

Helsingin kaupunki

**Toimialaorganisaatioon
siirtymisen aiheuttama muutos
vuoden 2017 talousarvioon
ajalle 1.6. – 31.12.2017**

Kaupunginvaltuusto 21.6.2017

Helsingin kaupungin digipaino
Helsinki 2017

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	1
1 Keskushallinto	3
11001 Vaalien järjestäminen, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi	3
12001 Tarkastuslautakunta ja -virasto.....	3
130 Kaupunginhallitus.....	3
13001 Kaupunginhallituksen käyttövarat.....	3
13002 Kaupunginhallituksen avustukset	3
14001 Kaupunginkanslia.....	3
150 Keskitetysti maksettavat menot	16
15001 Toimielinten toimintakustannukset, kaupunginkanslian käytettäväksi	16
15002 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi.....	16
15003 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi.....	17
15004 Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi.....	17
15005 Työmarkkinatuen kuntaosuus, kaupunginkanslian käytettäväksi	17
16001 Korkeasaaren eläintarha	17
Stara-liikelaitoksen perustamiseen liittyvä taloudellisten tavoitteiden määrittäminen	18
 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	 25
21001 Kasvatus ja koulutus	25
 3 Kaupunkiympäristön toimiala	 59
31001 Kaupunkirakenne	59
31002 Rakennukset	76
31003 Asuntotuotanto	81
31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet.....	85
31005 Pelastuslaitos.....	85
 4 Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala	 87
41001 Kulttuuri ja vapaa-aika.....	87
41002 Kulttuurin laitosavustukset.....	119
41003 Liikunnan laitosavustukset	119

5 Sosiaali- ja terveystoimiala	121
51001 Sosiaali- ja terveys	121
51002 Toimeentulotuki.....	121
51003 Vastaanottokeskukset	121
51004 Apotti.....	121
51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus	122
 8 Investointiosa.....	 123
8 01 Kiinteä omaisuus.....	123
8 02 Rakennukset.....	124
8 03 Kadut ja liikenneväylät	125
8 04 Puistot ja liikunta-alueet	127
8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta	127
8 06 Arvopaperit	130
8 07 Muu pääomatalous.....	130
8 08 Korkeasaaren eläintarha, kaupunginhallituksen käytettäväksi.....	131
 Toimialaorganisaatioon siirtymisen aiheuttamat muut muutokset talousarvioon 2017	 133

LIITE Toimialaorganisaation mukainen talousarviorakenne ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017

JOHDANTO

Kaupunginvaltuusto päätti 16.3.2016 ja 22.6.2016 kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen päälinjoista sekä 16.11.2016 hallintosäännön kokonaisuudesta. Uudistuksen keskeiset asiat olivat:

- Helsinki siirtyy pormestarimalliin: kaupungille valitaan pormestari ja neljä apulaispormestaria
- Helsinki siirtyy toimialamalliin: keskushallinnon lisäksi muodostetaan neljä toimialaa
- Lautakuntarakenne uudistetaan kokonaan.

Uuteen johtamisjärjestelmään siirryttiin 1.6.2017.

Toimialamallissa hallintokuntien rajoja poistetaan yhdistämällä lautakuntia ja virastoja laajemmiksi toimialoiksi. Toimialaa alempi organisaatiotaso ovat palvelukokonaisuudet, joita on vähemmän kuin aiemmin virastoja. Kullekin toimialalle tulee yksi hallinto. Lisäksi lautakuntarakenne uudistetaan siirtymällä toimialalautakuntiin.

Toimialamalliin siirtyminen edellyttää vuoden 2017 talousarvion määrärahojen kohdentamista uuden organisaatorakenteen (Liite 1) mukaisiksi ajalle 1.6. – 31.12.2017. Lisäksi toimialamalliin siirtyminen vaikuttaa vuonna 2017 toteutettavaan talouden seurantaan ja ennustamiseen sekä tilinpäätöksen esitystapaan.

Kaupungin talousarviossa vuodelle 2017 varatut määrärahat ulkoisiin menoihin eivät muutu toimialamalliin siirryttäessä.

Sen sijaan toimialamalliin siirtyminen muuttaa eräitä kaupungin sisäisten menojen määrärahavaroja mm. Oiva Akatemia –liikelaitoksen lakkauttamisen myötä, kaupunkiympäristön toimialan organisoitumiseen liittyvän sisäisen laskutuksen muutosten myötä sekä Palvelukeskusliikelaitokseen tehtävien tehtäväsiirtojen myötä. Nämä muutokset vaikuttavat kaupungin sisäisten menojen yhteenlaskettuihin määrärahoihin.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymässä vuoden 2017 talousarviossa määrärahat on annettu vuoden 2017 alussa voimassa olleelle organisaatiolle.

Jotta talousarvio 2017 saadaan vastaamaan uutta 1.6.2017 aloittavaa organisaatiota, tulee kaupunginvaltuuston **päätää määrärahojen siirrosta uudelle organisaatiolle** ja sen mukaisille uusille talousarviokohdille sekä **päätää eräiden talousarviokohtien yhdistämisestä** uuden organisaation mukaiseksi.

Tällä päätöksellä tehdään toimialaorganisaatioon siirtymisen aiheuttamat muutokset alkuperäiseen kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymään talousarvioon 2017.

Vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion määrärahat, sitovat tavoitteet ja muut toiminnalliset tavoitteet sekä suorit tiedot kohdistetaan tällä päätöksellä uuden talousarviorakenteen mukaisesti toimialoille. Alkuperäisen talousarviokirjan virastokohtaiset perustelut tekstit on yhteensovitettu toimialakohtaisesti. Perustelut tekstit säilyvät sisällöltään vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion perustelut tekstejä vastaavina.

Kaupunginvaltuuston päätettäväksi esitettävät käyttötalouden ja investointien määrärahojen siirrot on valmisteltu hallintokuntien ennusteiden per 31.5.2017 perusteella. Hallintokunnat ovat tehneet ennusteet per 31.5.2017 toiminnan ja talouden seuranta varten huhti-toukokuun vaihteessa annetun ennusteen yhteydessä. Ennusteen perusteella alkuperäisessä talousarviossa 2017 myönnettyjen määrärahojen käyttämättä olevat määrärahat siirretään uusille perustettaville TA-kohdille organisaatiomuutosten mukaisesti.

Määrärahojen siirrot koskevat kaupunginkansliaa, kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa, kaupunkiympäristön toimialaa, kulttuuri- ja vapaa-ajantoimialaa sekä investointiosan talousarviokohtia.

Kun organisaatiomuutosten myötä 31.5.2017 lakkautuvien talousarviokohtien toteumat ovat lopullisesti selvillä välitilinpäätöksen 31.5.2017 valmistuttua (arviolta heinäkuussa 2017), tarvittavat määrärahojen tarkistukset TA-kohdille tuodaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Keskushallinnon ja kaupunkiympäristön toimialan osalta on tarkoituksenmukaista yhdistää eräitä talousarviokohtia alkuuperäisen talousarvion 2017 kaupunginjohtajan toimialalta

Uusille perustettaville TA-kohdille tehdään kirjauksia jo toukokuun lopulta 2017 alkaen, vaikka kaupunginvaltuuston perustaakin ne vasta kokouksessaan kesäkuussa.

- Hallintosäännön 20 luku 3 § Talousarvion muutokset ”Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kaupunginvaltuustolle talousarviovuoden aikana tai kuitenkin viimeistään ennen asianomaisen talousarviovuoden tilinpäätöksen allekirjoittamista kaupunginhallituksessa. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.”

Toimialat valmistelevat tulosbudjetit uudelle organisaatiolle kaupunginvaltuuston kesäkuun 2017 tekemän päätöksen pohjalta. Uuden organisaatorakenteen mukaiset tulosbudjetit tulee käsitellä lautakunnissa elokuussa 2017.

Tässä päätöksessä kaupunginvaltuusto **päättää myös toimialaorganisaatioon siirtymisen aiheuttamasta muutoksesta talousarviorakenteeseen.** Toimialaorganisaation mukainen talousarviorakenne ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 on tämän päätöksen liitteessä 1.

1 KESKUSHALLINTO

11001 Vaalien järjestäminen, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 11001 Vaalien järjestäminen.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

11001 Vaalien järjestäminen

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

12001 Tarkastuslautakunta ja –virasto

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 12001 Tarkastuslautakunta ja –virasto.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

12001 Tarkastuslautakunta ja –virasto

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

130 Kaupunginhallitus

13001 Kaupunginhallituksen käyttövarat

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 13001 Kaupunginhallituksen käyttövarat.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 10402 Käyttövarat, kaupunginhallituksen käytettäväksi (TA 2017 määräraha 7 500 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 11403 Menovaraus, kaupunginhallituksen käytettäväksi (TA 2017 määräraha 5 000 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat edellä mainitun yhdistämisen jälkeen vuonna 2017 12 500 000 euroa

Lisäksi pormestarin sekä apulaispormestareiden henkilökohtaisten avustajien vuodelle 2017 ajoittuviin palkkakustannuksiin TA-kohtaan 15001 Toimielinten toimintakustannukset tulee tehdä 380 000 euron suuruinen määrärahasiirto TA-kohdasta 13001 Kaupungin hallituksen käyttövarat.

Lisäksi valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen kohdentuvan valtuutettukohtaisen tuen määrän korotuksiin (valtuustoryhmille, joista ei ole valittu pormestaria tai apulaispormestaria) TA-kohtaan

15001 Toimielinten toimintakustannukset tulee tehdä 137 000 euron suuruinen määrärahasiirto TA-kohdasta 13001 Kaupungin hallituksen käyttövarat.

Edellä mainitut määrärahasiirrot huomioiden TA-kohdan 13001 Kaupunginhallituksen käyttövarat ovat seuraavat:

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017 11 983 000 euroa

13002 Kaupunginhallituksen avustukset

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 13002 Kaupunginhallituksen avustukset.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 13905 Yhteisöjen tukeminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi (TA 2017 määräraha 2 500 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 11403 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n tukeminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi (TA 2017 määräraha 880 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017 3 380 000 euroa

14001 Kaupunginkanslia

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 14001 Kaupunginkanslia.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 11001 Kaupunginkanslia (TA 2017 määräraha 61 590 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 11002 Keskitetty tietotekniikka, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 24 741 000 euroa)
- 11004 Työllisyyspolitiikka, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 34 535 000 euroa)
- 13913 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 1 000 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017 121 866 000 euroa

Lisäksi TA-kohtaan lisätään määrärahasiirtoina 31.5.2017 päättyvien TA-kohtien 208 Hankintakeskus ja 455 Tietokeskus määrärahoja alla taulukossa esitetyn mukaisesti.

TA-kohdan 14001 Kaupunginkanslia määrärahat kaupunginkanslian organisaatiomuutoksen jälkeen ajanjaksolle 1.1. – 31.12.2017 ovat alla esitetty rasteroidussa kohdassa.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
14001 Kaupunginkanslia	Tulot	14 846	3 452	11 394	576	15 422
	Menot	-121 866	-39 372	82 494	-5 835	-127 701
	Toimintakate	-107 020	-35 920	-71 100	-5 259	-112 279
	Poistot	-6 115		6 115		-6 115
	Tilikauden tulos	-113 135	-35 920	-77 215	-5 259	-118 394

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
20800 Hankintakeskus	Tulot	15 557	5 950	9 607	-9 607	5 950
	Menot	-15 539	-6 516	9 023	9 023	-6 516
	Toimintakate	18	-566	584	-584	-566
	Poistot	-30		30	30	
	Tilikauden tulos	-12	-566	554	-554	-566

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
45500 Tietokeskus	Tulot	576	-5	581	-576	0
	Menot	-7 612	-2 493	5 118	5 118	-2 494
	Toimintakate	-7 036	-2 498	-4 538	4 542	-2 494
	Poistot	-32		32		-32
	Tilikauden tulos	-7 068	-2 498	-4 570	4 542	-2 526

Kaupunginkanslian toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Kaupunginkanslia toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa. Kaupunginkanslian tehtävänä on toimia kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä sekä vastata kaupungin kehittämisestä. Kaupunginkanslia huolehtii kaupungin keskushallinnosta.

Kaupungin ja myös kaupunginkanslian keskeinen haaste on maan talouden vaikea tilanne, talouden näkymien epävarmuus ja näihin liittyvä korkeaksi kohonnut työttömyys.

Uusi kuntalaki tuli voimaan 1.5.2015. Kunnan taloutta koskevia uusia säännöksiä sovellettiin eräiltä osin jo vuonna 2015, mutta suuri osa lain säännöksistä tulee voimaan vasta seuraavan valtuustokauden alussa eli 1.6.2017.

Kuntalain ja vaalilain muutoksen takia nykyinen valtuustokausi jatkuu toukokuun 2017 loppuun ja seuraavien kuntavaalien ajankohta siirtyy syksystä 2016 pidettäväksi 9.4.2017. Uusi kuntalaki edellyttää kaupungin johtosääntöjen kokoamista yhteen hallintosääntöön. Kuntalain johtamisjärjestelmää koskevien säännösten edellyttämät muutokset on valmisteltu kaupunginhallituksen johtamisen jaostolle. Keväällä 2016 päätettäväksi on esitetty hallintosäännön johtamisjärjestelmää koskevat osat.

Kaupunginkanslia vastaa uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisestä ja huolehtii laitehankinnoista sähköisiä kokouksia varten.

Digitalisaation myötä kaupungin toimintaympäristö ja eri toimijoiden käyttäytyminen muuttuvat nopeasti, mikä edellyttää kaupunkiorganisaatiolta uudenlaisia toimintatapoja. Kaupunki avaa tietoa aineistojaan yhä enemmän rajapintojen kautta hyödynnettäväksi, mikä lisää aineistojen hyödyntämismahdollisuuksia ja myös hallinnon läpinäkyvyyttä.

Toimintaympäristön muutokset lisäävät laadukkaan ja oikea-aikaisen kaupunkitiedon kysyntää ja tarvetta asiantuntevaan tulkintaan. Kaupunginkanslia hankkii, tuottaa ja tarjoaa kaupungin hallinnon, asukkaiden ja muiden toimijoiden käyttöön kaupungin tilaa ja kehitystä kuvaavaa ja analyysoivaa tilasto- ja tutkimustietoa sekä edistää kaupunkitiedon hyödyntämistä.

Kaupungin työntekijät hyödyntävät työssään entistä enemmän sähköisiä työvälineitä. Neuvonta painottuu perinteisten neuvontapalveluiden lisäksi yhä enemmän verkkopohjaiseen palveluun sekä digitaalisten sovellusten hyödyntämiseen.

Kaupunki siirtyy vaiheittain säilyttämään asiakirja-aineistonsa sähköisessä muodossa suunnitellusti. Kaupunkiyhteisen tiedonohjaussuunnitelman laatiminen on edellytys sähköiseen säilyttämiseen siirtymiselle. Ahjo-asianhallintajärjestelmässä pysyvään sähköiseen säilyttämiseen siirryttiin vuoden 2016 alusta.

Kaupungissa toteutettavat organisaatiomuutokset ja uudenlaisen johtamis- ja toimintakulttuurin käyttäntöön vieminen edellyttävät muutosjohtamisosaamista sekä henkilöstön ja työyhteisöjen lisääntyvää muutosjoustavuutta.

Henkilöstöjohtamisen tärkein tehtävä on varmistaa henkilöstön osaaminen sekä tulevaisuuden strategisten tavoitteiden että tämän päivän perustehtävien kannalta. Hyvä henkilöstösuunnittelu ja henkilöstöresurssien tehokas käyttö ovat tärkeitä kiristyneen taloustilanteen, kasvavan osaajakilpailun ja henkilöstön eläköitymisen vuoksi. Strategiaan ja henkilöstösuunnitelmaan perustuvat osaamisen kehittämissuunnitelmat tukevat suunnitelmallista osaamisen kehittämistä.

Kuntalaisten osallisuutta vahvistetaan ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään muun muassa sähköisillä vuorovaikutusjärjestelmillä. Kaikkien toimialojen käytössä olevan palautejärjestelmän seurantatietoja hyödynnetään johtamisen tukena. Kuulemispalvelujärjestelmä lisää kansalaisten osallistumismahdollisuuksia, ja sen käyttöä lisätään valmistelussa. Kaupunginkanslia vastaa kaupunkitasoisen osallisuuden koordinoinnista.

Kaupungin viestinnässä korostuvat ennakkoisuus ja suunnitelmallisuus. Kaupungin suunnitelmista ja päätöksistä ja niiden vaikutuksista pyritään tiedottamaan julkisuuteen varhain, jotta asukkailla on mahdollisuus esittää omat näkemyksensä valmistelijoille ja päättäjille. Kaupunginkanslian viestinnän painopisteenä on koko kaupungin viestintätoimintojen entistä parempi koordinointi, jota tuetaan kaupunkitasoisilla viestinnän strategisilla linjauksilla. Toimialat toteuttavat viestinnän linjauksia tuomalla ne osaksi toimintasuunnitelmiaan.

Viestintä tukee johtamisen uudistuksen sujuvaa toteutumista kaupungin organisaatiossa aktiivisella ja oikea-aikaisella tiedottamisella henkilöstölle. Ulkoisessa viestinnässä tärkeää on, että asukkaat, asiakkaat, yhteistyö-kumppanit ja sidosryhmät tietävät, miten kaupungin toiminta uudessa

organisaatiomallissa järjestetään ja mitkä ovat uudistuksen vaikutukset kaupungin toimintaan ja palvelujen tarjontaan.

Kaupunginkanslia huolehtii johtamisjärjestelmä uudistuksesta aiheutuvien tietojärjestelmämuutosten toteutuksesta ICT-muutossuunnitelman mukaisesti.

Kanslian talousarviokohtaan 14001 on yhdistetty 1.6.2017 alkaen keskitetyn tietotekniikan ja työllisyyspolitiikan ta-kohdat.

	Tp 2016	TB 2017
Tulot		
Keskitetty tietotekniikka	1 964 855	2 510 000
Työllisyyspolitiikka	9 072 171	11 000 000
Menot		
Keskitetty tietotekniikka	23 165 273	24 741 000
Työllisyyspolitiikka	28 776 136	34 535 000

Keskitetyn tietotekniikan määräraha on tarkoitettu koko kaupungin hallintoa koskeviin tietotekniikkapalveluihin ja -hankkeisiin. Se sisältää myös kaupunkiyhteisten järjestelmien kehittämiseen ja ylläpitämiseen osallistuvan kaupunginkanslian tietotekniikka- ja viestintäosaston tietotekniikkahenkilöstön henkilöstömenot.

Määrärahassa on varauduttu kaupungin tietotekniikkaohjelman mukaisiin kehityshankkeisiin, joita ovat mm.

- Ahjon kehityshanke (Ahjo2)
- henkilöstöhallinnon järjestelmähanke (HR)
- sähköisen säilyttämisen järjestelmähanke
- kolmiulotteisen kaupunkitietomallin kehityshanke (3D)
- avoimen ohjelmistokehityksen projektit

Keskeisiä hallintokunnille tuotettavia kaupunkiyhteisiä palveluja ovat (Helkeskus -peruspalvelut ja kaupunginkanslian kaupunkiyhteiseen käyttöön hankkimat alusta- ja sovelluspalvelut):

- tietoliikenteen runkoverkko
- vakioidun työasemaympäristön hallintapalvelu
- sähköposti-, pikaviestintä- ja puhepalvelut
- sähköisen työpöydän alusta- ja sovelluspalvelut
- sähköisten asiointi- ja verkkopalvelujen alusta- ja sovelluspalvelut
- asian- ja dokumentinhallinnan alusta- ja sovelluspalvelut
- taloushallinnon järjestelmien alusta- ja sovelluspalvelut
- osallisuuden- ja vuorovaikutuksen alusta- ja sovelluspalvelut
- tietovarasto- ja raportointijärjestelmän alusta- ja sovelluspalvelut

Kaupunginkanslia jatkaa kaupungin ICT-palvelujen kehittämistä hyväksytyn tietotekniikkaohjelman tavoitteiden mukaisesti. Yhteisen ICT-ympäristön ja -palvelujen kehittämistä jatketaan yhteistyössä toimialojen tietohallintojen kanssa.

Kaupungin työllisyyspolitiikan tavoitteena on vähentää helsinkiläisten työttömyyttä ja tukea elinkeinoelämää löytämään osaavaa työvoimaa. Kaupungin työllisyyspolitiikan kohderyhmät ovat pitkään työttömänä olleet, erityisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneet, nuoret alle 30-vuotiaat ja maahanmuuttajat. Työllisyydenhoidossa tehdään yhteistyötä valtion kanssa työttömien työllistämiseksi avoimille työmarkkinoille sekä jatketaan yhdessä sovittuja toimintamuotoja Ohjaamossa, International Housessa sekä Osaamiskeskuksessa. Tavoitteena on luoda tehokkaat

ja joustavat työllisyyspalvelut Helsingin elinkeinoelämän kehittämiseksi ja toiminnan tukemiseksi sekä tarjota helsinkiläisille työttömille tehokkaat siirtymät työhön.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Kaupunginkanslia tuottaa hallintopalveluja kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja kaupunkikonsernille. Ne ovat joko viranomaistehtäviä tai strategisen suunnittelun tehtäviä, jotka tehdään kaupungin omana toimintana.

Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan yhteishankintojen kysyntään ja tuotantotapoihin. Vaikutuksia arvioidaan ja niihin valmistaudutaan uudistuksen edetessä.

Kaupunkilaisia, matkailijoita ja muita kävijöitä varten kaupunginkanslia ostaa neuvonta- ja tiedotuspalveluja kaupungin konserniyhtiöltä Helsingin Markkinointi Oy:lta. Kasvava väestön ja vierailijoiden määrä lisää palvelujen kysyntää. Yrityksille tarjotaan neuvontapalveluja.

Kaupunkilaisille ja yrityksille tarjotaan työllisyyspalveluja.

Kilpailuttaminen

Kaupunginkanslia käyttää kaupungille kilpailutettuja yhteishankintasopimuksia aina kun se on mahdollista. Hankinnoissa huomioidaan elinkaariajattelu, kierrätys ja ympäristöystävällisyys. Tavoitteena on oikein kohdenneet ja tehokkaasti toteutetut hankinnat. Kaupunginkanslian suurin hankintakokonaisuus ovat kaupungin keskitetyt tietotekniikkapalvelut ja -hankkeet.

Kaupunginkanslia tukee hankintojen lainmukaista ja tarkoituksenmukaista toteuttamista konsultoinnilla ja osallistumalla keskeisiin hankkeisiin. Kaupunginkanslia ylläpitää kaupungin hankintakäsikirjaa. Hankintakäsikirja päivitetään vastaamaan uusia hankintadirektiivejä ja valmisteilla olevaa uutta kansallista hankintalainsäädäntöä sen voimaan tullessa.

Kaupunginkanslia on hankintalain mukainen yhteishankintayksikkö, joka huolehtii kaupungin yhteishankintojen kilpailuttamisesta. Merkittävä osa hankintasopimuksista on myös kaupungin tytäryhteisöjen käytettävissä Helsingin Konsernihankinta Oy:n kautta.

Kaupunginkanslia toimii eri toimijoiden verkostoitumisen ja yhteistyön edistäjänä tarjoamalla muutostukea sekä valmennus- ja koulutuspalveluja yli organisaatiorajojen sekä ohjaa ja osallistuu kaupunkistrategiassa linjattujen johtamiseen ja toimintatapojen uudistamiseen liittyviin kehittämishankkeisiin.

Riskienhallinta

Kaupunginkanslian sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistä jatketaan vuonna 2017 huomioiden johtamisuudistuksen aiheuttamat organisatoriset ja toiminnalliset muutokset. Valmistellaan kansliapäällikön vahvistettavaksi kanslian sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus.

Toimintaa uhkaavia riskejä tunnistetaan toimintaympäristön muutoksia arvioimalla. Kaupunginkanslian vastuualueen merkittävimmät riskit liittyvät kaupungin taloudellisen tilanteen epävarmuuteen, prosessien sujuvuuteen hankintojen kilpailuttamiseen ja sopimuksiin sekä henkilöstön osaamiseen, vaihtuvuuteen ja hyvinvointiin. Lisäksi riskeinä on tunnistettu mahdolliset

tietojärjestelmähäiriöt sekä luotettavan ja päätöksenteon kannalta oikea-aikaisen tiedon turvaaminen.

Kaupunginkanslia vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen ohjaamisesta koko kaupunkikonsernissa. Kanslia valmistelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Toteutetaan sisäistä tarkastusta arvioimalla ja varmistamalla kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta.

Kaupungin strategiaohjelma kaupunginkanslian toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen kaupunginkanslian toiminnassa

Kaupunginkanslian päätehtäviä ovat kaupungin talouden, toiminnan ja strategian suunnittelu, kaupunkitutkimus- ja tilastotoiminta, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toiminnan käytännön järjestelyt, elinkeinopolitiikan kehittäminen, työllisyysasioiden hoito, maahanmuuttopolitiikka, henkilöstöpolitiikka ja työnantajatoiminta, oikeudellinen edunvalvonta, kaupungin asiakirjahallinnon johtaminen, asianhallinnan ohjaus ja kehittäminen, kirjaamotoiminta, kaupunkitasoinen turvallisuuden, valmiuden ja varautumisen suunnittelu, aluerakentamisen ohjaus, sisäinen tarkastus, tieto- ja viestintäteknologioiden hyödyntämisen ohjaus, neuvonta ja vuorovaikutuksen kehittäminen, keskushallinnon viestintä sekä kaupungin viestintätoimintojen koordinointi.

Kanslian tehtäviin tulee muutoksia vuonna 2017, kun johtamisuudistuksen valmistelussa esitetyt tietokeskuksen, Oiva Akatemia -liikelaitoksen ja hankintakeskuksen strategiset toiminnot liittyvät osaksi kansliaa.

Kaupunginkanslian keskeiset tavoitteet ovat (1) varmistaa kanslian vastuulla olevien keskushallinnon toimintojen häiriötön ja luotettava toteutus, (2) ohjata ja tukea strategiaohjelman toteuttamista kaupunkikonsernissa sekä (3) huolehtia kaupunginkanslian vastuulle kuuluvien strategiaohjelman toimenpiteiden valmistelusta ja toteuttamisesta.

Kaupunginkanslian vastuulla olevia keskeisiä kokonaisuuksia strategiaohjelman toteuttamisessa ovat:

- talouden tasapainosta huolehtiminen
- kaupungin kansainvälisen tunnettuuden vetovoimaisuuden ja yritysmyönteisyyden parantaminen
- monipuolisten asumisvaihtoehtojen edistäminen ja kaupunginosien kehittymisedellytysten luominen
- digitalisaation hyödyntämisen ohjaus ja sähköisten palvelujen kehittäminen
- läpinäkyvän hallinnon ja osallisuuden kehittäminen
- osaavan henkilöstön ja johtamisen kehittäminen
- tuottavuuden, työhyvinvoinnin ja muutoskyvykkyyden kasvattaminen
- kaupungin elinkeino-, innovaatio- ja kilpailukyky politiikka sekä niihin liittyvä kehittäminen
- kaupungin työllisyysasioiden hoitaminen ja kehittäminen sekä maahanmuuttoasioiden koordinointi ja strateginen tuki
- kaupunkikehitystä tukevan kaupunkitiedon tuottaminen
- hankintatoiminnan tehostaminen ja ympäristövastuun lisääminen

Talouden tasapainottamiseksi kaupunginkanslia toteuttaa talouden ja toiminnan ohjaamisessa strategiaohjelman tavoitteita. Velkaantumista hidastetaan pitämällä emokaupungin käyttömenojen reaalikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 %:n tuottavuuden parantamisen tavoitteella ja rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla.

Vuoden 2017 alussa Helsingissä on käynnissä 13 projektimaisesti johdettua aluerakentamiskokonaisuutta. Niiden ohjausta on tehostettu vastaamaan strategiaohjelman kiristyneitä tavoitteita haastavassa suhdannetilanteessa. Rakentaminen Jätkäsaarella jatkuu vilkkaana ja Kruunuvuorenranta on saanut ensimmäiset uudet asukkaansa. Kalasataman ja Pasilan kaupunkikeskusten toteuttaminen on käynnistynyt.

Nykyisten aluerakentamisprojektien lisäksi valmistaudutaan uusien kohteiden ja uuden yleiskaavan osoittamien rakentamisalueiden toteuttamiseen. Esikaupunkialueiden täydennysrakentamista edistetään eri puolilla kaupunkia. Keskustan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta kehitetään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Kaupunginhallituksen johtamisen jaostolle valmisteltiin keväällä 2016 esitys johtamisjärjestelmän uudistamisesta kaupunginvaltuuston 16.3.2016 päättämien linjausten mukaisesti. Valtuuston on tarkoitus käsitellä hallintosääntöä kevätkaudella 2016, jonka jälkeen valmistelua jatketaan toimialojen palvelukokonaisuuksien alarakenteisiin.

Päätösvalmistelun kehittämisessä ja vuoden 2017 aikana käyttöön otettavassa uudessa sähköisessä asianhallintajärjestelmässä, Ahjossa, otetaan huomioon johtamisjärjestelmän ja kaupungin organisaation muutokset.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto aloittaa toimintansa 1.6.2017. Elinkeinojaosto päättää elinkeinopolitiikkaa, kilpailukykyä, työllisyydenhoitoa, maahanmuuttoa, kansainvälisiä asioita, kaupunkimarkkinointia ja korkeakouluysteistyötä koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista. Elinkeinojaosto päättää myös kaupungin omistamien yritys- ja teollisuustonttien varaamisesta elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Lisäksi se päättää innovaatorahaston käytöstä.

Digitalisaatiotoimikunta korvaa uuden valtuustokauden alusta kaupunginhallituksen tietotekniikkajaoston kaupungin tietotekniikkaohjelman ohjauksessa ja seurannassa.

Koko kaupunkia ja eri kaupunginosia koskevaa tietoa vuosille 2016-2018 tuotetaan laaditun Tietoa Stadista –ohjelman mukaisesti. Ohjelmakaudella painottuvat hyvä tiedonhallinta ja sähköinen julkaiseminen, tiedon visuaalisuus sekä uusien julkaisualustojen toiminnallisten mahdollisuuksien hyödyntäminen. Helsinki Region Infoshare –palvelu (HRI) ja 6Aika-hanke edistävät strategiaohjelman mukaisesti avoimen tiedon hyödyntämistä sekä kehittävät tiedon avaamisen prosesseja ja välineitä.

Kanslian elinkeino-osaston tulevaisuuskuvan mukaisesti visiona on ”Euroopan elinvoimaisin kaupunki” ja tehtävänä on vahvistaa Helsingin kilpailukykyä, jotta kaupunkiin syntyy uusi yrityksiä ja työpaikkoja. Alla kuusi tavoitetta, jotka saavuttamalla luodaan Helsingistä Euroopan elinvoimaisimman kaupungin.

1. Uusia yrityksiä, työpaikkoja, investointeja ja kasvualoja

Vahvistetaan kaupungin kilpailukykyä ja vetovoimaa ja avaintoimialojen kykyä luoda uusia yrityksiä ja työpaikkoja. Lisätään Helsinkiin suuntautuvia investointeja ja löydetään uusia kasvualoja sekä varmistetaan olemassa oleville yrityksille paras mahdollinen toimintaympäristö.

2. Pohjoismaiden paras kasvuyritys- ja innovaatiokeskittymä

Kannustetaan helsinkiläisiä yrittäjyyteen ja yrityksiä kasvuun. Tuotetaan monipuolista yritysneuvontaa ja -palvelua yrittäjille ja yrittäjäksi aikoville. Tuetaan alueelle jo syntyneitä uutta yrittäjyyden kulttuuria ja maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämistä.

3. Euroopan yritysmyönteisin pääkaupunki

Kehitetään Helsingistä kilpailukykyisemmän toimintaympäristön yritystoiminnalle. Kehitetään kaupungin kansainvälistä saavutettavuutta ja logistiikkaa sekä yritysalueita yhdessä yritysten

kanssa. Nostetaan esille mikä on kaupungin toiminnan ja päätösten vaikutus yritysten menestymiselle. Kehitetään yhdessä muiden organisaatioiden kanssa yrityksille suunnattuja digitaalisia palveluja sekä prosesseja entistä ketterämmiksi ja asiakaslähtöisemmiksi.

4. Tunnetumpi ja vetovoimaisempi Helsinki

Kerrotaan elävän Helsingin tarina ja nostetaan esille paikallisia ihmisiä, asioita, yrityksiä, paikkoja ja ilmiöitä. Työskennellään Helsingin vetovoiman ja kansainvälisen tunnettuuden lisäämiseksi niin kaupunkilaisten, matkailijoiden, osaajien kuin yritysten suuntaan.

5. Maahanmuuttajat kaupunkiyhteisöön ja työelämään

Edesautetaan maahanmuuttajien pääsyä nopeasti osaksi kaupunkiyhteisöä ja työelämää. Lisätään Helsingin kiinnostavuutta kansainvälisten osaajien, asiantuntijoiden ja työvoiman keskuudessa. Vahvistetaan mahdollisimman paljon monimuotoista kulttuuria tukevaa ajattelua niin kaupungin organisaatiossa kuin myös kaupunkilaisten keskuudessa.

6. Nopeampi työllistyminen avoimille työmarkkinoille

Tarjotaan helsinkiläisille entistä parempia mahdollisuuksia etsiä, löytää ja tehdä töitä. Edistetään työllisyyttä aikaisempaa tiiviimmin yhdessä yritysten kanssa.

Kaupunkimarkkinointia yhtenäistetään sisällöllisesti ja visuaalisesti brändikonseptin ja brändihierarkian mukaisesti. Tuetaan ja ohjataan kaupungin markkinointistrategian ja brändikonseptin soveltamista, hyödyntämistä ja käyttöönottoa toimialoilla. Jalkautetaan Helsinki-brändiä asukkaille, sidosryhmille, yrityksille tekojen, tapahtumien kautta.

Matkailu- ja tapahtumaelinkeinojen edistämiseksi pyritään edelleen saamaan merkittäviä suurtapahtumia kaupunkiin ja samalla kehittämään suurtapahtumahakujen prosessia, samalla kun Helsinki-brändiin sitoutuvia tapahtumia pyritään tehokkaasti hyödyntämään matkailumarkkinoinnissa.

Kaupungin maahanmuuttopolitiikan toiminnan painopisteinä ovat kaupunkitasoisien, toimialarajat ylittävien maahanmuuttopalveluiden ja kansainvälisen yhteistyön kehittäminen. Kaupunginkanslia huolehtii maahanmuuton strategisesta suunnittelusta, seuraa kaupungin maahanmuuttopolitiikan toteutumista ja koordinoi kaupungin maahanmuuttoasioita.

Maahanmuuttotyön tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien kiinnittymistä kaupunkiyhteisöön ja luoda edellytyksiä maahanmuuttajien nopeampaan työllistymiseen. Vuonna 2017 jatkuvat hankkeina ESR-rahoitteiset kilpailutuksiin työllistämislauseketta pilotoiva Hankinnoista duunia -hanke sekä International House Helsinki -palvelukonseptia kehittävä Toissä Suomessa -hanke. Osasto johtaa myös kaupunginhallituksen erillismäärärahalla rahoitettua Osaamiskeskus-pilottia, jossa pyritään maahanmuuttajien nopeampaan työllistymiseen yli organisaatorajojen ammatillisen ja kielikoulutuksen jouhevammalla yhdistämisellä ja työelämälähtöisyydellä.

Sähköisiä asiointipalveluita kehitetään siten, että asiakas löytää Helsingin palvelut helposti. Asiakkaan tulee kokea asiointipalvelut helppokäyttöisiksi ja pystyä käyttämään niitä eri päätelaitteilla, ajasta ja paikasta riippumatta.

Hallintoa tehostetaan ja sen läpinäkyvyyttä lisätään kehittämällä hallintomenettelyjä ja asianhallintaa sekä Ahjo-asianhallintajärjestelmää, jonka toiminnallisuuksia ja käytettävyyttä kehitetään mm. rekisteröinnin, valmistelun ja päätöksenteon osalta. Tietotekniikka ohjelman mukaisesti Ahjon kehittämisessä yhtenä keskeisenä painopisteenä on luoda julkisen datan rajapintoja ja edellytyksiä kolmansille osapuolille osallistua kaupunkiyhteisön ja sen digitaalisten palvelujen kehittämiseen. Uuden kuntalain tuomat muutokset huomioidaan kehitystyössä, mm. sähköinen nähtävänä pito.

Strategiaohjelman mukaan hankintatoimintaa tehostetaan ja ympäristövastuuta lisätään. Toimenpiteitä ovat mm. kaupungin palvelustrategian monipuolistaminen, oman toiminnan

kilpailuttamisen periaatteiden uudistaminen, innovatiivisten hankintojen lisääminen, hankintojen keskittäminen, ympäristönäkökulmien huomioiminen hankinnoissa sekä hankintatiedon raportoinnin ja analysoinnin kehittäminen.

Kaupunkitasoisen osallisuusverkoston kautta osallisuuden menetelmiä vakiinnutetaan toimialojen toimintaan. Luottamushenkilöportaalia kehitetään luottamushenkilöiden keskeiseksi informaatiokanavaksi.

Kaupunginkanslia huolehtii yleisten turvallisuusasioiden koordinoinnista sekä kaupunkitasoisen varautumisen ohjaamisesta. Turvallisuus on yksi Helsingin kaupungin toimintaa ohjaavista arvoista. Turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen liittyvien tilastojen ja mittareiden hyödyntämistä kehitetään sekä toteutetaan kaupungin turvallisuustutkimus vuonna 2018. Väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyyn liittyvää yhteistyötä vahvistetaan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Kaupungin varautumista ja jatkuvuudenhallintaa sekä siihen liittyviä teknisiä ja muita järjestelyjä kehitetään siten, että Helsingin kaupunki entisestään parantaa asemaansa varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kansallisena edelläkävijänä.

Kaupunginkanslia huolehtii vastuullisen työnantajatoiminnan toteuttamisesta. Tämä tarkoittaa, että virka- ja työehtosopimuksiin liittyvät tulkinnat ja ohjeet ovat ajan tasalla, palkitsemisen kokonaisuus on toimiva ja oikeudenmukainen ja että henkilöstön osallistuminen ja yhteistoiminta toteutuvat erityisesti muutostilanteissa. Kaupunginkanslia huolehtii myös johtamisjärjestelmäuudistukseen liittyvästä yhteistoiminnasta ja sen toteutumisesta muutoksen eri vaiheissa koordinoimalla yhteistoimintaa ja tuottamalla ohjeistusta johdon ja esimiesten käyttöön.

Tavoitteena on tasalaatuisen ja yhtenäisen henkilöstöpolitiikan toteuttaminen koko organisaatiossa resurssisuunnittelun, viestinnän, esimiesten ohjeistamisen, perehdyttämisen ja kouluttamisen keinoin.

Henkilöstöresurssien suunnittelua kehitetään edelleen osana toiminnan ja talouden suunnittelua. Toimialoja tuetaan muun muassa työpajojen avulla osaamistarpeiden tunnistamisessa, kehittämissuunnitelmien tuottamisessa ja toteuttamisessa. Rekrytoinnin käytäntöjen uudistaminen jatkuu ja toimintatapojen muutokset toteutetaan toimialoilla ja liikelaitoksissa vaiheistetusti. Uudistunutta uraohjaustoimintaa koordinoidaan keskitetysti.

Henkilöstön osaamista vahvistetaan koulutuspalveluiden avulla. Kunta10-työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella lisätään ja systematisoidaan esimiesvalmennuksia. HR-prosessien yhtenäistämistä kaupunkitasoisesti jatketaan.

Työhyvinvointitoiminnalla parannetaan työelämän laatua, lisätään tuottavuutta ja vähennetään sairauspoissaoloista, työtapaturmista ja työkyvyttömyydestä aiheutuvia kustannuksia. Keskitettyillä määrärahoilla tuetaan keskushallinnon sekä toimialojen ja liikelaitosten toteuttamia työhyvinvointihankkeita. Tavoitteena on aiempaa työkykyisempi henkilöstö, joka jatkaa nykyistä pidempään työurallaan.

Kaupunki tarjoaa kesätyötä 16–17-vuotiaille nuorille ja harjoittelupaikkoja korkeakouluopiskelijoille. Kaupungin-kanslian määrärahalla voidaan tarjota kesätyötä noin 800 nuorelle ja noin 80 harjoittelupaikkaa korkeakouluopiskelijoille kaupungin toimialoilla ja liikelaitoksissa.

Monimuotoisuuden johtamisen parantamiseksi on käynnistetty kehittämishanke, johon sisältyvät strategiassa asetetut tavoitteet naisjohtajien määrän lisäämisestä ja muun kielisen henkilökunnan määrän kasvattamisesta. Pyrkimyksenä on lisätä ymmärrystä siitä, että yksilöiden erilaiset ominaisuudet ovat vahvuus, jota hyödyntämällä kaupunki pärjää jatkuvassa muutoksessa ja onnistuu tavoitteissaan.

Kaupunginkanslian henkilöstösuunnitelma 2017–2019

Kaupunginkanslian tulevaisuuteen vaikuttavat olennaisesti toimintaympäristön muutokset, varsinkin sosiaali- ja terveystoimen suunniteltavat uudistukset, maakuntauudistus ja mahdollinen Uudenmaan erillisratkaisu sekä johtamisjärjestelmäuudistus. Muutoksen vaikutukset otetaan huomioon kehittämällä nykyisiä tehtäviä toiminnan tehostamisen näkökulmasta ja suunnittelemalla korvaavien rekrytointien tehtävänkuvat muuttuneiden osaamistarpeiden mukaisesti. Jokaisen eläköitymisen yhteydessä harkitaan tapauskohtaisesti uuden resurssin tarve ja profiili kaupungin tukipalvelujen tuottavuustavoite huomioon ottaen.

Kaupunginkanslian tilankäyttösuunnitelma 2017–2026

Kaupunginkanslian tilankäyttösuunnitelmassa otetaan huomioon strategiaohjelman tavoitteet toimitilojen ja erityisesti hallinnon tilojen käytön tehostamisesta. Tilaratkaisuissa lähtökohtana ovat eri toimintojen tarpeet ja erilaisten palvelujen sujuva tuottaminen. Tilankäytön suunnittelussa kaupunginkanslia jatkaa keskustakortteleiden elävöittämistä. Johtamisjärjestelmän uudistamisesta aiheutuvat muutokset kaupunginkanslian organisaatioon ja toimintaan vaikuttavat myös viraston tilankäyttöön. Tilankäyttösuunnitelma uudistetaan, kun päätöksen organisaatiosta on tehty.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Kaupunginkanslia vastaa kaupungin talouden kokonaisohjauksesta ja toteuttaa myös omassa toiminnassaan kaupungin tuottavuustavoitteet. Kaupunginkanslian toiminnoista elinkeinojen kehittäminen ja matkailu sekä aluerakentaminen edistävät osaltaan kaupungin verotulojen kasvattamista. Hallinnon toimintaa tehostetaan ja tietotekniikkaa hyödynnetään siten, että kasvavan kaupungin hallinto hoidetaan nykyisin voimavaroin.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Kaupungin tietotekniikan hyödyntäminen ja ohjaus perustuvat kaupunginhallituksen hyväksymään tietotekniikkaohjelmaan sekä tätä täydentävään Digitaalinen Helsinki –ohjelmaan.

Vuoden 2017 aikana jatketaan strategiaohjelman mukaisia Tietotekniikka palvelee kaupunkilaisia ja kaupungin kehittämistä -osion toimenpiteitä.

Vuonna 2017 toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymää vuosien 2015–2017 tietotekniikkaohjelmaa. Toimeenpano käynnistyi tietotekniikkaohjelman valmennusohjelmalla, jossa keskityttiin kaupungin Smart City -kehitykseen, tietoturvan kehittämiseen ja ICT-ostokäyttäytymisen uudistamiseen. Valmennusohjelman tuloksena määriteltiin ja aikataulutettiin kehittämistoimet ohjelmavuosille. Johtajien, esimiesten ja henkilöstön osaamista kehitetään hyödyntämään digitalisaation myötä syntyviä uusia mahdollisuuksia.

Helsingin kaupunki sai keväällä 2015 Arkistolaitokselta luvan säilyttää kaupungin pysyvästi säilytettävät asiakirjatiedot vain sähköisessä muodossa. Sähköisen arkistoinnin tueksi hankitaan vuoden 2017 aikana tiedonohjausjärjestelmä.

Vuoden 2017 aikana otetaan käyttöön Ahjon uusi kehittyneenpään teknologiaan perustuva versio ja käynnistetään uuden HR-järjestelmän ensimmäisen osakokonaisuuden hankinta. Sopimushallintajärjestelmän käyttö vakiinnutetaan osaksi kaupungin normaaleja sopimusprosesseja. Yhteinen koulutuksen hallintajärjestelmä otetaan käyttöön koko kaupungissa.

Sähköisen asiointin kehittämishankkeet

Kaupungin asiointipalveluja kootaan yhteen ja kehitetään kattamaan yhä laajemmin kaupungin toimialojen palvelut. Digitaalisten palvelujen kokeileva kehittäminen organisoidaan osaksi Digitaalinen Helsinki -ohjelmaa, jonka toteutusta ohjaa kaupunginkanslian johdolla toimiva ohjausryhmä. Digitalisaatiokehitystä tuetaan avaamalla dataa ja rakentamalla avoimia rajapintoja.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteena on, että 60 % kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätettäväksi tulevista asioista käsitellään enintään 100 kalenteripäivässä.

Talouden ohjauksen tasapainotavoite: Pidetään emokaupungin käyttömenojen reaali- ja asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 %:n tuottavuuden parantamisen tavoitteella.

Vähintään 68 tilasto- ja tutkimusjulkaisua.

Vähintään 410 000 käyntiä tietokeskuksen ylläpitämissä verkkopalveluissa vuoden aikana.

Ajantasainen julkaisukalenteri, joka tarkistetaan johtoryhmässä 11 kertaa vuodessa

60%:ssa hankintakeskuksen tekemistä hankinnoista huomioidaan ympäristönäkökulma.

Hankinnan asiakastyytyväisyys 3,8 (asteikolla 1-5).

Muut toiminnalliset tavoitteet

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Ympäristön ja kestävä kehityksen näkökulma otetaan huomioon. Sähköinen asioiden käsittely ja päätöksenteko vähentävät paperinkulutusta. Hankinnoissa huomioidaan elinkaariajattelu ja käyttökelpoisen materiaalin kierrätys sekä ympäristöystävälliset tuotteet.

Energiankulutusta seurataan rakennusviraston tuottamien kiinteistökohtaisten seurantatietojen avulla ja kiinteistöissä toteutetaan energiatehokkuutta parantavia muutoksia.

Määrä- ja taloustavoitteet

Hankintakeskus	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet						
Kestävä kehitys Hankintakilpailutukset, joissa ympäristönäkökulma on huomioitu	51	55	55	60	65	70
Tehokkuus/taloudellisuus Keskimääräinen työpanos/kilpailutus, htp	27,1	40,5	40,5	40,5	40,5	40,5
Toiminnan laajuustiedot Hankintakilpailutusten määrä, kpl	159	120	120	130	140	150

Määrä- ja taloustavoitteet

Tietokeskus	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet						
Julkaisut, kpl	87	68	68	68	68	68
Julkaisukalenterin seuranta	17	11	11	11	11	11
Tietokeskuksen verkkopalveluissa käyntien määrä, kpl/vuosi	401 047	**	405 000	410 000	415 000	420 000
Laaja tietopalvelutehtävä, kpl	1 566	1 250	1 250	1 100	1 100	1 100
Tutkijapalvelu kaupunginarkistossa, tutkijakäynnit, kpl	1 679	1 650	1 650	1 600	1 600	1 600
Tutkijoiden tilaamat asiakirjat, kpl	8 862	7 200	7 200	7 150	7 100	7 050
Sinetti-arkistotietojärjestelmä, käyntejä / vuosi	39 627	61 000	61 000	41 000	42 000	43 000
HRI-palvelusta ladattujen tietoaaineistojen määrä / vuosi	28 355	21 000	21 000	22 000	23 000	24 000
Toiminnan laajuustiedot						
Helmi-intrassa (Yhteiset-palvelut/Tilastot ja tutkimukset) ylläpidettävien teema-alueiden lukumäärä, kpl	18	18	18	18	18	18
Ylläpidettävät sähköiset tietopalvelut, kpl	10	11	11	11	11	11
HRI-palvelussa avattujen tietoaaineistojen lukumäärä, kpl	100	50	50	50	50	50

Määrä- ja taloustavoitteet

Henkilöstön kehittämispalvelut	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet						
Opintopäivät	28 967	30 500	28 000	28 000	28 000	28 000
Konsulttipäivät	1 570	1 570	1 300	1 300	1 300	1 300

150 Keskitetysti maksettavat menot**15001 Toimielinten toimintakustannukset, kaupunginkanslian käytettäväksi**

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 15001 Toimielinten toimintakustannukset, kaupunginkanslian käytettäväksi.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 102 Kaupunginvaltuusto, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 2 238 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 10401 Kaupunginhallitus, kaupunginkansl. käytettäväksi (TA 2017 määräraha 3 163 000 euroa)
- 10403 Vieraanvaraisuus, kaupunginjohtajan käytettäväksi (TA 2017 määräraha 556 000 euroa)
- 10404 Virkamatkot, kaupunginjohtajan käytettäväksi (TA 2017 määräraha 158 000 euroa)
- 13901 Kaupungin historia, tietokeskuksen käytettäväksi (TA 2017 määräraha 3 237 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat edellä mainitun yhdistämisen jälkeen vuonna 2017 6 327 000 euroa

Lisäksi pormestarin sekä apulaispormestareiden henkilökohtaisten avustajien vuodelle 2017 ajoittuviin palkkakustannuksiin TA-kohtaan 15001 Toimielinten toimintakustannukset tulee tehdä 380 000 euron suuruinen määrärahasiirto TA-kohdasta 13001 Kaupungin hallituksen käyttövarat.

Lisäksi valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen kohdentuvan valtuutettukohtaisen tuen määrän korotuksiin (valtuustoryhmille, joista ei ole valittu pormestaria tai apulaispormestaria) TA-kohtaan 15001 Toimielinten toimintakustannukset tulee tehdä 137 000 euron suuruinen määrärahasiirto TA-kohdasta 13001 Kaupungin hallituksen käyttövarat.

Edellä mainitut määrärahasiirrot huomioiden TA-kohdan 15001 Toimielinten toimintakustannukset, kaupunginkanslian käytettäväksi ovat seuraavat:

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017 6 844 000 euroa

15002 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 15002 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 11404 Jaksotetut henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 5 000 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 11005 Eläkkeet (TA 2017 määräraha 12 600 000 euroa)
- 11006 Työsuhdematkalippu (TA 2017 määräraha 3 050 000 euroa)
- 11402 Ryhmähenkivakuutus ja matkavakuutus, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 710 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017 21 360 000 euroa

15003 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 15000 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 13902 Käyttövarat, kaupunginhallituksen käytettäväksi (TA 2017 määräraha 5 385 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 127 Kunnallisverotus, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 17 030 000 euroa)
- 13906 Jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 3 237 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017 25 652 000 euroa

15004 Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 15003 Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

15003 Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

15005 Työmarkkinatuen kuntaosuus, kaupunginkanslian käytettäväksi

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 15004 Työmarkkinatuen kuntaosuus, Kaupunginkanslian käytettäväksi.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

15004 Työmarkkinatuen kuntaosuus, kaupunginkanslian käytettäväksi

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

16001 Korkeasaaren eläintarha

Kaupunginvaltuusto päätti 19.4.2017 (§ 185) hallintosäännön täydentämisestä Korkeasaaren eläintarhaa koskevilla väliaikaisilla määräyksillä.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että jos vireillä oleva selvitys johtaa päätökseen Korkeasaaren eläintarhan säätiöittämisestä, nyt päätettävät määräykset ovat voimassa siihen asti, kunnes Korkeasaaren eläintarhan ylläpitämistä varten perustettava säätiö on ottanut vastuun eläintarhan ylläpitämisestä kaupungin ja säätiön välisessä luovutussopimuksessa täsmennettynä päivämääränä. Säännökset ovat voimassa kuitenkin kauintaan 31.12.2018 asti.

Korkeasaaren toimintaa koskevista väliaikaisista hallintosäännön määräyksistä lähdetään siitä, että Korkeasaaren eläintarhan toiminta jatkuu nykyisen kaltaisena, organisaatiossa tai toimintatavoissa ei tapahdu muutoksia. Samoin henkilöstön asema säilyy ennallaan. Korkeasaaren eläintarha sijoittuu ylimenokauden aikana osaksi keskushallinnon toimialaa, suoraan kaupunginhallituksen alaisuuteen. Tällä tavoitellaan selkeyttä ja yksinkertaisuutta.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

16001 Korkeasaaren eläintarha

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

Stara-liikelaitoksen perustamiseen liittyvä taloudellisten tavoitteiden määrittäminen

Kaupunginvaltuusto päätti 1.3.2017 perustaa 1.6.2017 alkaen keskushallintoon kuuluvan Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen, jonka tehtävänä on huolehtia rakennusalan, ympäristönhoidon ja logistiikan asiantuntija-, tuotanto- ja ylläpitopalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille. Samalla hyväksyttiin, että liikelaitoksen aloittava tase muodostetaan liikelaitokseen siirtyvien tase-erien väli tilinpäätöksen 31.5.2017 mukaisista kirjanpitoarvoista, ja että siirtyvä nettovarallisuus merkitään liikelaitoksen peruspääomaksi. Niin ikään hyväksyttiin, että liikelaitoksen peruspääoman tuottotavoite vuonna 2017 on kahdeksan (8) prosenttia peruspääomasta, minkä jälkeen tuottotavoite päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Peruspääoman arvioidaan talousarviossa olevan 24,3 milj. euroa.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
21000 Rakentamispalvelu (Stara)	Tulot	199 864	65 868	133 996	-133 996	65 868
	Menot	-190 982	-71 475	119 507	119 507	-71 475
	Toimintakate	8 882	-5 607	14 489	-14 489	-5 607
	Poistot	-4 300	-1 539	2 761	2 761	-1 539
	Tilikauden tulos	4 582	-7 146	11 728	-11 728	-7 146
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä	4 582	-7 146	11 728	-11 728	-7 146

Kunnan liikelaitosta sitoo peruspääoman tuotto. Perustettavalle Stara-liikelaitokselle asetetaan sitova tavoite peruspääoman tuotolle vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion tuloslaskelmaosan kohdan 7 02 04, Peruspääomien tuotot uudessa alakohdassa (TA-kohta 7 02 04 14) Stara-liikelaitoksen peruspääoman tuotto.

TA-kohta 7 02 04 14 Stara-liikelaitoksen peruspääoman tuotto 1 134 000 euroa

Stara-liikelaitoksen tulos- ja rahoituslaskelma ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017:

Tilikauden ylijäämä on vähintään 11 108 000 euroa.

Tuloslaskelma	Talousarvio 2017	Määrärahamuutos 2017
		* 1 000 EUR
Liikevaihto		65 775
Valmistus omaan käyttöön		73 214
Liiketoiminnan muut tuotot		234
Materiaalit ja palvelut		-76 492
Henkilöstökulut		-42 177
Poistot ja arvonalenemiset		-2 147
Liiketoiminnan muut		-6 165
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-)/ A		12 242
Korvaus peruspääomasta		-1 134
Rahoitustuotot ja -kulut		-1 134
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ		11 108

Rahoituslaskelma	Talousarvio 2017	Määrärahamuutos 2017
		* 1 000 EUR
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelylijäämä (-) alijäämä		12 242
Poistot ja arvonalentumiset		-2 147
Rahoitustuotot ja -kulut		-1 134
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Toiminnan rahavirta		13 255
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot		-1 759
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Investoinnin rahavirta		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		11 496
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		-11 496
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-11 496
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN		0

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Kaupunginvaltuusto päätti 1.3.2017 perustaa 1.6.2017 alkaen keskushallintoon kuuluvan Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen.

Vuoden 2017 tulostavoite on haasteellinen Staralle, koska myyntivolyymissa ei ole näköpiirissä kasvua.

Osalla suurimmista asiakkaista tilausmäärät ovat olleet laskusuunnassa sekä tilattavat hankekoot entistä pienempiä, mikä tuo haasteen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiselle.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Tilaukset suurimmilta asiakkailta ovat jonkin verran vähentyneet viime vuosina. Stara kehittää edelleen prosessejaan saavuttaakseen kustannussäästöjä hintakilpailukyvyyn parantamiseksi. Stara tehostaa kokonaisvaltaisesti taloudellista kilpailukykyään.

Liikelaitoksen palvelujen hinnoittelussa otetaan huomioon kilpailukykysovimuksen henkilöstömenoja alentavat vaikutukset.

Vuosina 2018–2019 liikevaihdon odotetaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2017.

Kilpailuttaminen

Stara toimii kaupungin teknisten tuotteiden ja palveluiden yhteishankintayksikkönä. Ulkopuolisten urakoitsijoiden ja palveluntuottajien käyttämisessä ei ole ennakoitavissa suuria muutoksia, mutta Staran resurssien kokonaisvaltaiseen optimointiin kiinnitetään enenevässä määrin huomiota. Lisäksi uudet hankintadirektiivit vaikuttavat kilpailuttamiskäytäntöihin.

Kilpailutetut hankinnat muodostavat merkittävän osan Staran liikevaihdosta tuotantoon liittyvien alihankintapalveluiden suuren osuuden takia. Kokonaisuudessaan hankintojen osuus Staran liikevaihdosta on noin puolet. Hankintatoimen tehostamista jatketaan Staran kilpailukyvyyn ja tuottavuuden parantamiseksi.

Kaupungin strategiaohjelman mukaan Helsinki on kansainvälisesti aloitteellinen, kehittyvä ja osaava toimija globaalin vastuun kantamisessa paikallisesti, mikä ilmenee esimerkiksi ympäristönsuojelussa sekä hankintapolitiikassa. Strategiaohjelman tavoitteena on lisätä ympäristövastuuta kasvattamalla ympäristönäkökulman huomioon ottavien hankintojen osuutta. Vuoteen 2017 mennessä 70 %:ssa hankinnoista otetaan huomioon ympäristönäkökulma.

Helsingin kaupungin hankintatoimen yleiset linjaukset on määritetty strategiaohjelmassa, jota täydentävät muuta hankintoja ohjaavat asiakirjat ja toimintaohjelmat, joissa on painotettu erityisesti rakentamissektorin yksiköiden yhteistyötä ja roolia hankintojen koordinoinnissa ja harmaan talouden torjunnassa.

Stara kehittää hankintatoimintaansa systemaattisesti ja yllämainitut näkökohdat huomioidaan hankintojen kehitystyössä. Rakentamisen merkittävänä toimijana Staralla on olennainen rooli tavoitteiden toteuttajana. Hankintatoiminnassa ja kilpailutuksissa tullaan kiinnittämään huomiota myös muihin strategiaohjelman tavoitteisiin. Lisäksi Stara osallistuu aktiivisesti hankintoihin liittyvien järjestelmien sekä käytäntöjen kehittämiseen omalta osaltaan koko kaupungin hankintatoimessa.

Riskienhallinta

Staralla riskienhallintaa koordinoi liikelaitostasoinen riskienhallinnan arviointiryhmä, joka tukee riskienhallinnan kehittämistä sekä arvioi ja välittää riskienhallintaan, riskiennusteisiin ja vuosittaisiin selontekoihin liittyviä tietoja. Teknisen palvelun lautakunta on hyväksynyt Staran sisäisen valvonnan

ja riskienhallinnan kuvauksen huhtikuussa 2015. Osastoilla on tehty riskienhallintakuvauksen mukaisia riskiarvioita.

Merkittävin taloudellinen riski liittyy työkannan supistumisen uhkaan ja sen mukanaan tuomiin kannattavuushaasteisiin. Toiminta on tärkeää sopeuttaa sellaiseksi, että resursseille on täysimääräinen käyttö kaikissa olosuhteissa.

Operatiivisista riskeistä merkittävimmät kohdistuvat toimialalla tyypillisesti harmaan talouden torjumiseen ja erityisesti vakavien työtapaturmien mahdollisuuksiin. Kaupunkitason merkittävimmistä riskeistä rakentamisen laadun parantaminen koskee suoraan myös Staraa, joka osallistuu laadunvarmistustyöhön monin eri tavoin.

Kaupungin strategiaohjelma liikelaitoksen toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen liikelaitoksen toiminnassa

Staran visiona on olla alansa halutuin palveluntuottaja ja työnantaja – vastuullinen ja kilpailukykyinen edelläkävijä. Visio tukee hyvin kaupungin strategiaa palveluajattelun, talouden ja johtamisen sekä henkilöstön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään kilpailukykyisyyteen, vastuullisuutta ja edelläkävijyyttä unohtamatta. Staran strategisia kehittämishankkeita ja toimenpiteitä jatketaan edelleen vuonna 2017 kilpailukykyisyyden parantamiseksi. Tavoitteena on vahva asiakaslähtöisyys ja tuottavuuden parantaminen, jota tavoitellaan mm. kehittämällä johtamista, prosesseja, hankintoja, resurssien hallintaa ja osaamista. Toimintajärjestelmän luominen ja auditoinnit vaativat vahvaa panostamista myös resurssien osalta.

Stara on asettanut tavoitteekseen kehittää hankintojaan kaupungin strategiaohjelman mukaisesti eettisissä periaatteissa linjatulla tavalla. Stara on myös mukana pääkaupunkiseudun cleantech-hankintojen verkostossa. Vuonna 2016 tehdään uusi ympäristöohjelma (Ekokompassi) toimenpiteineen vuosille 2017–2019.

Stara toimii tilaajien kanssa yhteistyössä, jotta kaupunkirakenteen strategian mukaiset tavoitteet mielenkiintoisista, toimivista ja kauniista asuinalueista ja ympäristöistä toteutuvat. Sekä asiakkaiden että asukkaiden vaatimustaso kasvaa, mikä tuo tarvetta asiakaspalvelun ja työn laadun nostamiseen. Kiristyneen taloustilanteen vaatimusten mukaan Stara tekee yhä enemmän kokonaisurakkatarjouksia ja uuden teknologian tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä korostetaan.

Perustehtäviensä mukaan tekninen toimi huolehtii muun muassa rakennusten kunnosta ja turvallisuudesta sekä hoitaa luonnonsuojelu- ja virkistyspeltoja ja -alueita. Stara vastaa tilaustensa mukaisesti turvallisista ja toimivista liikenteen väylistä.

Rakennustyömaiden siisteyttä, toimivuutta ja turvallisuutta kehitetään edelleen vuoden 2015 lopussa päättyneen palvelumuotoiluprojektin oppien pohjalta.

Stara työllistää kesäisin koululaisia ja opiskelijoita muun muassa ympäristönhoidon tehtäviin puistojen, lähi- ja virkistysmetsien ja muiden yleisten viheralueiden siivous- ja hoitotehtävissä. Stara on yksi kaupungin suurimmista kesätyöpaikkojen tarjoajista nuorille mm. kaupungin Siisti kesä -hankkeessa.

Staralla on myös kaupungin sisäisiä henkilöstön uudelleensijoitukseen, työkokeiluun ja osatyökykyisten työllistämiseen liittyviä vastuita.

Liikelaitoksen henkilöstösuunnitelma 2017–2019

Vuoden 2016 maaliskuussa Staralla työskenteli yhteensä 1 464 vakituista ja määräaikaista työntekijää. Vastaavana ajankohtana vuonna 2015 Stara työllisti 1 475 työntekijää eli henkilöstömäärä on vähentynyt vuoden takaisesta 0,75 % (11 työntekijää).

Taloussuunnitelmakautena henkilöstömäärän laskevan trendin ennustetaan jatkuvan. Vuoden 2019 lopun tilanteessa palveluksessa ennustetaan olevan 1 335 työntekijää, 129 vähemmän kuin nyt. Staran työntekijämäärä vähenee lähinnä eläköitymisten kautta. Eläköitymisiä tapahtuu vuotuisella tasolla keskimäärin 33, ja henkilöstösuunnitelma käytännössä perustuu siihen, että eläköitymisiä ei korvata ulkopuolisilla rekrytoinneilla. Staran muu lähtövaihtuvuus varsinkin tuotannossa on ja sen ennustetaan olevan erittäin alhainen. Vakanssien määrän suunniteltu ja osittain toteutunut kasvu liittyy muuntoihin tuntipalkoista kuukausipalkkaisiksi.

Vuosina 2016–2019 Staralla eläköityy 137 henkilöä. Eläköitymisiä ja muuta lähtövaihtuvuutta osittain korvaavat rekrytoinnit ovat välttämättömiä ja perustuvat näkemykseen palvelutuotannon kehityksestä sekä siitä, missä määrin osaamisen kehittämisellä eli mm. moniosaamisen lisäämisellä, resurssien tehokkaalla yhteiskäytöllä ja prosessien tehostamisella voidaan tuotantoa tehostaa. Lisäksi toiminnan tavoitteiden toteutuminen ja tuottavuus turvataan tehokkaammilla prosesseilla ja tietojärjestelmillä sekä käyttämällä toiminnan ulkoistuksia ja henkilöstövuokrausta silloin kun se on kokonaistaloudellisesti edullista ja tehokasta.

Jotta Stara säilyttäisi jatkossakin kilpailukykynsä, on työn kustannuksia saatava edelleen pienemmäksi ja työn tuottavuuteen on panostettava. Tehostustoimilla pyritään optimaaliseen oman henkilöstön käyttöön. Kuitenkin esim. Staran rakennustekniikka ja kaupunkitekniikan rakentaminen hyödyntävät hankkeissaan kilpailutettuja alihankkijoita. Aliurakoitsijoita käytetään myös ruuhkahuippujen tasaamiseen.

Henkilöstöjohtamisessa on keskitytty suorituksen johtamiseen ja rakennettu johtamista palveleva rakenne tulos- ja kehityskeskusteluineen. Jotta työsuoritusta voitaisiin edelleen kehittää ja tehostaa ja suunnata strategian suuntaisesti, mittariston kehittäminen on seuraava selkeä askel johtamisessa. Stara kehittää työkykyjohtamisen mallia. Osana hanketta selkeytetään työkykyjohtamisen vastuita, mittareita ja niiden seuranta sekä toimenpiteitä, joilla vaikutetaan positiivisesti mittareiden kehitykseen. Yleisenä tavoitteena on pitää henkilöstö työkykyisenä ja motivoituneena työssä ja vähentää työkyvyn menetysten negatiivisia seurauksia. Edelleen vahva painopiste on esimiestyön ja johtamisen kehittäminen.

Liikelaitoksen tilankäyttösuunnitelma 2017–2026

Staran toimitilataavoite painottaa edelleen liikelaitoksen tilankäytön tehokkuuden parantamista ja muiden hallintokuntien kanssa tapahtuvan, sekä Staran sisäisen, yhteiskäytön merkittävää lisäämistä. Liikelaitoksessa valmistui vuoden 2015 aikana toimitilaverkoston inventointi ja analyysi. Sen pohjalta on alkanut tehostamissuunnitelman laadintatyö ja käytössä olevan tilakannan hallintatyökalun määrittely ja hankinnan selvitystyö.

Staran toimitilojen laajuus kasvaa jonkin verran vuonna 2017, jolloin ns. Bunkkerin korvaava Jätkäsaaren luolatukikohta maanpäällisine toimitiloina otetaan käyttöön. Laajeneminen johtuu lähinnä maanalaisen toteutuksen vaatimista mittavista ajoyhteyksistä.

Stara joutuu luopumaan Roihupellon itäisestä päätukikohdastaan vuosien 2018–2019 aikana paikalle rakennettavan ammattiopistokampuksen takia. Korvaavassa Vuosaaren yhteistukikohdassa on yhdessä liikuntaviraston kanssa nostettu tilatehokkuus ja yhteiskäyttö jo suunnitteluvaiheessa uudelle tasolle, minkä seurauksena uudet tilat ovat molempien virastojen osalta lähes 40 % nykyisiä pienemmät.

Staran Toukolan toimipisteen kohdalle on suunnitteilla muuta maankäyttöä. Vaihtoehtona Toukolan toimintojen sijoitukselle on noussut esille nykyisen Liukumäentien tukikohdan lisärakentaminen Oulunkylässä.

Staran toimitiloista huomattava osa on välttämätöntä puolilämmintä ajoneuvo- ja kalustohallitilaa. Vuoteen 2026 mennessä Staran toimitilojen pinta-alan suunnitellaan kuitenkin pienevän oleellisesti.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Strategiaohjelman mukaisten talousmittareiden toteutumista edistetään tuottavuutta ja kustannustehokkuutta parantamalla sekä toteuttamalla sitova toimintakatetavoite. Henkilöstömäärän kehitys on laskeva taloussuunnitelmakaudella. Staralla on ollut käynnissä useampivuotinen kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja. Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman mukaiseen tavoitteeseen vähentää sairauspoissaoloja strategiakaudella 0,5 prosenttiyksikköä.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Stara osallistuu kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja hyödyntää kaupunkiyhteisiä ratkaisuja ja palveluja perustietotekniikkapalveluissa. Keskeisenä tietotekniikkahankkeena on Staran siirtyminen kaupunkiyhteisen Laske SAP -järjestelmään vuoden 2017 alussa. Liikkuvan työn ratkaisuja edistetään mobiiliratkaisulla, jonka tavoitteena on ohjata työn tekemistä sekä tuottaa tietoa työsuoritteiden toteutumisesta. Stara vastaa kaupungin tietotekniikkaohjelman Smart City -osuuden reaaliaikaisesta datasta, yhteiskehittäminen-haasteeseen osallistumalla pilottivirastona (Staran logistiikka) kaupungin ja yhteistyökumppaneiden syksyllä 2016 käynnistämään IoT-hankkeeseen sekä 6Aika -hankesuunnitelman ja rahoituksen mukaisesti telemetroitujen hyötyajoneuvojen massadatan hyödyntämishankkeeseen.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Staran tuotannonohjausjärjestelmässä huomioidaan asiakaspalautejärjestelmät. Toteutus on tehty niin, että palaute ohjautuu palautteen annosta toteutukseen ja asiakkaan informointiin sähköisessä prosessissa. Vuoden 2017 aikana kehitetään työmaiden ostotilausprosesseja yhteistyössä toimittajien kanssa. Tavoitteena on kehittää rakennustyömailla tarvittavien pientarvikkeiden saantia sekä tähän liittyvää ostotilausprosessia.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Energiansäästötavoite on 12 % vuoden 2010 energiankulutuksesta mukaan lukien aiempien vuosien säästötavoitteet. Tavoitteeseen sisältyvät sähkön- ja kaukolämmönkulutus.

Työhyvinvointia kehitetään siten, että sairauspoissaolojen määrä vähenee vuodesta 2016 vähintään vuodesta 2016 vähintään 0,2 prosenttiyksikköä.

Helsingin kaupungin henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen lakkauttaminen talouden osalta

Kaupunginvaltuuston päätöksen 22.6.2016 mukaisesti Henkilöstön kehittämispalvelut Oiva-liikelaitos lakkautetaan 31.5.2017 ja toiminnot siirtyvät kaupunginkansliaan. Liikelaitoksen liikevaihto on talousarviossa 3,8 miljoonaa euroa. Liikelaitoksen tavoitteena on ollut tuottaa voittoa 27 000 euroa ja sijoitetulle pääomalle on maksettu 12 % korkoa. Oivan sitova toiminnallinen tavoite on asiakastyytyväisyys 3,95.

Välitilinpäätöksessä liikelaitoksen tase puretaan kaupunginkansliaan ja talousarvioon tehdään lakkauttamisen aiheuttamat muutokset peruspääoman tuoton osalta tuloslaskelmaosaan.

2 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA

21001 Kasvatus ja koulutus

TA-kohdan 21001 Kasvatus ja koulutus määrärahat ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ovat alla esitetty rasteroidussa kohdassa.

TA-kohtaan myönnetään määrärahasiirtoina 31.5.2017 päättyvien TA-kohtien määrärahoja alla taulukossa esitetyn mukaisesti.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
21001 Kasvatus ja koulutus	Tulot				36 448	36 448
	Menot				-662 155	-662 155
	Toimintakate				-625 707	-625 707
	Poistot				-10 875	-10 875
	Tilikauden tulos				-636 582	-636 582
32001 Varhaiskasvatusvirasto	Tulot	40 742	19 309	21 433	-21 433	19 309
	Menot	-384 155	-161 092	223 063	223 063	-161 092
	Toimintakate	-343 413	-141 783	-201 630	201 630	-141 783
	Poistot	-1 600		1 600	934	-666
	Tilikauden tulos	-345 013	-141 783	-203 230	202 564	-142 449
40202 Kaupungin tuottamat palvelut	Tulot	22 121	7 965	14 156	-14 156	7 965
	Menot	-602 720	-230 593	372 127	372 127	-230 593
	Toimintakate	-580 599	-222 628	-357 971	357 971	-222 628
	Poistot	-15 728	-5 861	9 867	9 867	-5 861
	Tilikauden tulos	-596 327	-228 489	-367 838	367 838	-228 489
40211 Korvaukset ja avustukset muiden tuottamiin palveluihin	Tulot	470	192	278	-278	192
	Menot	-92 529	-36 097	56 432	56 432	-36 097
	Toimintakate	-92 059	-35 905	-56 154	56 154	-35 905
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-92 059	-35 905	-56 154	56 154	-35 905
40213 Työllisyyden hoitaminen	Tulot					
	Menot	-1 862	-484	1 378	1 378	-484
	Toimintakate	-1 862	-484	-1 378	1 378	-484
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-1 862	-484	-1 378	1 378	-484
41100 Suomenkielinen työväenopisto	Tulot	2 117	962	1 155	-1 155	962
	Menot	-14 995	-6 747	8 248	8 248	-6 747
	Toimintakate	-12 878	-5 785	-7 093	7 093	-5 785
	Poistot	-120	-51	69	69	-51
	Tilikauden tulos	-12 998	-5 836	-7 162	7 162	-5 836

41200 Ruotsinkielinen työväenopisto	Tulot	531	249	282	-282	249
	Menot	-3 409	-1 362	2 047	2 048	-1 361
	Toimintakate	-2 878	-1 113	-1 765	1 766	-1 112
	Poistot	-23	-18	5	5	-18
	Tilikauden tulos	-2 901	-1 131	-1 770	1 771	-1 130

Talousarviokohta sisältää toimialan palveluiden määrärahat seuraavan vastuualuejaon mukaisesti:

- varhaiskasvatus ja esiopetus
- perusopetus
- lukio ja ammatillinen koulutus ja vapaasivistystyö
- vastaavat ruotsinkieliset palvelut
- kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallinto ja kehittämispalvelut

Talousarviokohta sisältää lainsäädäntöön ja sopimuksiin perustuvat muille koulutuksen järjestäjille maksettavat kotikuntakorvaukset sekä yhteisöille maksettavan harkinnanvaraisen avustamisen. Pääosa määrärahoista käytetään perusopetuksen lakisääteisiin kotikuntakorvauksiin muille koulutuksen järjestäjille helsinkiläisistä esi- ja perusopetuksen oppilaista. Vastaavasti Helsinki saa Helsingin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevien oppilaiden kotikunnilta kotikuntakorvaustuloja arviolta 5 miljoonaa euroa.

Avustettavan perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan tarjonta on varauduttu pitämään vuoden 2016 tasolla. Iltapäivätoimintapaikka turvataan kaikille 1.-2. luokan oppilaille sekä erityisen tuen oppilaille.

Avustusmäärärahoja on varattu yhteisöjen tukemiseen seuraavasti:

- Iltapäivätoiminnan avustukset 6 665 000 euroa
- HERO ry, Helsingin seudun erilaiset oppijat ry 24 000 euroa
- Helvary ry, Helsingin vanhempainyhdistysten alueyhdistys 2 000 euroa
- Etsivä nuorisotyön tukeminen 500 000 euroa
- Yksityisten koulujen tonttivuokrien tukeminen 500 000 euroa
- Vapaan sivistystyön avustukset 80 000 euroa
- Varhaiskasvatus järjestöavustukset 85 000 euroa.

Työllisyyden hoidon kokonaisuudistus on valmisteltu siten, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ottaa vastuun nykyisin kaupunginkanslian koordinoimista työllisyyttä edistävästä koulutuksesta ja palkkatuetusta oppisopimuskoulutuksesta.

Talousarviokohdan määrärahoilla tuotetaan koulutuspalveluita helsinkiläisille työttömille (työllisyydenhoidon asiakkaille). Palveluita ovat kielikoulutukset, lyhyt- ja korttikoulutukset, osaamisen tunnistamispalvelut ja oppisopimuskoulutukset (muun muassa korotettu koulutuskorvaus). Tavoitteena on tunnistaa ja tunnustaa työttömien osaamista ja sitä kautta etsiä heille sopiva koulutusvaihtoehto työllistymiseen. Lyhyt- ja korttikoulutusten tavoitteena on lisätä täsmäosaamista ja ohjata nopeasti työelämään. Eritasoisien suomi toisena kielenä- kurssien avulla edistetään maahanmuuttajien kielellisiä valmiuksia ja kotoutumista Helsinkiin sekä lisään heidän valmiuksiaan työllistyä ja opiskella. Tavoitteena on auttaa oppisopimustyöpaikkojen löytämisessä sekä kohtaannuttaa opiskelijoita ja työnantajia. Tavoitteena on yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa poluttaa muun muassa työkokeilujen kautta oppisopimuskoulutukseen sekä kaupungille että yksityiselle sektorille.

Toimialan toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Uusi varhaiskasvatustalaki (I vaihe) on tullut voimaan 1.8.2015. Laissa säädetään varhaiskasvatukselle uudet tavoitteet. Opetushallitus on päättänyt lokakuussa 2016 uusista valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Tämän pohjalta kuntien on laadittava ja otettava käyttöön uudet kuntakohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat 1.8.2017 mennessä.

Varhaiskasvatustalain 5 a §:ssä säädetään ryhmäkoosta, minkä mukaan päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävässä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstön suhdeluvusta säädetään edelleen päivähoitoasetuksessa. Lapsiryhmien muodostamisen ohjetta on päivitetty varhaiskasvatustalain mukaiseksi. Mainittu varhaiskasvatustalain muutos edellyttää toiminnan ja henkilöstön tarkempaa suunnittelua. Koska ryhmäkoosta ei voida lain mukaan poiketa, on riskinä erityisesti sijaiskustannusten nousu edellisvuosiin verrattuna.

Lapsia päiväkotiin otettaessa ja ryhmiä muodostettaessa tulee lähtökohtana olla se, että varhaiskasvatustalain 5 a §:n ja päivähoitoasetuksen 6 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset henkilöstömitoitukset toteutuvat. Päiväkodeissa tulee olla kaikkina toimintapäivinä käytettävissä vähintään suhdeluvun edellyttämä henkilöstöresurssi. Suhdeluvusta poikkeaminen ei ole asetuksen mukaan mahdollista.

Varhaiskasvatustalain 11 a ja 11 b §:iä on muutettu siten, että kaikilla lapsilla on jatkossa oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Oikeus tätä laajempaan palveluun on perheellä esim. työn, opiskelun tai yrittäjyyden perusteella sekä lapsesta tai perheestä johtuvien tarpeiden vuoksi. Lakimuutos tuli voimaan 1.8.2016. Helsingin kaupunki ei ole rajoittanut subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta.

Valtioneuvosto on päättänyt lokakuussa 2015 muuttaa lasten päivähoidosta annetun asetuksen 6 §:ää. Jatkossa päiväkodissa yli kolmevuotiaiden kokopäiväisen palvelun osalta kahdeksaa lasta kohden tarvitaan yksi hoito- ja kasvatushenkilö. Muutos tuli voimaan 1.8.2016. Helsingin kaupunki ei ole ottanut käyttöön henkilöstömitoituksen muutosta, vaan kasvattajia on edelleen yksi seitsemää lasta kohden.

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen muuttamisesta tuli voimaan 1.8.2016. Muutokset koskevat yksityisen hoidon tuen perusteita ja euromääriä. Varhaiskasvatustalautakunta päätti maaliskuussa 2016, että yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi ja lasten hoitomuodon valintamahdollisuuksien säilyttämiseksi yli 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat perheet saavat 1.8.2016 alkaen samaa kuntalisää kuin tähänkin asti.

Varhaiskasvatustalain toisen vaiheen valmistelusta ei ole tässä vaiheessa tarkempaa tietoa.

Uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittämisen perusteena olevia tuloarvoja on korotettu siten, että pienituloisten kahden ja kolmen hengen perheiden asiakasmaksut pienenevät.

Vuoden 2017 talousarviossa lisättiin positiivisen diskriminaation (pd) määräraha 350 000 eurolla vuoden 2016 tasoon verrattuna, joten määräraha vuonna 2017 on kokonaisuudessa 1,3 milj. euroa. Kokonaisuutena määrärahaa käytetään hoito- ja kasvatushenkilöstön määrän ja osaamisen lisäämiseen niillä asuinalueilla, joilla alueen indikaattorien perusteella on nähtävissä riskitekijöitä.

Varhaiskasvatustalajien kysyntään vaikuttaa lasten määrän kehityksen lisäksi vanhempien työllisyystilanne, vanhempien valinnat eri palvelumuotojen ja avustusten välillä sekä muuttoliike.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus muuttuu iän myötä siten, että 3–6-vuotiaita hoidetaan enemmän päivähoitossa ja alle kolmevuotiaita kotihoidontuella.

Turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi Helsingissä vuoden 2015 aikana. Esiopetuksessa järjestettiin vuoden 2016 aikana valmistavaa esiopetusta maahanmuuttajalapsille. Valmistava esiopetus noudattaa soveltuvien osien esiopetussuunnitelman tavoitteita ja painottuu suomi toisena kielenä -opetukseen. Valmistavaa esiopetusta maahanmuuttajalapsille jatketaan vuonna 2017 ja toimintaan varataan määrärahaa vuoden 2016 tason mukaisesti.

Koulutusjärjestelmässä tapahtuu lähivuosina merkittäviä rakenteellisia ja sisällöllisiä muutoksia.

Ammatillisen koulutuksen reformi tulee voimaan 1.1.2018 alkaen. Reformissa uudistetaan koko ammatillinen koulutus. Nykyiset lait yhdistetään uudeksi sekä nuoria että aikuisia koskevaksi lainsäädännöksi, jolloin nuorten ja aikuisten perustutkinnot suoritetaan yhdellä uudella tavalla. Lisäksi uudistetaan koulutuksen rahoitus, ohjaus, tutkintorakenne, koulutuksen toteuttamismuodot sekä järjestäjä rakenne. Reformin päätavoitteet ovat osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyyden korostaminen. Reformin myötä oppiminen siirtyy enemmän työpaikoille.

Vuonna 2016 käyttöön otetut uudet esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat muuttavat koulujen toimintakulttuuria, toimintatapoja ja oppimisympäristöä. Oppimisympäristöt monimuotoistuvat, oppimista tapahtuu kaikkialla ja koko kaupunki on oppimisen tilana.

Yksilöllisen ohjauksen ja tuen tarve kasvaa oppilaiden ja opiskelijoiden tarpeiden erilaistuessa.

Yhteiskunta ja työelämä ovat pitkälti digitalisoituneet, mikä edellyttää myös koulutuksen ja opetuksen digitalisaatiota. Digitalisaatio mahdollistaa uudet opetuksen ja oppimisen tavat ja pedagogiset ratkaisut. Olennaista on liittää digitaalinen teknologia oppilaan oppimisprosessiin pedagogisesti mielekkäällä tavalla rikastuttamaan sitä. Se tuo lisäarvoa oppimiseen ja tukee tulevaisuudessa tarvittavien taitojen kehittymistä mielekkäällä tavalla, kun nykyteknologiaa hyödynnetään oppimisen, ajattelun, tiedonhankinnan ja -käsittelyn, oman tuottamisen sekä yhteistyön välineenä. Opettajan rooli muuttuu kohti oppimisen aktivoijaa ja ohjaajaa. Digiteknologia mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun. Teknologian täysimääräinen hyödyntäminen opetuksen uudistamisessa edellyttää myös muuntautumiskykyisiä ja monimuotoisia koulu- ja luokkatiloja. Opetuksen digitalisaatio-ohjelma vuosille 2016 – 2019 vastaa tietoyhteiskunnan tarpeisiin ja sisältää tavoitteet ja toimenpiteet ja niihin tarvittavat resurssit opetuksen digiloikan toteuttamiseksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan roolia työllisyydenhoidossa vahvistetaan siten, että se ottaa vastuun nykyisin kanslian koordinoimista työllistämistä edistävästä koulutuksesta ja palkkatuetusta oppisopimuskoulutuksesta.

Valtakunnallinen SOTE-ratkaisu voi tuoda muutoksia oppilas- ja opiskelijahuollon toimintaan. Yhteisöllinen ja yksilöllinen oppilas- ja opiskelijahuolto edellyttävät vahvaa yhteistyötä kouluissa ja oppilaitoksissa eri toimijoiden kesken, mistä syystä oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden tulisi olla koulujen ja oppilaitosten lähipalveluita. Oppilaille ja opiskelijoille voidaan turvata riittävä tuki silloin, kun nämä palvelut ovat oppilaiden ja opiskelijoiden saavutettavissa päivittäin kouluyhteisössä.

Liikuntapaikkojen vapaa-ajankäytön hallinnointi siirtyi 1.6.2017 lukien kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle palvelukokonaisuuteen liikunta.

Viestintä, sosiaalinen media, sähköiset palvelut ja digitalisaatio muuttavat toimintaympäristöä sekä asiakkaan ja henkilökunnan toimintatapoja. Verkostoituminen ja oman toimintaprofiilin löytäminen työväenopistoille on entistä tärkeämpää.

Vapaan sivistystyön toiminta on tarkoitettu lähinnä yli 16-vuotiaille helsinkiläisille. Helsingin väkimäärä kasvaa edelleen. Helsingin väestö ja toiminnot kansainvälistyvät ja monimuotoistuvat. Nämä muutokset vaikuttavat opiston toimintaan lisääntyvänä yleissivistävänä koulutustarpeena. Helsinki vetää nuoria puoleensa, mutta myös ikäihmisten määrä nousee.

Ruotsia äidinkielenään puhuvia asukkaita oli 31.12.2014 yhteensä 35 845 Helsingissä ja 65 066 koko pääkaupunkiseudulla (4 kaupunkia). Tietokeskuksen mukaan ruotsinkielisten asukkaiden määrä tulee kasvamaan. Yli 64-vuotiaiden osuus ruotsinkielisestä väestöstä on huomattavasti suurempi ja ikäryhmän kasvu on voimakkaampaa kuin suomenkielisessä väestössä.

Maahanmuuttajien määrä tulee nousemaan muun muassa vuoden 2015 syksyllä tulleiden turvapaikanhakijoiden saadessa oleskelulupia. Työttömyys ei näytä vähenemisen merkkejä.

Kaupungin alueet erilaistuvat edelleen ja eriarvoistuminen sekä terveyserot kasvavat. Lisäksi Helsingin erityispiirre on ilman tutkintoa olevien kuntalaisten muuta maata suurempi osuus. Monilla lapsiperheillä on vaikeaa ja useat nuoret ovat vaarassa syrjäytyä. Työväenopistojen tarjoama elinikäisen oppimisen mahdollisuus on entistä tärkeämpi koulutuspoliittisesti sekä työelämässä jaksamisen ja työssä kehittymisen näkökulmista.

Tammikuussa 2016 yhteistyössä Ruotsinkielisen työväenopiston, Praktikumin ja Luckanin kanssa aloitettu ammatillinen kotoutumiskoulutus päättyy vuoden 2017 aikana. Edellytyksiä kotoutumiskoulutuksen kehittämiseksi ja mahdollisuuksia koulutusyhteistyön vakinaistamiseen selvitetään.

Ruotsinkielisen työväenopiston Dagmarinkatu 3:ssa sijaitsevan kiinteistön peruskorjauksen ajan, 3.5.2016 alkaen heinäkuuhun 2017, järjestetään suurin osa opiston toiminnasta väliaikaisissa tiloissa osoitteessa Sturenkatu 2.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Oma palvelutuotanto on pääsääntöinen tapa järjestää varhaiskasvatusta. Siinä huolehditaan erityisesti varhaiskasvatuksen kehittämisestä ja päivähoidon asiakasohjauksesta. Helsinkiläiset perheet arvostavat kunnallista varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen avointa toimintaa eli kerhoja ja osapäivähoitoa sekä monimuotoista kunnallista leikki- ja oppimistoimintaa pyritään lisäämään.

Vuonna 2016 arvioidaan, että lapsia, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame, on noin 17 % 1–6-vuotiaista. Vuoteen 2020 mennessä tämän osuuden ennustetaan kasvavan noin 20 %:iin. Monikulttuuristen lasten osuus kasvaa kaikissa lapsiperheiden palveluissa tulevina vuosina.

Tärkeimmät väestön kasvualueet ovat asuntorakentamiseen vapautuneilla satama-alueilla Jätkäsaarella, Kalasatamassa ja Kruunuvuorella sekä Keski-Pasilan alueella, Kuninkaantammassa ja Honkasuolla. Merkittäviä täydennysrakentamisalueita on mm. Mellunkylässä, Myllypurossa ja Alppikylässä. Rakentaminen luo kysyntää päivähoito- ja oppimistoimintapalveluille näillä alueilla.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärän ennustetaan kasvavan noin 2 % ja ruotsinkielisen noin 3 % vuonna 2017 verrattuna edellisen vuoden tasoon. Kasvun ennakoita jatkuvan suunnittelukaudella.

Kerhotoiminnan järjestämisessä tehdään yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Kerhotoiminnan lisäämistä on tuettu jatkamalla kerhojen maksuttomuutta 31.7.2017 asti. Vuoden 2016 aikana tehtiin selvitys kerho- ja osapäivätoiminnan taloudellisuudesta osana varhaiskasvatuksen palvelurakennemuutosta. Taloussuunnitelmakaudella 2017–2019

selvitetään mahdollisuuksia lisätä osapäivähoitoa ja kerho toimintaa. Koululaisten iltapäivähoitoa järjestetään leikkipuistoissa edellisten vuosien tapaan.

Tuodaan selvitys kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä mahdollisuudesta siirtyä maksuttomaan varhaiskasvatukseen, sen eri vaihtoehtoista ja mahdollisista aikatauluista.

Yksityiset yritykset ja yhdistykset ovat voineet tarjota leikkitoiminnan kerhoja palvelusetelillä. Palvelusetelin käyttö vakinaistettiin vuoden 2014 alusta alkaen. Palvelusetelin käyttö on ollut vähäistä. Selvitetään mahdollisuudet palvelusetelien käyttöönottoon varhaiskasvatuspalveluissa alkuvuoden 2017 aikana.

Yksityisiä palveluntuottajia on tuettu toiminnan käynnistämistuella talousarviovuosittain. Kaupunginvaltuusto vakinaisti yksityisen varhaiskasvatustoiminnan käynnistämistuen myöntämisen vuoden 2015 joulukuussa. Käynnistämistuen myöntämisen tavoitteena on pyrkiä turvaamaan yksityisen päiväkotitoiminnan kasvu ja monimuotoisuus Helsingissä. Vuoden 2017 talousarviossa varaudutaan käynnistämistuen käyttöön samansuuruisella määrärahalla kuin vuonna 2016.

Taloussuunnitelmakaudelle 2017–2019 on tarkoituksena selkiyttää uusien yksityisten toimijoiden hyväksymiseen ja valvontaan liittyviä työvaiheita sekä sujuvoittaa uuden yksityisen päiväkodin avaamiseen ja toiminnan käynnistämiseen liittyvää yhteistyötä eri viranomaisten kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksenlautakunta arvioi yksityisen hoidon tuen ja kotihoidontuen kuntalisän suuruutta talousarviovalmistelun yhteydessä vuosittain. Yksityinen hoito on jatkossakin vaihtoehto julkiselle palvelulle.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärien kasvaessa kiinnitetään huomiota asiakasohjaukseen palvelustrategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Perhepäivähoidon suoritettua määrää pyritään säilyttämään tulevaisuudessa nykyisellä tasolla. Varhaiskasvatuspalveluja vaihtoehtona täydentävää kansalaistoimintaa tuetaan järjestöavustuksin vuosittain talousarviomäärärahojen puitteissa. Vuoden 2017 määräraha pidetään samalla tasolla kuin vuonna 2016.

Koulujen ja oppilaitosten kokonaisasiakasmäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2017 noin 1000:lla eli noin 1,6 % verrattuna vuoteen 2016. Kasvua tapahtuu pääosin kaupungin peruskouluissa, joiden oppilasmäärän ennustetaan kasvavan noin 1000 oppilaalla vuodessa suunnittelukauden loppuun asti.

Lukiokoulutuksen kysynnän ennustetaan kasvavan suunnittelukauden edetessä. Ammatillisessa koulutuksessa on nyt käytössä kaikki järjestämisluvan mukaiset valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen peruskoulutuksen paikat. Viime vuosina myönnettyt ammatillisen koulutuksen lisäpaikat ovat mahdollistaneet koulutustakuun toteuttamisen. Pääkaupunkiseudun työvoimatarve ja ilman toisen asteen koulutusta olevien nuorten aikuisten suuri määrä edellyttävät ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen lisäämistä.

Oppilas- ja opiskelijamäärien kasvu edellyttää koulutusta ja oppilaitokset tehostamaan tilankäyttöä sekä hyödyntämään uutta teknologiaa monipuolisesti.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden suhteellinen määrä perusopetuksessa pysyy ennallaan, mutta oppilasmäärän kasvaessa myös erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kokonaismäärä kasvaa. Tavoitteena on lisätä integraatio-oppilaiden määrää ja samalla vähentää luokkamuotoista erityisopetusta.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja opiskelijoiden määrä kasvaa perusopetuksessa sekä toisen asteen koulutuksessa. Peruskouluikäisten turvapaikanhakijoiden määrän arvioidaan kasvavan suunnittelukauden aikana. Kasvun suuruutta on vaikea ennustaa, mutta se tulee lisäämään valmistavan opetuksen tarvetta sekä suomi toisena kielenä -opetuksen määrää.

Maahanmuuttajataustaisen oppilaiden määrän kasvu edellyttää myös kaikkien opettajien osaamisen kehittämistä.

Toisen asteen koulutuksessa on tarvetta kehittää erilaisia toimia, joilla tähdätään koulutukseen kiinnittymiseen, keskeyttämisen vähentämiseen, läpäisyn edistämiseen (tutkinto kolmessa vuodessa) sekä urasuunnitelmien selkeyttämiseen. Erityisiä toimia tarvitaan maahanmuuttajien koulutukseen pääsyn edistämiseksi, jotta heidän pääsynsä tutkintotavoitteiseen koulutukseen turvataan. Tämä edellyttää heidän suomen kielen taitojen parantamista sekä opiskelu- ja työelämävalmiuksien vahvistamista.

Palveluiden digitalisoiminen tulee muuttamaan ne entistä käyttäjä- ja asiakaslähtöisemmiksi. Opetustoimen kaupunkilaisille tarjoamat palvelut tulee sähköistää, mikä sujuvoittaa kaupunkilaisten asiointia ja muuttaa opetustoimen toimintatapoja.

Aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkitys työssä käyville sekä työelämän ulkopuolella oleville kasvaa. Vapaan sivistystyön tavoitteena on saavuttaa eri-ikäisiä aikuisia. Opinnoista tiedottaminen, opintojen ohjaus, hakeva toiminta ovat keskeisiä kohderyhmien saavuttamisessa.

Opistot pyrkivät pitämään huolta vapaan sivistystyön laajasta tarjonnasta ja vastaamaan kuntalaisten kokemaan koulutustarpeeseen. Opetussuunnitelmat painottavat kuntalaistarpeiden huomioon ottamista, demokratian ja osallisuuden tukemista, terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, uusia oppimisympäristöjä sekä opetuksen johtamista näiden tavoitteiden mukaan. Opetus- ja muu toiminta suunnitellaan ottaen huomioon kaupungin kokonaisuus. Johtamista kehitetään yhä enemmän tietoon perustuvaksi. Sähköisen asiakaspalvelun laatuvaatimukset nousevat, mutta toisaalta myöskään henkilökohtainen asiakaspalvelu ei tule katoamaan.

Kurssimaksujen edullisuus on edelleen tärkeää koulutuspoliittisesti ja yhdenvertaisuustavoitteen toteuttamiseksi. Tavallisten kurssimaksujen rinnalla kehitetään itsekannattavien kurssien tarjontaa ja toimintamallia. Avoimen oppimisen ja digitaalisuuden merkitys kasvaa. Opistojen tunnettavuutta ja kuntalaisten opinhalua pyritään enenevässä määrin lisäämään hetkellisillä ja tapahtumiin liittyvillä pop up -tyyppisillä sekä luokkatilan ulkopuolisilla oppimistilanteilla. Senioreiden, työttömien ja maahanmuuttajien määrä kasvaa, mikä lisää paineita järjestää opetusta päiväsaikaan.

Vapaan sivistystyön rooli on enenevässä määrin mahdollistaja, vertaisoppimisen järjestäjä. Opistot tarjoavat myös tiloja ja laitteitaan itseopiskeluun.

Maunula-talossa työväenopisto, kirjasto ja nuorisotoimi sekä asukkaat luovat uudenlaista toimintatapaa niin toimialojen välille kuin kuntalaisten avoimempaan osallistumiseen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opistot ovat edelleen mukana Keskustakirjaston toiminnan suunnittelussa. Suomen valtion 100-vuotisvuosi huomioidaan opetuksessa.

Kilpailuttaminen

Vuonna 2017 hankintatoimen kehittämistä jatketaan Helsingin kaupungin hankintastrategian, toimialan hankintojen linjausten sekä ilmastolinjausten mukaisesti. Painopistealueina ovat mm. yhteiskuntavastuu, terveen kilpailun edistäminen sekä innovatiiviset hankinnat. Hankintatoiminnassa on lisäksi huomioitava uudistuvan hankintalainsäädännön asettamat vaatimukset. Toimiala on osallistunut kaupungin ostotilausjärjestelmän hankintaa valmisteeseen työryhmän toimintaan ja uusi järjestelmä on suunniteltu otettavaksi käyttöön vuonna 2017.

Kaupunginvaltuuston lokakuun 2014 alussa päättämällä Palmia-liikelaitoksen toiminta- ja hallintomallin järjestämisellä on vaikutuksia toimialan toimintaan taloussuunnitelmakauden 2017–2019 aikana.

Kilpailuttamista jatketaan niillä toimialueilla ja tehtävissä, jotka jo kuuluvat kilpailuttamisen piiriin. Kaupunginhallituksen ja opetuslautakunnan päätösten perusteella ruokapalvelujen kilpailuttamista laajennetaan niin, että kilpailulle avattavien opetuksen toimipisteiden kokonaismäärä vuonna 2020 on korkeintaan 28,8 % koulujen, lukioiden, Stadin ammattiopiston ja Stadin aikuisopiston sekä niiden toimipisteiden kokonaismäärästä laskettuna. Kilpailuttaminen toteutetaan alueellisen mallin mukaisena kahdessa erässä vuosina 2018 ja 2019. Koulujen ja oppilaitosten Palmia Oy:lle siirretyt siivous- ja käyttäjäpalvelusopimukset kilpailutetaan kokonaisuudessaan kaupunginvaltuuston vahvistaman siirtymäaikajärjestelyn mukaisesti vuosittain viidessä noin 20 prosentin kokonaisuudessa vuodesta 2017 alkaen.

Varhaiskasvatuslautakunta päätti lokakuussa 2015 varhaiskasvatuksen ruokahuoltopalvelujen kilpailutuksen suunnitelmasta vuosille 2018–2022. Kilpailutettavista kohteista on muodostettu useampia alueellisia kokonaisuuksia. Ruokahuoltopalvelujen kilpailutuksen osuus kasvaa asteittain.

Suomenkielinen varhaiskasvatus solmi vuoden 2015 alussa Helsingin kaupungin Palvelut Oy:n kanssa määräaikaisen putesopimuksen palveluyhtiön tuottamista puhtaus- ja kiinteistöpalveluista. Sopimus on arvoltaan noin 0,6 milj. euroa. Määräaikaisen sopimuksen taustalla on 3–7 vuoden siirtymäaikajärjestely, jonka jälkeen kaikki kyseiset palvelut hankitaan kilpailuttamalla.

Varhaiskasvatukseen ei ole taloussuunnitelmakaudella 2017–2019 tulossa merkittäviä uusia kilpailutuksia. Palvelustrategian mukaisesti Helsingin varhaiskasvatuspalveluja koskeva oma palvelutuotanto täydentyy yksityisen hoidon tuella avustettavilla palveluilla.

Riskienhallinta

Toimitilojen ja kiinteistöjen kuntoon sekä niiden ylläpitoon liittyvä riskienhallinta on merkittävässä osassa riskienhallinnan järjestämisessä. Tilakeskuksen rooli toimitilojen ja kiinteistöjen ylläpidossa on merkittävä. Poikkihallinnollinen sisäilmatyöryhmä on osa näiden riskien hallintaa.

Henkilöstöön liittyvässä riskienhallinnassa pyritään turvaamaan kelpoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön saatavuus ennakoivan rekrytointin sekä rekrytointiprosessin uudistamisen avulla.

Riskinä nähdään myös organisaation osaamisen menetykset. Toimialalla tulee kiinnittää erityistä huomiota osaamisen jakamiseen, työn organisointiin, uusien työntekijöiden ja uuteen työhön perehdyttämiseen sekä yhteistyön lisäämiseen ja sujuvoittamiseen.

Seuraavat riskit ovat opetustoimen tavoitteiden toteutumisen kannalta merkittävimpiä:

Digitalisaatio-ohjelma ei toteudu. Riskiä vältetään panostamalla opettajien osaamisen lisäämiseen ja teknologian tehokkaampaan hyödyntämiseen sekä koulujen ja oppilaitosten johdon muutosjohtamiseen. Digitalisaation hyödyntämisessä etsitään uusia kustannustehokkaita yhteistyömuotoja yksityisen sektorin kanssa. Tavoitteena on, että digitaalisuus ja monimuotoiset oppimisympäristöt edistävät jokaisen oppimista yhteisöllisesti ja yksilöllisesti.

Riittämätön avoimuus ja yhteistyö koulujen ja oppilaitosten sekä niiden sidosryhmien välillä haittaavat tavoitteiden toteutumista. Riski voidaan välttää kehittämällä koulun toimintaympäristöä sekä vahvistamalla ja aktivoimalla verkostoyhteistyötä oppimisessa ja arkitoiminnassa. Tavoitteena on avoin oppimisympäristö, jonka toimintaan oppilailla, opiskelijoilla, huoltajilla ja asukkailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

Koulu- ja oppilaitosverkoston joustamattomuus palvelutarpeiden muutosten mukaisesti johtaa tehottomaan resurssien käyttämiseen. Riskinä on, että olemassa olevia tiloja ja tekniikkaa ei osata hyödyntää uudenlaisen opetuksen ja oppimisen toteuttamisessa, mikä hidastaa myös pedagogiikan uudistamista. Tavoitteena ovat toimivat ja tehokkaat tilat sekä osallistava valmistelu.

Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttäminen ei vähene eikä läpäisy parane, mikä vaikeuttaa koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamista. Riskejä vältetään opintojen pedagogisella kehittämisellä. Ohjaus- ja tukitoiminnalla motivoidaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoita suorittamaan opintonsa loppuun kolmessa vuodessa. Opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi opiskelijoiden poissaoloja ja opintosuorituksia seurataan säännöllisesti ja niihin puututaan ohjaus- ja tukitoimenpitein. Opetuksen ja kasvatuksen prosessien toimivuutta kehitetään.

Suomenkielisen työväenopiston merkittävimmät operatiiviset riskit ovat kurssihallintojärjestelmän toimivuus ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen. Kaupungin johtamisjärjestelmän ja organisaation muutos aiheuttaa muutoksia toimintatapojen järjestämisessä ja se saattaa vaikuttaa myös henkilöstön työhyvinvointiin.

Ruotsinkielisen työväenopiston suurimmat riskit liittyvät peruskorjaukseen ja toiminnan järjestämiseen väliaikaisissa tiloissa sekä digitaalisen ilmoittautumisjärjestelmän jatkokehittämiseen.

Kaupungin strategiaohjelma toimialan toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen toimialan toiminnassa

Toimialan talousarvion tavoitteiden ja resurssien kohdentaminen perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään strategiaohjelmaan. Kaikki talousarvioon sisältyvät vuoden 2017 toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategiaohjelmasta.

Opetustoimessa painotetaan tulevalla suunnittelukaudella erityisesti seuraavia asioita:

- koulujen ja oppilaitosten kokonaisvaltainen kehittäminen digitalisaatiota hyödyntäen
- koulutus- ja nuorisotakuun toteuttaminen
- maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten koulupolun tukeminen.

Varhaiskasvatuksen osalta painopistealueita ovat varhaiskasvatuksen uudistuminen ja digiohjelma.

Vapaan sivistystyön painopistealueet ovat opetussuunnitelman kehittäminen kuntalaisten tarpeisiin perustuen ja osallisuuden kehittäminen.

Hyvinvoiva helsinkiläinen

Lapsi voi hyvin

Lapsen hyvinvoinnin tukeminen sekä kasvun ja oppimisen edistäminen ovat varhaiskasvatuspalvelujen keskeinen sisältö. Hyvinvoinnin arvioimisessa on tärkeää kuulla lasta itseään, hänen huoltajiaan sekä havainnoida lasta.

Yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa jatketaan vuoden 2017 aikana Neuvola päiväkodissa –toimintamallin käyttöä neljällä varhaiskasvatusalueella: Kallio-Ullanlinna-Vironniemessä, Kampinmalmi-Lauttasaari-Töölössä, ja uusina varhaiskasvatusalueina tulevat vuoden 2017 aikana mukaan Mellunkylä ja Malmi-Pukinmäki. Toimintamallin käyttö tapahtuu määrärahojen puitteissa. Malli sisältää kolmevuotiaiden lasten terveys- ja hyvinvointitarkastukset sekä suun terveystarkastukset, jotka toteutetaan päiväkodissa lapsille tutussa ympäristössä. Samalla myös lasten vanhemmilla on mahdollisuus vertaistapaamiseen ja keskusteluun kolmevuotiaiden lasten vanhempia yhdistävistä teemoista.

Toimintamallin laajennusta varten vuoden 2017 aikana perustetaan sosiaali- ja terveystoimialan ja varhaiskasvatuksen yhteinen ohjausryhmä, joka tekee koko kaupunkia koskevan suunnitelman

kustannusarvioineen vuosille 2018–2019. Toimintamallin laajentaminen edellyttää erityisesti esimiesten ja henkilöstön verkosto-osaamisen ja yhteistyötaitojen kehittämistä.

Nuorille tilaa kuulua ja loistaa

Alueellista ja koulujen välistä eriarvoistumiskehitystä estetään kouluverkkoratkaisuilla ja oppilaaksiottoa säätelämällä (määritellään koulujen enimmäisoppilasmäärät). Koulujen PD-raha tukee tasa-arvoisten koulutuspalvelujen toteutumista. PD-rahan avulla tuetaan oppilaiden koulunkäyntiä ja varmistetaan erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden osalta peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle siirtyminen. Tätä työtä tehdään yhteistyössä nuorisotoimen sekä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Nuorten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kulttuuriin monihallintokuntaisena yhteistyönä. Kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa nuorten yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää. Tämä tukee oppilaiden tasa-arvoisia opiskelumahdollisuuksia ja kaventaa hyvinvointieroja.

Kodin ja koulun yhteistyön malleja monipuolistetaan, jotta kaikki huoltajat saadaan mukaan oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseen. Vanhempien osallisuutta vahvistetaan.

Koulu on oppilaille turvallinen paikka. Kiusaamiseen päiväkodeissa ja kouluissa puututaan sovittujen mallien mukaisesti. Oppilaiden kokemaan turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Strategiakauden keskeisiä toimenpiteitä ovat koulutus- ja nuorisotakuun toteuttaminen sekä syrjäytymisen ennalta ehkäiseminen. Toisen asteen tutkinto ehkäisee syrjäytymistä, lisää työllistymistä ja pidentää työuria.

Koulutus- ja nuorisotakuun toteuttamiseksi on lisätty koulutuspaikkoja sekä nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa että aikuiskoulutuksessa mukaan lukien oppisopimuskoulutus, jotta alle 29-vuotiaille ilman toisen asteen tutkintoa oleville nuorille aikuisille voidaan turvata koulutus tutkintoon tai tutkinnon osaan. Nuorille alle 20-vuotiaille kehitetty oppisopimuksen ennakkojakso avaa uuden väylän hakeutua oppisopimuskoulutukseen. Ammatillisen koulutuksen laatu ja työelämävastavuus turvataan suuntaamalla ja kehittämällä koulutusta yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun koulutuksen järjestäjien, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa tehtävän ennakointityön perusteella.

Lukiokoulutuspaikka tarjotaan vähintään 60 prosentille perusopetuksen päättävistä nuorista.

Koulutustakuun toteuttamiseksi yhteistyötä perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa tehostetaan. Perusopetuksen päättövaiheessa lisätään erityisesti ammatilliseen koulutukseen ja eri ammattialoihin tutustumista sekä vahvistetaan ohjausta ja tukitoimia jatkamalla niitä toiselle asteelle saakka, jotta mahdollisimman moni ammatilliseen koulutukseen hakeutuva perusopetuksen päättävä nuori löytäisi oman alansa ja kiinnittyisi hyvin ammatilliseen koulutukseen. Läheistä yhteistyötä tehdään monialaisen nuorten palvelupisteen Ohjaamo Helsingin kanssa, josta ilman toisen asteen koulutuspaikkaa olevia nuoria ohjataan nivelvaiheen koulutuksiin, nuorten työpajatoimintaan ja tutkintotavoitteiseen lukio- ja ammatilliseen koulutukseen. Ohjaamo Helsinki toteutetaan ESR-rahoituksella kaupunginkanslian, opetustoimen, sosiaali- ja terveystoimialan sekä kulttuuri ja vapaa-aikatoimialan yhteistyönä.

Stadin ammattiopiston Brygga tarjoaa joustavia väyliä toisen asteen opintoihin ilman toisen asteen koulutuspaikkaa jääneille ja toisen asteen opinnoissa keskeyttämisaarassa oleville. Bryggan avoimissa opinnoissa räätälöidään yksilöllisiä koulutuspolkuja nuorten erilaisiin tarpeisiin. Toimintamuotoja ovat ammatillisen koulutuksen joustava aloittaminen tai siirtyminen joustavasti toiselle alalle, opintoihin valmentaminen ja oman polun löytäminen sekä erilaiset osaamisen kartuttamisen muodot osaamisen tunnistamista ja tunnustamista hyödyntäen.

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamista ja opintojen keskeyttämisen vähentämistä tukevia toimenpiteitä jatketaan. Pedagogiikan kehittäminen vahvistamalla osaamisperusteisuutta sekä osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä rakenteiden kehittäminen moduloimalla opinnot mahdollistavat opiskelijoille entistä joustavammat ja yksilöllisemmät opintopolut. Läpäisyä tehostetaan ja keskeyttämistä vähennetään kehittämällä opiskelijoille joustava siirtyminen koulutusmuodosta toiseen, ammatillisen oppilaitosmuotoisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen yhdistävään x + y-malliin.

Opiskelijoiden motivoituneisuutta ja kiinnittymistä opintoihin lisätään uudistamalla pedagogiikkaa lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa ilmiöpohjaisuuden ja portfolio-oppimisen pohjalta, jolloin opintojen pirstaleisuus vähenee ja autenttisuus lisääntyy. Opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin tuetaan lisäksi ottamalla asteittain käyttöön sähköinen, henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS).

Opetuksen digitalisaation lähtökohtina ovat oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus sekä oppimisen yhteisöllisyys, mikä mahdollistaa oppijälhtöisen opetuksen ja oppimisen sekä korostaa oppijan aktiivista toimintaa. Näin oppilaat ja opiskelijat saavat yksilöllisiä oppimiskokemuksia omista tarpeistaan lähtien ja tunne kouluyhteisöön kuulumisesta vahvistuu.

Maahanmuuttajat aktiivisina kaupunkilaisina

Maahanmuuttajanuorten ja -lasten koulupolkua tuetaan sen kaikissa vaiheissa. Koulutuksellista tasa-arvoa edistetään vahvistamalla perusopetuksessa oppilaiden luku- ja kirjoitustaitoja, valmistavan opetuksen jälkeisen suomen kielen opetusta sekä vanhemmuuden tukea. Peruskoulun päättövaiheessa maahan tulleiden nuorten opintojen ohjausta ja oppilashuoltoa tehostetaan. Valmistavassa opetuksessa kehitetään integroivia toimintamalleja kaikissa ikäryhmissä ja koulutulokkailla laajennetaan reppurahan kokeilua. Koulutulokkaista ei ohjata erillisiin valmistavan opetuksen ryhmiin, vaan he aloittavat koulun omassa lähikoulussa.

Erityistä huomiota tulee kohdentaa myöhään perusopetukseen tulleiden oppilaiden opiskelun jatkumon varmistamiseen. Maahanmuuttajanuorten pääsyä toisen asteen koulutukseen helpotetaan jatkamalla ja vahvistamalla lukioon valmistavaa koulutusta sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa Valma-koulutusta. Avoimet opinnot tarjoavat oman koulutuspolun maahanmuuttajataustaisille nuorille. Lisäksi toisen asteen opinnoissa järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta sekä ohjataan ja tuetaan maahanmuuttajataustaisia nuoria erityisesti opintojen alussa.

Ruotsinkielistä kotoutumista, erityisenä painopistealueena kielellisen kehityksen tukeminen, sekä palvelupolkuja kehitetään osana opetussuunnitelma- ja palveluverkon kehittämistyötä.

Turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien kotouttamiseksi Helsinkiin perustettiin vuonna 2016 osaamiskeskus, joka vastaa kokonaisuutena keskeisiin työ- ja koulutuspolkujen rakenteellisiin haasteisiin. Keskeinen kotoutumisen onnistumiseen vaikuttava tekijä on nopea työllistyminen tai koulutukseen pääsy. Osaamiskeskuksen pääajatuksena on ammatillisen osaamisen koulutusväylien paketoiminen yhdeksi kokonaisuudeksi ja yhden palvelutarjottimen tarjoaminen maahanmuuttajalle. Osaamiskeskus toimii Stadin aikuisopiston yhteydessä yhteistyössä TE-toimiston, kaupunginkanslian, sosiaali- ja terveystoimialan ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Osaamiskeskuksen toiminnan jatkaminen vuonna 2017 edellyttää erillisrahoituksen jatkamista.

Suomenkielinen työväenopisto kehittää uusia osallisuuden muotoja

Suomenkielinen työväenopisto sai opetushallituksen laatu- ja kehittämisavustuksen teemalla Osallisuuden kehittäminen opistossa. Hankkeen tavoitteina on kehittää keinoja kuntalaisten osallistumisen lisäämiseksi opiston toiminnassa. Pilottina on erityisesti Maunula-talon toiminta.

Tavoitteena on opiston roolin kehittäminen kuntalaisten omaehtoisen toiminnan mahdollistajana. Lisäksi tavoitteena on opiston henkilökunnan osallistamisosaamisen lisääminen sekä tuntiopettajien osallistaminen opiston toiminnan kehittämiseen. Opiston esittävien ryhmiä pyritään jalkauttamaan uudensuomalaisiin esitysympäristöihin

Työväenopisto kehittää opetusta ja opetusmenetelmiä, jotka edistävät itseilmaisua ja korostavat ryhmän merkitystä opetuksessa ja oppimisessa. Lisäksi kehitetään kurssitarjontaa, joka tukee itseilmaisua joko oppiaineen kautta tai pedagogisin menetelmin eri oppiaineissa sekä järjestetään aiheen mukaista koulutusta opettajille

Suomenkielisen työväenopiston Suomi 100 -juhlavuoden teemana on Metsä ja Suomi - eri aineiden kautta toteutettuna. Eri oppiaineissa järjestetään yksittäisiä kursseja ja luentoja Suomi 100 vuotta -teemalla.

Helsinginläisten hyvinvointi ja terveys paranevat ja terveyserot kaventuvat

Varhaiskasvatuksessa vaikutetaan lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin huolehtimalla ulkoilun, liikunnan, ravinnon ja levon tasapainosta. Helsingissä noudatetaan valtakunnallisia Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksia (2016). Varhaiskasvatuksessa huolehditaan yhdessä lasten vanhempien kanssa siitä, että lapsilla on riittävä päivittäinen mahdollisuus aktiiviseen liikkumiseen. Toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan osana varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmaa yhdessä lasten ja vanhempien kanssa. Monipuolisessa liikkumisessa luonto ja muu liikkumista edistävä toimintaympäristö on kiinteänä osana arkea. Yhteistyötä tehdään kaupungin muiden toimijoiden sekä alueen järjestöjen kanssa.

Oppilaita motivoidaan monipuoliseen liikuntaan koulupäivien aikana ja niiden jälkeen. Koulupäivien liikunnallisuutta lisätään ja oppimisympäristöjä kehitetään toiminnallisemmaksi. Liikkuva koulu -toimintamalli vakiinnutetaan Helsingissä kaikkiin kouluihin. Opetustoimi ja liikuntatoimi yhdessä Lähiörahasto- ja Lähiöprojektihankkeiden kanssa kehittävät koulujen pihoja osaksi alueen lähiliikuntapaikkoja. Päivittäisen liikunnan lisäämisellä vaikutetaan oppilaiden terveyteen ja hyvinvointiin.

Kaupungin Lihavuuden ehkäisyn ja hoidon -toimenpideohjelmaan liittyen opiskelijoita motivoidaan ja osallistetaan terveellisiin ruokailutottumuksiin. Nuoret pääsevät vastuullisesti vaikuttamaan oppilaitosten ruokapalvelun kehittämiseen osallistumalla ravintolatoimikuntien toimintaan.

Vapaa sivistystyö vaikuttaa niin kurssilaisten fyysiseen kuin psyykkiseenkin terveyteen. Opiston toiminta luo sekä henkistä pääomaa että sosiaalisia verkostoja, mikä on erityisen tärkeää senioreille ja maahanmuuttajille. Helsingissä ei ole tarjolla muuta vastaavaa toimintaa ruotsin kielellä yhtä edulliseen hintaan kuin ruotsinkielisellä työväenopistolla. Tämä on tärkeää, jotta kaupunki voisi olla strategian mukaisesti toimiva myös ruotsin kielellä.

Elinvoimainen Helsinki

Kansainvälisesti tunnettu ja vetovoimainen kaupunki

Oppilas- ja opiskelijaliikkuvuus, leirikoulut, työssä oppimisjaksot, hanketoiminta, osallistuminen kilpailutoimintaan, kotikansainvälisyys sekä vierailukoulutoiminta ovat koulujen ja oppilaitosten arkipäivää. Monimuotoinen Helsinki on kansainvälinen oppimisympäristö. Toimintaa tukee ulkopuolisten rahoitusinstrumenttien tehokas hyödyntäminen. Eri koulutusasteen kouluja ja oppilaitoksia kannustetaan kansainvälisyyteen niiden toimintaan sopivalla tavalla.

Kansainvälisyyden päätavoitteena on tukea oppilaiden osaamista ja vahvistaa yhteistyövalmiuksia, vuorovaikutus- ja työelämätaitoja globalisoituvassa toimintaympäristössä. Tämän päivän oppija on kilpailukykyisen Helsingin tuleva osaaja.

Koulujen uuden opetussuunnitelman mukaiset kieliohjelmat otettiin käyttöön syksyllä 2016. Kielitarjonta on monipuolistunut ja tarjonta lisääntynyt, mikä tukee kaupungin elinkeinoelämän tarpeita.

Kulttuurista iloa ja vetovoimaa

Varhaiskasvatuksessa tehdään kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä kaupungin eri toimijoiden kanssa. Lapset luovat omalta osaltaan kaupunkikulttuuria ja saavat kuulua ja näkyä.

Yhteistyössä Helsingin kulttuurikeskuksen kanssa päiväkoteihin ja leikkipuistoihin palkataan taiteilijoita toteuttamaan lasten ja henkilökunnan kanssa uusia kulttuuri- ja taidekasvatuksen muotoja. Tarkoituksena on kehittää varhaiskasvatuksen taidekasvatusmenetelmiä, lisätä henkilöstön taidekasvatusosaamista sekä edistää taitelijoiden työllistymistä.

Muita varhaiskasvatustoimen yhteistyökumppaneita ovat nykytaiteen museo Kiasma, Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Helsingin yliopisto, Korkeasaari sekä useat alueelliset toimijat.

Yhteistyö kaupunginkirjaston kanssa tiivistyy toiminnallisena tavoitteena vuonna 2017 olevan Suomi 100 Suuri Lukuseikkailu -hankkeen myötä. Jokaisessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä järjestetään lapsille ja perheille 1–2 tapahtumaa vuoden 2017 aikana. Hankkeessa on erityisesti tarkoitus tuoda esille suomalaisten lastenkirjallisuuden klassikoiden asemaa.

Kulttuurilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö on monipuolista. Kulttuuria tuodaan koulupäiviin ja koulujen iltapäiviin. Helsingin eri osissa toimivia yksiköjä hyödynnetään alueellisesti ja alueellisten rakenteiden vahvistamisen kautta lisätään vuorovaikutusta koulujen ja laitosten välillä.

Osaavien ihmisten kaupunki

Perusopetuksessa tarjotaan laadukas ja turvallinen lähikoulu. Lähikoulun vetovoimaisuutta kehitetään. Ruotsinkielisten varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden saamiseen turvataan tasapuoliset mahdollisuudet joka puolella Helsinkiä. Erilaiset oppimistarpeet huomioidaan opetusjärjestelyissä.

Koulut ottavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat huomioon kaikessa toiminnassaan. Sukupuolten tasa-arvon edistämisen strategian mukaisesti sukupuolinäkökulmaa valtavirtaistetaan sisällyttämällä sukupuolinäkökulma kaikkeen toimintaan. Erityisesti kannustetaan tyttöjä ja poikia tutustumaan oppiaineisiin, jotka ovat aiemmin ajateltu vastakkaisen sukupuolen pääasiallisiksi kiinnostuksen kohteiksi. Kodin ja koulun yhteistyön malleja monipuolistetaan ja osallisuutta vahvistetaan.

Kunta-, koulu- ja oppilaitoskohtaiset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2016. Opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen tavoitteina on luoda paremmat edellytykset koulun kasvatustyölle, kaikkien oppilaiden mielekkäälle oppimiselle ja kestävälle tulevaisuudelle. Helsingissä peruskoulut toteuttavat inklusiivisen koulun periaatetta, mikä näkyy sekä valmistavan opetuksen että erityisopetuksen rakenteellisina muutoksina. Opettajien osaamista lisätään varsinkin ilmiöpohjaisen opiskelun, tulevaisuudessa tarvittavan osaamisen ja digitalisaation alueilla.

Kaikille peruskoulun päättävälle pyritään turvaamaan peruskoulun päättäminen sekä sijoittuminen ja kiinnittyminen toisen asteen koulutukseen.

Työväenopistot antavat kaupungin asukkaille mahdollisuuden oppia uusia taitoja ja valmiuksia sekä kotoutua suomen ja ruotsin kielellä. Opistot tarjoavat kokemuksia ja yhteisöllisyyttä osallistujien taustoista riippumatta. Alhaisten kurssimaksujen ansiosta kaikkien on mahdollista osallistua opiston toimintaan.

Toimiva Helsinki

Vireät ja vastuulliset varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisenä tavoitteena on, että lapsella on hyvä koulun aloitus. Käytännön esiopetustyö uudistuu. Vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön Helsingin uusi esiopetuksen opetussuunnitelma. Samalla otettiin käyttöön rakenteeltaan uudistettu toimipistekohtainen esiopetuksen toimintasuunnitelma, jonka sisältö ja arviointiosio vastaavat uusia esiopetuksen tavoitteita. Vuoden 2017 aikana koulut ja päiväkodit laativat yhteistyösuunnitelmansa uusia opetussuunnitelmia noudattaen.

Helsingin yliopiston kanssa jatketaan yhteistyötä ja kehitetään päiväkotia Franzenian yhteydessä varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä, oppimismenetelmiä ja järjestetään pajatoimintaa laajemmin lapsille ja henkilöstölle.

Vuosina 2015 ja 2016 toteutetussa Oivalluksia eskarista! -monilukutaitoa ja mobiilia oppimista edistämässä -hankkeessa esiopetuksessa kehitettyjä pedagogisten digivälineiden käytön malleja hyödynnetään varhaiskasvatuksessa. Soveltuvien ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisin osin lisätään tieto- ja viestintätekniikan käyttöä myös nuorempien lasten toiminnassa.

Helsingin varhaiskasvatus on mukana Helsingin yliopiston ja kuntien yhteisessä varhaiskasvatuksen laadun arviointivälineen kehittämishankkeessa. Hankkeeseen osallistuu Helsingin lisäksi yksitoista erikokoista kuntaa mukaan lukien Espoo ja Vantaa. Kehittävän arvioinnin menetelmällä saadaan tietoa toteutuvan toiminnan laadusta ja kehittämistarpeista. Arviointi toteutetaan lastentarhanopettajien tekemän strukturoidun vertaishavainnoinnin pohjalta. Havainnoijiksi koulutetaan hankkeen ensimmäisessä vaiheessa 26 lastentarhanopettajaa. Hankkeeseen on varattu talousarviossa määrärahaa.

Kaupungin toiminta on kestävä, vaikuttavaa ja tehokasta

Toimiala hillitsee ilmastonmuutosta vuosittain asetettavilla ympäristö ja energian-säästötavoitteilla. Osallisuuden vahvistaminen varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa tukee kaupungin kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen

Talous tasapainottuu ja tuottavuus paranee

Varhaiskasvatuspalveluiden tarvetta ja paikkojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti alue- ja kaupunkitasolla, jolloin voidaan huomioida alueiden palvelutarpeet ja taloudellisten resurssien riittävyys. Uudishankkeet, sekä päiväkodit että leikkipuistot, toteutetaan tilakonseptien mukaisesti. Päiväkotihankkeet toteutetaan keskittämällä toimintaa isompiin yksiköihin, 100–200 lasta, kuitenkin niin, että isompien päiväkotien saavutettavuus on arvioitu siten, että varhaiskasvatuspalvelut lähipalveluina voidaan turvata. Kaupunginvaltuuston 13.11.2013 päättämään talousarvioon on kirjattu, että varhaiskasvatuksen tilavaatimusta tarkastetaan 9 neliöstä 8 neliöön uusissa tiloissa ja olemassa olevissa tiloissa, joissa se on toiminnallisesti mahdollista.

Tuottavuutta parannetaan palvelujen toimintatapoja tehostamalla. Lisäksi tuottavuutta parannetaan monihallintokuntaista yhteistyötä kehittämällä ja lisäämällä. Päiväkotien, leikkipuistotoiminnan, koulujen ja oppilaitosten budjetointia kehitetään ja talousosaamista lisätään. Talouden raportointia ja toiminnan yksikkökustannusten seuranta kehitetään.

Palveluverkon kehittämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti yhteistyössä tilakeskuksen, tietokeskuksen ja kaavoittajan sekä kaupunkisuunnittelun kanssa. Tavoitteena on varhaiskasvatuksen ja opetustilojen tehokas, tarkoituksenmukainen ja monipuolinen käyttö. Tilojen käytön suunnittelussa otetaan huomioon toimintaympäristön digitalisoituminen ja teknologian joustava käyttö. Toimialan tilojen käytössä noudatetaan Helsingin kaupungin strategiaohjelmaa.

Palveluverkon muutostarvetta arvioidaan säännöllisesti uusien väestöennusteiden perusteella huomioiden lähipalveluiden saatavuus ja koulutuspoliittiset tavoitteet. Tarkastelussa ovat mukana sekä kaupungin, valtion että yksityisten palveluiden tuottajat.

Palveluverkkoprosessia tehdään osallistavasti. Henkilöstö, huoltajat ja alueen asukkaat otetaan mukaan suunnitteluun alusta lähtien. Palvelumuotoilun avulla pyritään luomaan osallistava ja sitouttava prosessi, johon eri osapuolet voivat vaikuttaa. Kehitetään Maunula-talon toimintaa toimialojen välisenä pilottina.

Taitava johtaminen ja osaava henkilöstö

Laadukkaiden kasvatuksen ja koulutuksen palvelujen tuottamisen kannalta välttämätön edellytys on ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henkilöstö. Toimialan henkilöstöstä suurin osa on opettajia sekä hoito- ja kasvatushenkilökuntaa. Strategiakaudella tavoitteena on edelleen nostaa kelpoisen opettajan sekä hoito- ja kasvatushenkilökunnan osuutta. Vakinaisen henkilöstön palvelussuhteet turvataan palveluverkko- ja organisaatiomuutoksissa kaupungin linjausten mukaisesti. Tämä edellyttää henkilöstöltä valmiutta siirtyä toimipaikasta ja tarvittaessa tehtävästä toiseen. Tavoitteena on, että maahanmuuttajien osuus henkilöstöstä lähenee heidän osuuttaan väestöstä.

Toimiala huolehtii henkilöstön työhyvinvoinnista ja edistää jatkuvaa kehittymistä. Johtajuutta ja urakehitystä tuetaan koulutuksin ja esimiesvalmennuksin. Johtamistapoja ja prosessien johtamista tehostetaan. Johtamista seurataan esimiesarvioinnein säännöllisesti. Henkilöstön osaamista maahanmuuttajien kohtaamisessa vahvistetaan.

Ennakoivilla toimenpiteillä kuten varhaisella puuttumisella ja uusilla toimintamalleilla varmistetaan, että sairauspoissaolojen määrä laskee edelleen. Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat viime vuodesta hiukan alentuneet, mutta ne ovat edelleen kaupungin keskiarvoa korkeammat. Hyvällä työkykyjohtamisella voidaan vaikuttaa henkilöstön hyvinvoinnin parantumiseen ja sairauspoissaolojen vähentymiseen. Sujuva arki tukee työkykyä työuran kaikissa vaiheissa.

Sisäilmatoimintamallia käytetään tehokkaasti. Koulujen ja oppilaitosten osa-alueiden hallintaan panostetaan.

Digitalisaation mahdollistama toimintakulttuurin muutos edellyttää systemaattista muutosjohtamista. Esimiesten muutosjohtamisen taitoa vahvistetaan valmennusohjelmalla ja yhteisissä kehittämisseminaareissa. Muutoksen johtaminen viedään olemassa oleviin rakenteisiin ja prosesseihin. Toimintakulttuurin muutos edellyttää koko toimialan johtamisen uudistamista, mitä edistetään hallinnon uusien toimintatapojen käyttöönotolla. Johtamisessa korostuvat verkostojohtamisen ja henkilöstöjohtamisen taidot. Verkostojohtamista kehitetään myös toimialojen välisessä yhteistyössä esim. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisissa rakenteissa sekä Ohjaamo Helsingissä.

Jaetun johtajuuden toteutumista vahvistetaan koulutuksella ja kehityskeskusteluissa. Hyviä käytänteitä levitetään systemaattisesti. Jaetun johtajuuden kautta henkilöstö osallistetaan entistä

vahvemmin toiminnan kehittämiseen. Koulujen yhdistymisten kautta koulujen koko kasvaa ja muuttaa koulujen johtamisrakenteita.

Demokratia ja osallisuus

Osallistava Helsinki

Lasten osallisuutta lisääviä menetelmiä leikki- ja toimintaympäristössä lisätään ja kehittämistyötä jatketaan.

Toimintaympäristöjen kehittäminen on osa kärkihankkeena olevaa varhaiskasvatuksen uudistamistyötä ja tavoitteena on, että lapset voivat oppia ja toimia aiempaa monipuolisemmissa ympäristöissä, joiden suunnitteluun he pääsevät itse vaikuttamaan.

Varhaiskasvatuksessa yhtenä keskeisenä toimintatapana on kehittää vuorovaikutusta asiakkaiden ja alueen asiakkaiden kanssa. Talousarvovuoden 2017 aikana arvioidaan maahanmuuttajavanhempien osallistumista.

Vuonna 2017 jatketaan lastenneuvolan kanssa yhdessä Hyve4-mallin mukaisia terveystarkastuksia, joissa lasten osallisuuteen ja hyvinvointiin keskittyvät kysymykset lapselle ovat osa mallin kokonaisuutta.

Nuorten kasvua aktiivisiksi kaupunkilaisiksi tuetaan vahvistamalla nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä toimintaedellytyksiä. Oppilaiden osallisuutta lisätään koulun ja oppilaitoksen toiminnan vuosittaisessa suunnittelussa sekä opetuksen toteuttamisessa ja arvioinnissa. Koulut ovat aktiivisesti mukana Ruuti-toiminnassa ja kulttuuri ja vapaa-aikatoimialan kanssa toteutetaan osallistavaa budjetointia.

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden aktiivisuutta ja itseohjautuvuutta oppimisessa. Digitaalisuutta ja uutta teknologiaa käytetään oppilaiden osallisuuden ja motivaation edistämiseksi.

Koulujen oppimisympäristöjä kehitetään kohti avointa oppimista. Kouluhenkilöstön osaamista vahvistetaan digitaalisuuden hyödyntämisessä opetuksessa ja oppimisessa. Opetussuunnitelman uudet perusteet velvoittavat kaikkia kouluja teknologian käyttöön opetuksessa. Tämä otetaan huomioon osaamisen kehittämisessä.

Alueellisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään sekä niitä koskevia menetelmiä parannetaan.

Vanhempien osallistamista ja vanhemmuuden tukemista edistetään erilaisin tukimuodoin. Tasa-arvohankkeissa kehitetään uudenlaisia toimintamuotoja, joilla vahvistetaan erityisesti maahanmuuttajataustaisten vanhempien, erityisesti äitien, osallisuutta. Toimitiloja avataan asukkaiden ja kolmannen sektorin käyttöön nykyistä enemmän.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijat osallistetaan aktiivisiksi toimijoiksi oppimisprosessissa. Tietoteknologian ja digitaalisuuden käyttö oppimisen ja opiskelun työkaluna muodostaa opiskelijalle henkilökohtaisen, opiskelijalähtöisen oppimisympäristön, sekä alustan yhteisölliseen oppimiseen. Aktiivipolkuopinnot muodostuvat opiskelijoiden osallistumisesta ja vaikuttamisesta oppilaitoksen ja yhteiskunnan eri toimintoihin. Opetuksessa hyödynnetään nykyaikaista tieto- ja viestintäteknologiaa yhteisöllisesti.

Tietojärjestelmien ja sähköisten palvelujen kehittämisessä huomioidaan tarpeet lisätä asiakas- ja käyttäjälähtöisiä palveluita vuorovaikutteisuuden ja osallisuuden lisäämiseksi.

Digitaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi pidetään huolta siitä, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus saavuttaa tulevaisuuden jatko-opintojen, työelämän ja aktiivisena kansalaisena toimimisen vaatimat tietoteknologian ja tiedonkäsittelyn taidot.

Koulujen ja oppilaitosten johtokunnat toimivat edustuksellisen demokratian välineinä. Johtokunnat päättävät koulujen ja oppilaitosten vuosittaiset talousarvion käyttösuunnitelmat. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijat osallistuvat eri aloilla ammatillisten neuvottelukuntien ja opiskeluoikeustoimikunnan työskentelyyn. Oppilaskunnalle kohdennetaan koulukohtainen kehittämisraha, jonka käytön suunnittelusta ja toteutuksesta oppilaskunta vastaa.

Varhaiskasvatuksen kärkihankkeet vuonna 2017

1. Varhaiskasvatus uudistuu

Opetushallitus päätti käytännön varhaiskasvatusta ohjaavan normimuotoisen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjan lokakuussa 2016. Tämän pohjalta Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma uudistetaan siten, että uusi varhaiskasvatussuunnitelma on valmis kevään 2017 aikana ja se on hyväksytty ja otettu käyttöön 1.8.2017 mennessä. Helsingin uusi varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan henkilöstöä, lapsen huoltajia ja lapsia osallistaen.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään varhaiskasvatuksen toteuttamisen periaatteet sekä pedagogiset ratkaisut ja se on tärkein toiminnan sisältöä ohjaava asiakirja. Uudistuvan varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi henkilöstöltä vaaditaan uudenlaista osaamista, mikä tulee ottaa huomioon henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelmassa sekä täydennyskoulutuksessa. Tavoitteena on laatia Helsinkiin sellainen asiakirja, joka ohjaa mahdollisimman hyvin yksiköiden toimintaa. Uudistuksen myötä yksikkökohtaisista varhaiskasvatussuunnitelmista luovutaan ja ne korvataan toimintakausittain laadittavilla toimintasuunnitelmilla, joissa kuvataan kunkin yksikön toiminnan periaatteet, painotukset, toimintatavat ja oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen kunkin toimikauden osalta. Varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetuksen opetussuunnitelma ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva suunnitelma ohjaavat sisällöllisesti toimintaa.

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee näkymään tieto- ja viestintätekniikan aiempaa laajempi hyödyntäminen. Siinä huomioidaan myös lasten liikkumiseen liittyvät tavoitteet sekä yhteistyökumppanien rooli varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Varhaiskasvatusta kehitetään yhteistyössä perusopetuksen, lapsiperheiden palvelujen sekä kulttuuri- ja liikuntatoimijoiden kanssa. Neuvolan kanssa yhteistyössä toteutettu Hyve4-prosessi tuottaa lapsista paljon tietoa, jota voidaan hyödyntää toiminnan järjestämisessä sekä kasvun, kehityksen ja oppimisen riskitekijöiden huomioimisessa ja myöhempien ongelmien ennaltaehkäisemisessä.

2. Varhaiskasvatuksen digiohjelma

Kaupunginhallituksen antamissa talousarvioehdotuksen 2017 valmistelua ohjaavissa kannanotoissa on todettu, että toteutetaan varhaiskasvatuksen keväällä 2016 valmistuneen digisuunnitelman mukaisesti hankkeita, joiden tavoitteena on digitalisoida varhaiskasvatuksen oppimisympäristöä pedagogisesti perustellussa laajuudessa. Tarkoituksena on hakea toimivia ratkaisuja kodin ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välisen sähköisen viestinnän ja vuorovaikutteisten suunnitelmien saamiseksi käyttöön lyhyellä aikavälillä. Lisäksi varhaiskasvatuksen työaika-suunnittelujärjestelmän sekä asiakastieto-järjestelmän, varhaiskasvatukseen hakemisen ja asiakasohjauksen ajantasaistamisen tai mahdollisen uusimisen suunnittelu aloitetaan. Kaikissa teknisissä hankinnoissa haetaan mahdollisuuksien mukaan avoimia rajapintoja käyttäviä ratkaisuja.

Digikehittämisen lähtökohtana on lapsi toiminnan keskiössä. Digitaalista pedagogiikkaa kehitetään lapsen oppimisen näkökulmasta ja siinä panostetaan uuden teknologian käyttöönottoon kasvatustyössä ja siihen liittyvään pedagogisen osaamisen kehittämiseen. Keskeisimpiä asioita ovat

langattoman verkon rakentaminen ja samalla pedagogisen verkon käytön mahdollistaminen varhaiskasvatuksen myöhemmin valituissa toimipisteissä. Lisäksi muita osa-alueita ovat digitalisaation vaikutus asiakaspalveluun, perheiden osallisuuteen, henkilöstöön ja uudistamisen johtamiseen. Suunnittelussa huomioidaan opetustoimen digitalisaatio-ohjelma ja kehittämistyötä tehdään yhdessä opetustoimen ja kaupunginkanslian kanssa. Tavoitteena on yhteisen tiedon tuottaminen verkossa ja verkostoissa.

Haasteena henkilöstölle digitaalisessa ympäristössä toimimiseen on työprosessien muuttuminen, vanhasta työskentelytavasta luopuminen ja uuden omaksuminen organisaation kaikilla tasoilla. Tuen saaminen henkilöstölle toiminnan muutokseen sekä toimivan ja monikanavaisen ohjeistuksen luominen on merkittävä osa digisuunnitelmaa ja sen kehittämiseen liittyvää työtä.

Talousarvioehdotuksen lapsivaikutukset ja vaikutukset terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen

Monipuoliset, perheiden tilanteisiin ja lasten tarpeisiin vastaavat varhaiskasvatuspalvelut antavat lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallisuuteen, kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Lähipalveluna varhaiskasvatuspalvelut vaikuttavat ratkaisevalla tavalla palvelujen piirissä olevien lasten ja heidän perheidensä hyvinvointiin ja tätä kautta terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen.

Päivähoitoyksiköissä, perhepäivähoidossa ja leikkipuistoissa tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa monenlaisissa tapahtumissa. Alueen asukkaiden, eri toimijoiden ja esimerkiksi sukupolvien välinen yhteistyö tuo virkistystä molemmille osapuolille. Yhteinen alueellinen toiminta luo hyvinvointia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Varhaiskasvatuksen keskeisenä tavoitteena on jokaisen lapsen suotuisan kasvun edistäminen. Varhaisen tuen tarpeessa olevien lasten löytämiseksi käytetään varhaiskasvatuksessa seuraavia toimenpiteitä:

- Neuvola ja hammastarkastus päiväkodissa -toimintamallia
- 4-vuotiaiden lasten laajennettua terveystarkastusta varhaiskasvatuksessa, joka sisältää myös lasten haastattelun
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laatima Luo luottamusta – suojele lasta -verkkokoulutus ja opas lastensuojeluilmoitusvelvollisille vakiinnutetaan osaksi henkilöstön ja esimiesten täydennyskoulutusta vuoden 2017 aikana.

Laadukas varhaiskasvatustoiminta muodostuu päivittäisestä sisä- ja ulkotiloissa tapahtuvasta toiminnasta. Ulkoilun, liikunnan, ravinnon ja levon tasapaino antaa osaltaan perustan terveellisille elämäntavoille ja hyvinvoinnille. Yhdessä lasten vanhempien kanssa huolehditaan lapselle riittävät päivittäiset liikkumisen mahdollisuudet.

Toimintatilat ovat sellaiset, että lapsilla ja henkilöstöllä on käytössään terveelliset ja turvalliset tilat. Huonokuntoisissa kiinteistöissä toimivista päiväkodeista tai ryhmäperhepäiväkodeista pyritään luopumaan silloin, kun se on palvelutarpeen näkökulmasta mahdollista.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2017–2019

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstö muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön sekä kaikkia näitä tuottavien ruotsinkielisten palvelujen henkilöstöstä sekä toimialan hallinnosta.

Toimialan henkilöstömäärä on yhteensä noin 12 600 henkilöä. Suurimmat henkilöstöryhmät ovat 31.12.2016 tarkastetun tilanteen mukaan yleissivistävän koulutuksen opettajat (4 090 henkilöä), lastenhoitajat (2 996 henkilöä), lastentarhanopettajat (1 876 henkilöä), ammatillisen koulutuksen

opettajat (785 henkilöä), koulunkäyntiavustajat (397 henkilöä), erityisavustajat (231 henkilöä) oppilashuoltohenkilöstö (211 henkilöä) ja ohjaajat (206 henkilöä). Vapaassa sivistystyössä toimii noin 50 päätoimista opettajaa tai koulutussuunnittelijaa. Toimialan määräaikaisen henkilöstön osuus oli noin 20 %. Työväenopistoissa on noin 1 200 tuntiopettajaa opettaa yhteensä noin 105 000 opetustuntia, 85 % opetuksesta. Hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstömäärä on tällä hetkellä noin 470.

Lähtövaihtuvuus oli noin 5 %, josta eläköitymisen osuus oli hieman alle puolet. Eläkeiän saavuttaa seuraavien kymmenen vuoden aikana noin 1 400 henkilöä. Heistä suhteellisen suuri osuus on varhaiskasvatuksen johto- ja esimiestehtävissä toimivia, ammatillisen koulutuksen opettajia sekä hallinnon henkilöstöä.

Varhaiskasvatuslain ja lasten päivähoidosta annetun asetuksen mukaisen mitoituksen piirissä ovat välittömästi päiväkotien ja perhepäivähoidon hoito-, kasvatus- ja opetushenkilöstö sekä lapsen tuen henkilöstö ja välillisesti myös palveluesimiehet sekä siivoushenkilöstö. Yhteensä nämä ryhmät muodostavat yli 90 % koko varhaiskasvatuksen henkilöstöstä.

Uusien kokopäivähoidolle vaihtoehtoisten palvelujen, kuten kerhojen ja osa-päiväryhmien, määrän lisääminen vuosina 2016–2017 saattaa hieman lisätä henkilöstömäärää. Leikkipuistotoiminnan henkilöstömäärä pysyy vuoden 2016 tasolla.

Oppilas- ja opiskelijamäärän kasvusta johtuen suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen opettajatarve kasvaa. Maahanmuuttajien kotouttamisen tehostaminen vaikuttaa myös opiskelijamäärien kasvuun. Tästä johtuen suunnitelmakaudella esitetään perustettavaksi uusia opettajan virkoja. Lisäksi palkataan oppilas- ja opiskelijamäärien kasvun edellyttämä määrä päätoimisia ja sivutoimisia tuntiopettajia huomioiden kuitenkin kaupungin tuottavuustavoite.

Varhaiskasvatuksessa lasten määrän arvioidaan kasvavan, mikä edellyttää vastaavasti henkilöstön lisäystä hoito- ja kasvatustehtäviin ottaen kuitenkin huomioon lainsäädännön muutokset ja kaupungin periaatteet mitoituksen suhteen.

Opetushenkilöstön osaamista kehitetään Helsingin kaupungin opetuksen digitalisaatio-ohjelman (2016–2019) tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on kehittää opettajien pedagogista ja digitaalista osaamista sekä rehtoreiden pedagogista- ja muutosjohtajuutta. Erityisesti panostetaan henkilöstön osaamisen johtamiseen. Henkilöstön osaamista kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti. Vuosittain laaditaan henkilöstön kanssa osaamisen kehittämissuunnitelma. Suunnitelmaa päivitetäessä otetaan huomioon käytännön toiminta päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä työnantajan ja henkilöstön näkökulmat.

Toimiala osallistuu kaupungin henkilöstöjohtamisen prosessien kehittämiseen sekä HR-järjestelmän toimeenpanoon. Eläkkeelle siirtymisten ja rekrytointien yhteydessä arvioidaan kunkin tehtävän osalta henkilöstötarpeet, tehtävien kehittämistarpeet ja osaamistarpeet.

Työhyvinvoinnin osalta kehitetään turvallisuuden hallintaa, jalkautetaan työhyvinvointiprosesseja ja selkeytetään viestintää. Tuetaan henkilöstöä työn ja omien voimavarojen hallinnassa sekä toimintakulttuurimuutoksissa. Kehitetään sisäilma-asioiden käsittelyä ja parannetaan siihen liittyvää viestintää. Työhyvinvoinnin toimintasuunnitelmaa päivitetään vuosittain ja tarkennetaan mittareita tarvittaessa.

Edistetään turvallisuusjohtamista ja turvallisuustietoisuutta sekä kehitetään turvallisuuskulttuuria.

Toteutetaan Helsingin kaupungin tasa-arvosuunnitelmaa. Naisjohtajia on lukumääräisesti enemmistö koulujen ja oppilaitosten johdosta. Toimiala seuraa palkkakartoitusten avulla tasa-arvoisen palkkauksen toteutumista. Työelämän joustoihin suhtaudutaan kannustavasti.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2017–2026

Palveluverkon kehittämisellä on mahdollista hillitä toimipisteiden lukumäärän kasvua.

Palveluverkkoa kehitetään kaupunginhallituksen maaliskuussa 2015 päättämien linjauksien ja tavoitteiden mukaisesti. Koulujen ja oppilaitosten tilamitoitusta, suunnittelua ja käytäntöä ohjaavat myös Opetushallituksen suositukset perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa. Päivähoidon tilojen suunnittelussa noudatetaan ympäristökeskuksen ohjeita ja varhaiskasvatustoimen suunnittelu- ja mitoitusperiaatteita.

Tavoitteena on, että tilat ovat tehokkaassa käytössä. Ylimääräisistä tiloista luovutaan alueilla, joissa oppilasmäärä laskee pysyvästi. Uusilla ja kasvavan oppilasmäärän alueilla huolehditaan palvelujen oikea-aikaisesta toteutuksesta. Perusparannusten yhteydessä tarvittavien väistötilojen käyttö ja kustannukset optimoidaan käyttämällä samoja väistötiloja useiden lähekkäin sijaitsevien korjauskohteiden tarpeisiin.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen arvioitu tilamäärän muutos vuosina 2016–2026 on 6,9 %, kun samanaikaisesti väestönkasvun arvioidaan olevan jopa 13–15 %. Tämä on haastava palvelutarpeen näkökulmasta.

Tilankäyttöohjelman mukaan suunnitelmakaudella 2017–2026 opetuskäytössä olevien tilojen käyttö tehostuu. Yleissivistävän koulutuksen ja ruotsinkielisen päivähoidon hyötyneliömäärän asiakasta kohden (h²/opp.) arvioidaan laskevan vuoden 2015 tasosta 11,98 h²/opp. ollen vuonna 2026 keskimäärin 10,5 h²/opp. Ammatillisen koulutuksen osalta vastaava vuoden 2015 tunnusluku on 20,09 h²/opp. ja sen arvioidaan olevan vuonna 2026 keskimäärin 16 h²/opp.

Perusparannuksien vuokria nostavasta vaikutuksesta johtuen vuokramenojen ennakoidaan kuitenkin edelleen kasvavan suunnitelmakaudella 2017–2019. Tilankäytön tehostuminen tilankäyttöohjelman mukaisesti edellyttää erillisiä päätöksiä tiloista luopumisesta ja koulujen hallinnollisista yhdistämisistä. Palveluverkon joustamattomuus palvelutarpeiden muutosten mukaisesti johtaa tehottomaan resurssien käyttämiseen: tilakustannuksien kasvu vähentää palvelujen järjestämisen resursseja.

Uusi opetussuunnitelma ja oppimisen digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisen ja tehokkaamman koulurakennuksen ja ympäristön tilojen käytön. Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja ja käyttämällä ruokasali-, aula-, käytävä- sekä muita tiloja oppimisen tiloina. Toteutettavat muuntojoustavat opetustilat mahdollistavat luopumisen osasta nykyisiä tiloja. Tilatehokkuutta parannetaan myös oppilaspaikkoja lisäämällä.

Perusopetuksen palveluverkkotarkastelun avulla on voitu tehostaa koulutilojen käyttöä. Yhteishankkeissa voidaan yhteisillä keittiö-, ruokasali-, liikunta- ja hallinnon tiloilla tehostaa tilankäyttöä. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa luovutaan pienistä ja haavoittuvista yksiköistä, tiivistetään nykyisiä tiloja sekä sijoitetaan toimintaa kaupungin omistamiin tiloihin. Ammatillisessa koulutuksessa opetusta keskitetään tulevaisuudessa Roihupellon ja Sturenkadun kampuksiin.

Koulu- ja oppilaitostilojen ilta- ja vapaa-ajankäyttöä lisätään pidentämällä tilojen varauskautta. Yhteistyössä kulttuuri ja vapaa-aikatoimialan ja tilakeskuksen kanssa on valmisteltu koulujen ja oppilaitosten liikuntatilojen vapaa-ajankäyttöä koskevan hallinnon siirto liikuntatoimelle 1.6.2017 lukien. Tavoitteena on lisätä koulutilojen käyttöä ja uusia tilojen vapaa-ajankäytön vuokraus- ja jakoperiaatteet sekä hinnoittelu. Koulu- ja oppilaitostilojen käyttöä muiden hallintokuntien kanssa lisätään. Tilasuunnittelussa ja kulunvalvonnassa huomioidaan muiden hallintokuntien käyttäjien tarpeet. Kaupunkitasolla yhteiskäytöllä saavutetaan kustannussäästöjä, kun hallintokuntien kokonaistilantarve vähenee.

Maunula-talon ensimmäisen käyttövuoden aikana vakiinnutetaan toimintatapoja ja yhteistyötä muiden toimialojen ja asukkaiden kanssa. Suomenkielinen työväenopisto luopuu kuvataidekeskus Hapen tiloista kesällä 2017 ja varmistaa näin toiminnan jatkumisen Oulunkylän tiloissa.

Ruotsinkielisen työväenopiston päärakennus Dagmarinkatu 3:ssa peruskorjataan huhtikuun 2016 ja heinäkuun 2017 välisenä aikana. Toiminta on siirretty Sturenkatu 2:een korjaustöiden ajaksi. Kyseiseksi ajaksi vuokrataan puutyöluokka Herttoniemessä sijaitsevasta koulusta. Korjauksen jälkeen pyrkimyksenä puolestaan on, ettei ruotsinkielisen työväenopiston päätoimitilojen eli Dagmarinkatu 3:n ja Itäkeskuksen Stoaan lisäksi tarvitsisi enää vuokrata muita tiloja.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Toimialan talousarvioedistää strategiaohjelman talousmittarin ”Helsingin muita korkeammat palvelujen yksikkökustannukset lähenevät muiden suurimpien kaupunkien keskiarvoa” – toteutumista hillitsemällä yksikkökustannusten nousua mm. tilankäyttöä tehostamalla, toimintatapojen ja oppimisympäristöjen kehittämisellä sekä palvelujen digitalisoinnilla.

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseen liittyvät lainsäädännölliset muutokset, kuten mm. varhaiskasvatuslain voimaantulo, tuovat nousupaineita yksikköhintoihin ja siten kustannuksiin. Vuonna 2016 aloitettua osapäiväryhmätoiminnan lisäämistä jatketaan myös vuoden 2017 aikana.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan palvelustrategiaa, jossa perheet voivat valita vaihtoehtoisista palvelumuodoista. Palvelutarve ja kaupungin talous ohjaavat vuosittain toiminnan järjestämistä.

Päivähoidon kuusikkoraportin mukaan kunnallisen päivähoidon kustannukset Helsingissä lasta kohden olivat vuonna 2014 keskimäärin 12 000 euroa vuodessa (Kuusikkokuntien keskiarvo 11 867). Kustannukset ovat laskeneet vuodesta 2013 (12 052 euroa) –0,4 %. Kustannukset lasta kohden ovat viimeisten vuosien aikana kasvaneet Helsingissä huomattavasti hitaammin kuin muissa suurissa kaupungeissa (kuusikkokunnat) keskimäärin, vaikka ne ovat vielä hieman suurimpien kaupunkien keskiarvoa korkeammat.

Helsingissä yksityinen varhaiskasvatus täydentää kunnan omaa palvelua tarjoten perheille valinnanmahdollisuuksia. Yksityisiä palveluntuottajia tuetaan yksityiseen varhaiskasvatukseen suunnatulla yksityisen päivähoidon tuen Helsinki-lisällä. Lisäksi vuodesta 2010 alkaen on tuettu lapsimäärän kasvun vuoksi uusia perustavia yksityisiä tuottajia käynnistämistuella, josta päätetään talousarviovuosittain.

Suomenkielinen työväenopisto on ottanut käyttöön tuottavuusmatriisin vuoden 2016 alusta alkaen. Yksikköhinta, strategisesti tärkeä ja syrjäytymistä ehkäisevän opetuksen määrä, asiakaspalaute, työhyvinvoinnin kehitys ja tilojen käyttöaste kuvaavat valtuuston strategiakauden tavoitteita. Talouden näkökulmasta erityisesti yksikköhinta ja tilojen käyttöaste kertovat toiminnan taloudellisuudesta.

Ruotsinkielisen työväenopiston pyrkii edelleen kasvattamaan opetusryhmien osallistujamääriä sekä tehostamaan ja uudistamaan markkinointia. Peruskorjauksen kustannukset aiheuttavat kuitenkin sen, ettei Ruotsinkielisen työväenopiston tarjoaman toiminnan nettohintaa lyhyellä tähtäimellä tarkasteltuna saada lähemmäs samalle palvelumuodolle maan muissa suurissa kaupungeissa muodostuvaa hintaa.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vuoden 2017 aikana Helsingin kaupungin tietotekniikkaohjelman mukaista tavoitetta lisätä sähköistä palvelua erityisesti lasten poissaolojen, loma-aikojen ja hoitotarpeiden ilmoittamiseksi. Lisäksi vuorovaikutteisia sähköisiä palveluja on tarkoitus lisätä siten, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelmat voidaan tehdä vanhempien kanssa yhdessä sähköisen järjestelmän kautta. Tietoturvallinen viestintä kodin ja varhaiskasvatuksen eri toimijoiden välillä on tarkoitus toteuttaa niin, että asiakastietojen, lasten kuvien, erilaisten tapahtumatietojen ja tiedotteiden lähettäminen sähköisesti tulee mahdolliseksi.

Vuoden 2017 aikana osallistutaan kaupunkiyhteisen portaalijärjestelmän kehittämiseen. Samalla tutkitaan mahdollisuutta liittyä kansalliseen palveluväylään.

Varhaiskasvatuksen digiohjelman toteuttaminen ja vision muodostaminen vuoteen 2020 on yksi varhaiskasvatuksen kärkihankkeista. Digitalisaatio-ohjelman toteuttamiseen on myönnetty vuoden 2017 talousarviossa käyttötalouden määrärahoihin 1,3 milj. euroa ja irtaimenomaisuuden perushankinnan määrärahoihin 0,5 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana valmistuneessa digisuunnitelmassa linjataan tulevan opetus- ja varhaiskasvatustoimen digitaalisen toiminnan hankkeita. Ohjelma jakautuu neljään kokonaisuuteen: pedagogiikka, asiakaspalvelun kehittäminen sekä henkilöstön ja johtamisen digitaaliset välineet. Tavoitteena on uuden esiopetuksen opetussuunnitelman ja uuden varhaiskasvatussuunnitelman sisältöihin ja tavoitteisiin vastaaminen. Lisäksi tavoitteena on mm. määritellä varhaiskasvatuksen operatiivisen asiakastietojärjestelmän tulevaisuuden tarpeet. Lisäksi määritetään tarpeet ja mitoitukset tietoteknisille laitteille varhaiskasvatuksessa ja hankitaan laitteita pedagogiseen käyttöön vaiheittain taloussuunnitelma-kaudella 2017–2019.

Varhaiskasvatuksen uusi tilastointi- ja raportointijärjestelmä otetaan pääosin käyttöön vuoden 2017 aikana. Lisäksi aloitetaan talous- ja henkilöstötietojen integrointi raporttipohjiin. Tilastointi- ja raportointijärjestelmä tulee korvaamaan nykyisen sosiaali- ja terveystoimialan ja varhaiskasvatuksen yhteisen järjestelmän ja yksinkertaistamaan sen arkkitehtuuria. Uudesta järjestelmästä saadaan jatkossa ajantasaisemmat raportit ja se mahdollistaa järjestelmän itsenäiskäytön sekä tulee vähentämään huomattavasti tilastomateriaalin oikeellisuuden tarkistamiseen käytettyä aikaa. Tilastomalli tulee antamaan toiminnalle uusia työvälineitä johtamisen ja suunnittelun tueksi.

Opetuksen ja oppimisen uudistamisen edellytyksenä on toimiva infra. Ylioppilaskirjoitusten sähköistäminen edellyttää lukioissa toimivaa verkkoa sekä kannettavien tietokoneiden käyttöä opiskelijoilta ja opettajilta. Perusopetuksessa uusien opetussuunnitelmien myötä on tarjottava tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen jokaiselle oppijalle. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tulee tarjota lapsille tasavertaiset mahdollisuudet tutustua erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin. Näiden vaatimusten toteuttamiseksi tietotekniikkaohjelmassa laajennetaan edelleen langattoman verkon kattavuutta.

Tietotyövälinehankinnoissa kannettavat tietokoneet ja niiden tuen kehittäminen sekä teknologiaratkaisuissa pilvipalveluiden käytön kehittäminen ovat keskeisimmät kehitysasiat. Opettajat ja oppijat tarvitsevat pääsyn nopeaan langattomaan verkkoon myös omilla laitteillaan ja tätä kehitetään edelleen.

Digitaalisten tietovarantojen roolin vahvistaminen ja automaatioasteen nostaminen edellyttää kokonaisvaltaisen tietojärjestelmän määrittelyä. Tietojärjestelmä koostuu digitaalisesta oppimisympäristöstä, oppilas- ja opiskelijahallinnasta sekä opetuksen palveluista. Tietojärjestelmäkokonaisuuden on tuettava data-analytiikalla johtamista ja päätöksentekoa sekä oppimisen etenemisen seuranta ja yksilöllistämistä. Arkkitehtuurin kehittämisessä avointen

rajapintojen määrittely valtakunnallisiin järjestelmiin, kuten valtakunnalliseen Todennetun osaamisen rekisteriin (TOR) on keskeinen vaatimus.

Myös innovatiivisten kokeilujen käynnistäminen käyttäjälähtöisesti ja iteratiivista mallia hyödyntäen auttaa löytämään ymmärrystä kehittämismahdollisuuksista. Kokeilut tuottavat sisältöä myös tulevaisuuden palvelumallien tai toimintatapojen kehittämiseen. Lisäksi selvitetään avoimen lähdekoodin valmisohjelmien ja kirjastojen käyttöä ja kehittäjäyhteistyön vahvistamista.

Opistot ovat viime vuosina työstäneet Kursor-kurssihallintaohjelmaa ja yhteistä Ilmonet-ilmoittautumisportaalia yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien kansalaisopistojen kanssa. Tavoitteena on yhden avoimen rajapinnan suunnittelu työväenopiston Kursor -järjestelmään vuodessa. Tarvittavia rajapintoja ovat kurssitarjonnan, tilojen varaamisen, johdon sähköisen työpöydän ja kaupungin tapahtumakalenterin rajapinnat. Lisäksi tavoitteena on info-tv -järjestelmän käyttöönotto yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Varhaiskasvatuksen vuorovaikutteista sähköistä suunnitelmasovellusta kehitetään yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa. Suunnitelman avulla voidaan viestittää lasten vanhemmille päivähoidon tapahtumista ja kirjata yhdessä vanhempien kanssa lapsen hyvinvointiin ja varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyviä olennaisia asioita lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimissuunnitelmiin. Kehittäminen aloitettiin vuoden 2016 aikana yhdellä varhaiskasvatusalueella ja laajennetaan arvioinnin myötä muille varhaiskasvatusalueille vuonna 2017.

Vuoden 2016 aikana koekäytettiin huoltajien ilmoitusten välittämistä sähköisesti suoraan asiakastietojärjestelmään. Koekäytön perusteella tehdään jatkosuunnitelma, joka toteutetaan vuoden 2017 aikana.

Perhepäivähoidon sähköinen työaikasuunnittelu ja sitä tukeva lasten läsnäoloseuranta laajennetaan koskemaan kaikkia omassa kodissaan lapsia hoitavia perhepäivähoitajia ja kolmiperhepäivähoitajia. Samalla tutkitaan mahdollisuutta levittää läsnäoloseurannan järjestelmä vuorohoitoon ja sitä kautta muihin varhaiskasvatuksen toimipisteisiin.

Osana Neuvola päiväkodissa -hanketta mukaan tuleviin päiväkoteihin hankitaan langattomat lähiverkot sekä parannetaan muutoinkin tietoliikenneyhteyksiä sekä lähiverkkojen hallittavuutta vuoden 2017 aikana.

Sähköisten lomakkeiden käyttöönottoa jatketaan hyödyntämällä kaupunkiyhteistä asiointiportaalia. Kehittämishankkeissa jatketaan keskitetyn oppilas- ja opiskelijatietojärjestelmän kehittämistä tietojärjestelmän ja data-analytiikan teknisellä kuvauksella ja pilottisuunnittelulla. Matkalippueteuuden hakemista sähköisesti kehitetään ja selvitetään myös sähköisen matkalipun kehittämistä yhdessä HSL:n kanssa. Opiskelijan työkaluna käytettävää oppimisen toteuttamisen ja dokumentoinnin sekä henkilökohtaisen oppimissuunnitelman tekemisen ja monimuotoisen oppimisen arvioinnin mahdollistavaa ePortfolion kehittämistä jatketaan. Myös sähköiset ylioppilaskirjoitukset ja niiden vaatimat tekniset ratkaisut vaativat jatkokehittämistä. Ahjon käytön laajentamista koulujen johtokuntien kokouksiin jatketaan. Iltapäivätoimintaan ilmoittautumisen sähköistä lomaketta kehitetään edelleen. Tilavarausjärjestelmän hankinta sekä työajanseurantajärjestelmän laajentaminen ovat myös järjestelmäkehityksen hankkeita.

Työväenopistojen kurssihallintojärjestelmän vakiinnuttaminen ja kehittäminen jatkuu edelleen. Tavoitteena on kehittää uusia sähköisiä kanavia ulkoisten ja sisäisten asiakkaiden palvelemiseksi, muun muassa kehitetään suoramaksua ja alennusoikeuden sähköistä osoittamista, otetaan käyttöön tuntiopettajien sähköinen suunnittelulomake ja parannetaan opiskelijoiden ja opettajien välisen

viestinnän välineitä sekä ilmoittautumisjärjestelmä Ilmonetia. Asiakaspalautteiden käsittelyä palautejärjestelmässä kehitetään ja samoin osallistavan suunnittelun teknistä valmiutta.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Varhaiskasvatus

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 1: ”Neuvola päiväkodissa” -toimintamallin käyttö laajenee Mellunkylän ja Malmi-Pukinmäen varhaiskasvatusalueille vuoden 2017 aikana. Tavoite on yhteinen sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Tavoite 2: Deflatoidut menot €/varhaiskasvatuksen palvelujen piirissä olevia lapsia (koko päiväkotihoido, koko perhepäivähoito, yksityisen hoidon ja kotihoidon tuki ja kerhot) kohden Helsingissä eivät kasva.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan hyvinvoiva helsinkiläinen

Muut toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 1: Varhaiskasvatustoimi osallistuu ”Suomi 100 Suuri Lukuseikkailu” hankkeeseen tiiviissä yhteistyössä kaupunginkirjaston kanssa.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan kulttuurista iloa ja vetovoimaa

Tavoite 2: Työkykyjohtaminen tukee arjen sujuvuutta – jokaisen työpanos on tärkeä.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan Taitava johtaminen ja osaava henkilöstö

Opetus

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 1: Digitaalisuus ja monimuotoiset oppimisympäristöt edistävät jokaisen oppimista yhteisöllisesti ja yksilöllisesti perusopetuksessa.

Mittari 1: Jokaisessa peruskoulussa on vähintään yksi monimuotoinen oppimisympäristö 100:aa oppilasta kohti.

Mittari 2: ePortfolio otetaan käyttöön vähintään 40:ssä suomenkielisessä ja viidessä ruotsinkielisessä peruskoulussa.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan hyvinvoiva helsinkiläinen.

Tavoite 2: Digitaalisuus ja monimuotoiset oppimisympäristöt edistävät jokaisen oppimista yhteisöllisesti ja yksilöllisesti lukiokoulutuksessa.

Mittari: Vähintään 50 %:lla lukioiden opettajista ja ohjaajista on digi.fi 1-tason taidot.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan hyvinvoiva helsinkiläinen.

Tavoite 3: Digitaalisuus ja monimuotoiset oppimisympäristöt edistävät jokaisen oppimista yhteisöllisesti ja yksilöllisesti ammatillisessa koulutuksessa.

Mittari: Vähintään 50 %:lla opettajista ja ohjaajista on digi.fi 1-tason taidot.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan hyvinvoiva helsinkiläinen.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 4: Kehitetään lasten, nuorten ja perheiden aktiivista toimintaa ja vahvistetaan osallisuutta siten, että jokaisella lapsella on mahdollisuus johonkin harrastukseen.

Mittari 1: Vähintään 40:ssä suomenkielisessä ja viidessä ruotsinkielisessä peruskoulussa koulun tiloja käytetään koulun jälkeen iltapäivisin harrastustoimintaan.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan hyvinvoiva helsinkiläinen.

Tavoite 5: Suunnittelussa huomioidaan varhaiskasvatustoimen digitalisaatio-ohjelma ja kehittämistyötä tehdään yhdessä varhaiskasvatustoimen ja kaupunginkanslian kanssa. Tavoitteena on yhteisen tiedon tuottaminen verkossa ja verkostoissa.

Mittari: Vähintään kaksi suomen- ja kaksi ruotsinkielistä opetus- ja varhaiskasvatustoimen yhteistä koulutuspäivää.

Tavoite liittyy kaupungin strategiaohjelman kohtaan hyvinvoiva helsinkiläinen

Suomenkielinen työväenopisto

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 1: Suomenkielisen työväenopiston opetustuntien määrä vuonna 2017 on 101 500 opetustuntia.

Muut toiminnalliset tavoitteet:

Opistossa seurataan myös ilmoittautuneiden kurssilaisten määrää, kaikkien opiskelijoiden tuntimäärää ja tapahtumiin osallistuvien opiskelijoiden lukumäärää.

Ruotsinkielinen työväenopisto

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite 1: Ruotsinkielinen työväenopisto toteuttaa 22 500 opetustuntia yhteensä noin 6 300 osallistujalle vuonna 2017.

Muut toiminnalliset tavoitteet:

- Ilmoittautuneiden kurssiosallistujien määrä

- Ruotsinkielisen työväenopiston kurssitoimintaan osallistuvien määrän suhde Helsingin ruotsinkielisen väestön määrään
- Suunnittelemansa opinnot loppuunsaattavien maahanmuuttajien määrä

Lisäksi opistolla on tarkoitus määritellä uudet toiminnalliset tavoitteet tuleville vuosille vuonna 2016 laaditun laatukäsikirjan pohjalta.

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Suomenkielinen varhaiskasvatus selvittää vuoden 2017 aikana yhdessä tilakeskuksen kanssa sähkön ja kaukolämmön kulutuksen seurannan mahdollisuudet ja sovitaan toimintamallista. Energiatehokkuutta parannetaan henkilökuntaa ohjeistamalla sekä tekemällä kiinteistöissä mahdollisuuksien mukaan kulutusta vähentäviä toimenpiteitä yhteistyössä tilakeskuksen kanssa. Vuonna 2017 otetaan käyttöön kevennetty ympäristöjärjestelmä Eko-kompassi. Vuoden 2017 aikana aloitetaan Eko-kompassiin liittyvät alkukartoitukset sekä sisäiset ja ulkoiset auditoinnit valituilla varhaiskasvatusalueilla. Kartoitusten perusteella valitaan energiatehokkuuteen, ympäristökasvatukseen sekä muihin ympäristöasioihin liittyvät kehittämiskohteet.

Varhaiskasvatus tehostaa vuoden 2017 aikana yhteistyötä kiinteistötoimen tilakeskuksen kanssa jätemäärien seurantaan jätteiden synnyn vähentämiseksi. Toimipaikkakohtainen jäteseuranta on tarpeen, sillä sen avulla on mahdollista tehostaa jätteiden lajittelua.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstöä kannustetaan ekotukihenkilökoulutuksiin. Vuoden 2017 aikana osalle jo nimetyistä ekotukihenkilöistä järjestetään omaa koulutusta, ja ekotukihenkilöiden varhaiskasvatusta koskevaa tehtäväkuvaa päivitetään. Vuonna 2017 koulutetut ekotukihenkilöt ohjeistavat henkilöstöä toimitilojen energiatehokkuuteen ja kestävä kehityksen periaatteiden noudattamiseen yhteistyössä kaupungin eri toimialojen ja liikelaitosten kanssa Eko-kompassin mukaisesti.

Suomenkielisen työväenopiston ympäristöohjelma päivitetään vuoden 2017 aikana.

Ruotsinkielisen työväenopiston energiatehokkuutta koskevien tavoitteiden asettaminen ei ole mahdollista ennen kuin opisto muuttaa takaisin Dagmarinkatu 3:n peruskorjattuihin tiloihin.

Määrä ja taloustavoitteet

Tavoitteet liittyvät strategiaohjelman kohtaan talous tasapainottuu ja tuottavuus paranee.

Opetus: Palvelujen yksikkökustannukset lähenevät muiden suurimpien kaupunkien keskiarvoa.

Mittari: Oppilaskohtaiset nettomenot ovat kaupungin tuottamissa opetus- ja koulutuspalveluissa keskimäärin enintään 9 080 euroa eli 31 euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Tavoite ei sisällä työväenopistojen kustannuksia eikä asiakasmääriä.

Suomenkielinen työväenopisto: menot euroa/asukas 23 € ja toimintakate/opetustunti ilman avustuksia -125 €

Ruotsinkielinen työväenopisto: 94,68 €/ruotsinkielinen asukas ja netto €/pidetty tunti -122,31 €

Toteutuneiden opetustuntien määrä ja kurssitoimintaan osallistuneiden henkilöiden määrä.

Tuottavuuden toteutuminen 2017 – 2019

Tuottavuuden toteutumisen osalta on huomioitava, että toimialan toiminnasta suurin osa on lakisääteistä toimintaa ja toiminnan kustannukset muodostuvat suurimmaksi osaksi henkilöstö- ja tilakustannuksista.

Varhaiskasvatuksessa pyritään lisäämään niitä palveluja, jotka vastaavat paremmin asiakkaiden palvelujen tarpeeseen ja ovat taloudellisia. Lasten sijoittaminen palveluihin tehdään strategisten tavoitteiden mukaisesti niin, että yksityinen päivähoito, perhepäivähoito, osapäivähoito ja kerhotoiminta ovat vahvasti palveluvaihtoehtoina käytössä.

Suomenkielisen työväenopiston uusittu matriisipohjainen tuottavuuslaskenta on otettu käyttöön vuonna 2016. Tuottavuuden arvioinnissa huomioidaan opetustunnin yksikköhinta, integroivan opetuksen määrä, työhyvinvointimittarin tulos, asiakaspalaute ja tilojen käytön tehokkuus.

Ruotsinkielisen työväenopiston tuottavuustavoitteena on saada opiston tarjoamille kursseille enemmän osanottajia. Kurssilaisten määrän kehitys on ollut nousussa, mutta tämänhetkisten laskelmien mukaan korkeat vuokrakustannukset peruskorjauksen jälkeen tulevat laskemaan tuottavuutta vuonna 2017.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017 – 2019

Toimialan tilankäyttöä seurataan tilankäyttösuunnitelmassa olevilla kaupungin yhteisillä mittareilla, jotka ovat tilojen lukumäärä, käytettävissä oleva huoneistoala kokonaisuutena sekä asiakas-/lapsikohtainen huoneistoala. Suomenkielisten päiväkotien tilojen seurannassa on käytössä oma tilamittari, tilatäyttö-prosentti.

Alueellisiin väistötiloihin ja suunniteltuihin peruskorjauksiin on panostettava tulevaisuudessa. Koska peruskorjaukset nostavat kiinteistöjen vuokrakuluja, on siinä yhteydessä erityisesti tarkasteltava mahdollisuudet tilankäytön tehostamiseen ja palveluverkon kehittämiseen.

Kerhotoiminnan käyttöön ja ulkokerhotoiminnan tukitiloiksi tarvittavia sisätiloja haetaan olemassa olevista kaupungin tiloista. Leikkipuistoissa järjestetään monipuolista avointa toimintaa ja koululaisten iltapäivätoimintaa.

Vuonna 2016 hyväksyttyä palveluverkkosuunnitelmaa ja verkottumista hyödynnetään tilayhteistyön kehittämisessä. Tilojen ulosvuokraustoimintaa kehitetään. Uuden Maunula-talon yhteistyömallia voidaan hyödyntää muissakin yhteiskäyttötiloissa.

Ruotsinkielisen työväenopiston toiminta on keskitetty kahden pääasiallisen opetuspaikan tiloihin. Tilankäyttöä voidaan tehostaa entisestään Dagmarinkadun peruskorjauksen jälkeen luopumalla talon ulkopuolisten tilojen vuokraamisesta.

Määrä- ja taloustavoitteet

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
Varhaiskasvatus ja esiopetus							
Suomenkielinen varhaiskasvatus							
<i>Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.2015</i>	36 267	37 012	37 125	37 769	37 624	38 324	38 877
Omissa päiväkodeissa 31.12.	21 658	22 052	22 077	22 759	23 229	23 114	23 467
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	304	210	260	290	290	290	290
Perhepäivähoidossa 31.12.	1 018	1 000	1 030	997	951	997	997
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12.	8 777	8 900	8 900	8 706	8 423	8 706	8 706
Yksityishoidontuki, lapset 31.12.	3 093	3 237	3 237	3 396	3 411	3 596	3 796
Kerhoissa, lapset 31.12.*	1 300	1 500	1 500	1 500	1 200	1 500	1 500
<i>Esiopetus, perusopetuksessa</i>	117	113	121	121	121	121	121
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminnan oppilaat	5 594	5 600	5 400	5 400	5 647	5 400	5 400
Kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 441	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
Muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	4 153	4 200	4 000	4 000	4 247	4 000	4 000
Perusopetus							
<i>Suomenkielinen perusopetus</i>	35 310	36 441	36 319	37 348	37 348	38 505	39 555
Perusopetus	35 238	36 357	36 259	37 288	37 288	38 445	39 495
Perusopetuksen lisäopetus (10 lk)	72	84	60	60	60	60	60
Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaasivistystyö	7 656	7 521	7 644	7 664	7 602	7 704	7 729
<i>Suomenkielinen lukiokoulutus</i>							
Lukiokoulutus	7 251	7 105	7 238	7 248	7 191	7 288	7 313
Valmistava opetus	40	52	42	52	47	52	52
Valtionosuuteen oikeuttavat aineopiskelijat	365	364	364	364	364	364	364
Ammatillinen koulutus	11 796	12 193	12 008	12 038	11 788	12 038	12 018
Valtionosuuteen oikeuttava koulutus	8 531	8 731	8 731	8 731	8 731	8 731	8 731
- Tekniikan ja liikenteen ala	4 305	4 418	4 418	4 412	4 418	4 412	4 412
- Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	547	530	530	550	530	550	550
- Sosiaali- ja terveysala	2 994	3 092	3 092	3 053	3 092	3 053	3 053
- Kulttuuriala	321	305	305	364	305	364	364

- Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus	364	386	386	352	386	352	352
Valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus	208	185	185	185	185	185	185
Maksullinen palvelutoiminta	296	300	300	300	300	300	300
Perusopetuksen lisäopetus	35	40	40	40	40	40	20
Oppisopimuskoulutus	2 626	2 800	2 620	2 650	2 400	2 650	2 650
Työpaja, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	100	137	132	132	132	132	132

Suomenkielinen työväenopisto

Opetustunnit	102 046	102 500	102 500	101 500	101 500	102 500	102 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	77 383	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000
Opiskelutunnit, kaikki osallistuneet	1 129 318	1 130 000	1 130 000	1 136 000	1 136 000	1 136 000	1 136 000
Kokeileva, Integraiva, Strateginen opetus	17 478	12 500	12 500	15 000	15 000	15 000	15 000

Ruotsinkieliset palvelut

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus

Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.2015	2 156	2 265	2 266	2 348	2 302	2 399	2 435
Omissa päiväkodeissa 31.12.	1 753	1 875	1 846	1 943	1 910	1 993	2 028
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksut.)	192	190	204	200	197	200	200
Perhepäivähoidossa 31.12.	122	123	126	120	96	120	120
Esiopetus, perusopetuksessa	89	77	90	85	99	86	87

Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	3 240	3 399	3 344	3 445	3 432	3 445	3 439
Perusopetus	3 232	3 388	3 337	3 435	3 423	3 429	3 398
Perusopetuksen lisäopetus (10 lk)	8	11	7	10	9	10	10

Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 298	1 306	1 344	1 341	1 298	1 340	1 342
Lukiokoulutus	1 231	1 221	1 209	1 214	1 205	1 215	1 216
Valtionosuuteen oikeuttavat aineopiskelijat	67	85	135	127	93	125	126

Ruotsinkielinen työväenopisto

Opetustunnit	23 115	22 500	22 600	22 500	23 000	22 500	22 500
Opiskelijamäärä	6 658	6 300	6 300	6 300	6 600	6 300	6 300
Kurssilaiset, ilmoittautuneet opiskelijat	19 017	18 500	18 500	18 500	17 500	19 000	19 100
Opintonsa loppuunsaattaneiden maahanmuuttajien määrä	11	15	15	15	15	15	15

Kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut yhteensä	44 017	44 877	44 791	45 517	45 573	46 123	46 712
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta	5 594	5 600	5 400	5 400	5 647	5 400	5 400
Kaupungin tuottaman perusopetuksen oppilaat yhteensä	38 550	39 840	39 663	40 793	40 780	41 950	42 994

Kaupungin tuottaman lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä	8 954	8 827	8 988	9 005	8 900	9 044	9 071
Ammatillinen koulutus	11 796	12 193	12 008	12 038	11 788	12 038	12 018
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät							
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	552	553	553	626	580	626	626
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 831	8 834	8 750	8 750	8 750	8 750	8 750

Tehokkuus/taloudellisuus

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
Varhaiskasvatus ja esiopetus							
Tehokkuus/taloudellisuus							
Käyttöaste	91,6	92,5	92,5	92,5	***	92,5	92,5
Menot €/ 1-6v. Hki	9 916	9 812	9 865	9 730	9 821	9 730	9 730
€/lapsi omissa päiväkodeissa	11 683	11 861	11 740	11 314	11 333	11 314	11 314
€/ lapsi ostopalvelupäiväkodeissa	10 626	14 592	14 472	10 576	12 231	10 576	10 576
€/ lapsi perhepäivähoidossa	13 478	13 497	13 403	12 942	13 433	12 942	12 942
€/ lapsi lasten kotihoidontuella	6 243	6 163	6 190	6 243	6 477	6 243	6 243
€/ lapsi yksityisenhoidontuella	6 831	6 856	6 775	6 865	6 938	6 865	6 865
€/ lapsi kerhossa **	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
** kyseessä keskimääräinen hinta, koska vaihtelua on paljon kerhon koostumuksen mukaan							
Keskimääräiset nettomenot €/oppilas/opiskelija							
Suomenkielinen esi- ja perusopetus	9 210	9 276	9 357	9 181	9 236	8 907	8 673
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	6 991	7 217	7 155	7 200	7 265	7 159	7 132
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	9 611	9 474	9 354	9 561	9 628	9 564	9 639
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	7 505	8 080	7 868	7 741	7 973	7 732	7 718
Ammatillinen koulutus ilman opso	11 833	11 901	11 884	11 836	12 037	11 833	11 829
Oppisopimuskoulutus	4 166	3 383	3 615	3 596	3 693	3 592	3 589
<i>Kaupungin tuottamat koulutuspalvelut</i>	9 552	9 111	9 199	9 080	9 199	8 909	8 766
Suomenkielinen työväenopisto							
Tehokkuus/taloudellisuus							
Menot euroa / asukas, ilman avustuksia	24	24	24	23	23	23	23

Toimintakate / opetustunti ilman avustuksia	-124	-129	-126	-125	-125	-125	-125
---	------	------	------	------	------	------	------

Ruotsinkielinen työväenopisto

Tehokkuus/taloudellisuus

Menot euroa /ruotsinkiel.as	88	91	91	95	94	95	95
Netto €/pidetyt tunnit	-110	-112	-112	-128	-124	-128	-128

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
Suomenkielinen varhaiskasvatus, tuottavuusmatriisi	115,0	122,0	122,0	121,0	121,0	121,0	121,0
Opetuksen kokonaistuottavuus	101,5	100,6	100,9	104,7	103,2	106,5	107,9
	101,5	102,0	104,8	105,3	104,7	108,4	111,2
Suomenkielinen esi- ja perusopetus							
Suomenkielinen lukiokoulutus	103,9	103,0	101,9	112,8	111,9	112,5	111,6
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	102,3	102,3	104,2	104,4	103,7	103,3	102,4
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	103,4	95,4	91,1	98,5	95,5	98,9	99,0
Ammatillinen koulutus	100,0	100,6	106,5	104,7	103,0	104,6	104,1
Suomenkielinen työväenopisto, tuottavuusmatriisi	98,0	111,0	111,0	116,0	116,0	116,0	116,0
Ruotsinkielinen työväenopisto, Ilmoittautuneet opiskelijat x opetustunnit/tilikauden tulos	99,1	89	97,6	82,9	80,8	81,5	81,7

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
Suomenkielinen varhaiskasvatus							
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	229 894	231 523	231 523	234 195	234 195	235 983	239 135
Tilojen pinta-ala (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	9,6	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Tilatäyttö	97,3	100	100	100	100	100	100
Päiväkotien määrä	275	276	276	278	278	279	279
Leikkihuoneiden määrä	66	67	76	65	65	66	66
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus, suomen- ja ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus - Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	591 582	589 782	589 782	591 572	591 572	591 973	596 489
htm ² /opp	11,98	11,92	11,72	11,43	11,43	11,16	10,97
Ammatillinen koulutus - Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	169 363	173 730	173 730	171 499	171 499	171 499	174 028
htm ² /opp	20,09	18,97	19,85	19,01	19,01	18,92	17,77

Suomenkielinen työväenopisto

Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	17 148	18 133	17 422	17 499	17 499	17 499	17 499
m ² /asukas	0,027	0,028	0,027	0,028	0,028	0,027	0,027
Opetustilojen käyttöaste, tuntia per luokkatila 24 vk	35	34	34	35	35	35	35

Ruotsinkielinen työväenopisto

Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	3 807	3 807	3 807	3 807	3 807	3 807	3 807
m ² /asukas	9,5	9,5	9,5	9,5	8,38	8,38	8,38

Vieraskielisten ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja opiskelijoiden osuudet opiskelijamääristä %

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
Erityistä tukea tarvitsevat							
Suomenkielinen perusopetus		11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2
Ruotsinkielinen perusopetus		6,9	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Ammatillinen koulutus		8,3	9,2	9,1	11,5	11,5	12,0
				11,5	11,5	12,0	12,6
Vieraskieliset							
Suomenkielinen perusopetus		19,0	19,9	19,9	20,8	20,8	21,7
Ruotsinkielinen perusopetus		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Suomenkielinen lukiokoulutus		11,1	11,3	11,3	11,5	11,5	11,7
Ruotsinkielinen lukiokoulutus		0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Ammatillinen koulutus		20,4	22,0	22,0	24,7	24,7	25,5
				24,7	24,7	25,5	26,5

Käytettävissä olevat henkilöstöresurssit

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
Varhaiskasvatus							
Vakanssit	5 800	5 864	5 864	5 893	5 893	5 995	6 076
Henkilöstömäärä	5 939	6 040	6 040	6 120	6 120	6 214	6 299
Opetus							
Kuukausipalkkainen henkilöstö	5 521	5 573	5 573	5 573	5 597	5 602	5 602
Tuntiopettajat	932	1 069	1 069	1 069	1 115	1 115	1 115
Muut määräaikaiset	87	88	88	88	117	122	116
Suomenkielinen työväenopisto							
Asukkaat	628 208	628 208	628 208	634 656	634 656	641 656	647 863
Vakituisen henkilöstön määrä	105	105	105	106	106	106	106
Tuntipalkkaisen henkilöstön opetustunnit	88 511	87 965	87 965	86 544	86 544	86 544	86 544
Ruotsinkielinen työväenopisto							
Kuukausipalkkainen henkilöstö	27	27	27	27	27	27	27
Tuntiopettajat	288	250	250	250	250	250	250

Vaikuttavuus tavoitteet

	2015	2016	ennuste 2016	2017	ennuste 2017	2018	2019
<i>Suomenkielinen perusopetus</i>							
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %	98 %	98 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat	88 %	86 %	86 %	86 %	86 %	86 %	86 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 6 luokan oppilaat	76 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %
<i>Ruotsinkielinen perusopetus</i>							
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat	96 %	89 %	89 %	89 %	89 %	89 %	89 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 6 luokan oppilaat	90 %	81 %	81 %	81 %	81 %	81 %	81 %
<i>Suomenkielinen lukiokoulutus</i>							
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Läpäisyaste	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
<i>Ruotsinkielinen lukiokoulutus</i>							
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Läpäisyaste	93,4 %	93,4 %	93,4 %	93,4 %	93,4 %	93,4 %	93,4 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %
<i>Ammatillinen koulutus</i>							
Läpäisyaste	53,8 %	53,8 %	53,8 %	53,8 %	53,8 %	53,8 %	53,8 %
Läpäisyaste, näyttötutkintoperusteinen	59,8 %	59,8 %	59,8 %	59,8 %	59,8 %	59,8 %	59,8 %
Keskeyttämiset, negatiiviset	11,8 %	11,8 %	11,8 %	11,8 %	11,8 %	11,8 %	11,8 %
Järjestämisluvan käyttöaste	102,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

3 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Kaupunkiympäristön toimialan palvelukokonaisuudet ovat maankäyttö ja kaupunkirakenne, rakennukset ja yleiset alueet sekä palvelu ja luvat. Lisäksi pelastuslaitos kuuluu kaupunkiympäristön toimialaan.

Talousarvion rakenteessa bruttobudjetoitu talousarviokohta Kaupunkirakenne sisältää toimialan palvelukokonaisuuksilta keskitettyjen hallinto- ja tukipalvelujen lisäksi maankäyttö ja kaupunkirakenteen palvelukokonaisuuden ja rakennukset ja yleiset alueet – palvelukokonaisuudesta yleisten alueiden osuuden sekä palvelu ja luvat -palvelukokonaisuuden. Omina nettobudjetoituina talousarviokohtinaan ovat Rakennukset, joka sisältää rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden rakennusten osuuden sekä rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuteen kuuluva palvelu Asuntotuotanto. Lisäksi toimialaan kuuluvat omina talousarviokohtinaan HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet sekä Pelastuslaitos.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2017–2019

Kaupunkiympäristön toimialan vakituisen henkilöstön määrä on yhteensä 1 420 henkilöä asuntotuotantotoimiston, kaupunkisuunnitteluviraston, kiinteistöviraston, rakennusviraston, rakennusvalvontaviraston, tukkutorin ja ympäristökeskuksen yhdistyessä 1.6.2017. Kaupungin strategia, tavoitteet ja toimintaympäristön muutokset ovat henkilöstösuunnittelun lähtökohtia. Henkilöstösuunnittelulla varmistetaan tulevaisuuden henkilöstö- ja osaamistarve mm. määrittelemällä tehtäväkuvat ja vastuut sekä kehittämällä osaamista tavoitteellisesti.

Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon myös hallinto- ja tukipalveluille asetetut tavoitteet, joiden mukaan henkilöstömäärän tulisi olla noin 12,5 % suhteessa toimialan henkilöstöön nähden sen ollessa nykyisillään noin 18 %. Hallinto- ja tukipalveluiden mitoitustavoite toteutetaan vähentämällä päällekkäisiä tehtäviä, kehittämällä työnkuvia, yhteistyötä ja työn tekemisen tapoja sekä tehtävärakenteita uudistaen. Henkilöstön eläköitymisen yhteydessä huolehditaan siitä, että tarve lisärekrytoinneille on sisäisin tehtäväjärjestelyin mahdollisimman pieni. Tarkempi hallinto- ja tukipalveluiden henkilöstösuunnitelma valmistuu syksyllä 2017.

Palvelutuotannossa tarvittavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys varmistetaan panostamalla etenkin ennakoivaan rekrytointiin, perehdyttämiseen, työyhteisöjen toimivuuteen sekä osaamisen kehittämiseen. Monipaikkaisen työn kautta kehitetään uusia työ-, yhteistyö- ja toimintatapoja mukaan lukien erilaisten viestintäkanavien hyödyntäminen ja etätyö. Henkilöstöä kannustetaan joustavan ja monipaikkaisen työntekeymisen avulla laajaan yhteistyöhön ja avoimeen vuorovaikutukseen sekä tiedon jakamiseen. Toimialan työhyvinvointihankkeessa edistetään mm. muutos- ja etäjohtamista, vahvistetaan aktiivista esimiestyön otetta ja kehitetään uusia digitaalisia vuorovaikutteisia työtapoja.

Henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista vahvistetaan henkilökohtaisilla osaamisen kehittämissuunnitelmilla. Osaamisen kehittämissuunnittelu [koulutussuunnittelu] ulotetaan kattamaan koko toimiala. Henkilöstön valmiuksia työskennellä tulevaisuuden monitilatyöympäristössä ja digitalisoituvien palveluiden parissa vahvistetaan mm. tietoteknisiä valmiuksia ja ns. mobiilityöskentelytaitoja parantamalla sekä asiakaspalvelutaitojen vahvistamisella.

Henkilöstön osallisuutta vahvistetaan jaetun johtajuuden avulla, jossa yhteisön jäsenet johdon tuella osallistuvat toiminnan ja itsensä johtamiseen. Tavoitteena on mm. uusien toimintatapojen yhteinen kehittäminen ja kokeilu, yhteinen tavoitteiden asettelu ja niihin sitoutuminen sekä muutosta ja oppimista tukevan työympäristön rakentaminen.

Toimintaympäristön muutoksiin, tuottavuuden lisäämiseen ja palvelutoiminnan tehostamiseen kohdistuviin odotuksiin varaudutaan lisäämällä yhteistyötä palvelukokonaisuuksien ja yksiköiden

sekä muiden toimialojen kanssa. Kaupunkiympäristö toimialan tavoitteena on mm. yhteisten prosessien sujuvoittaminen ja asiakaspalvelun parantaminen.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2017–2026

Kaupunkiympäristön toimiala jatkaa yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa toimialan uuden toimitaloratkaisun valmistelua. Tilahanke tulee vaikuttamaan koko toimialan tulevaan tilankäyttöön.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne palvelukokonaisuuden henkilöstö sijoittuu seuraaviin osoitteisiin: Sörnäistenkatu 1 (maaomaisuus ja tontit) ja Kansakoulunkatu (suunnittelu, kaavoitus). Palvelu-aluekokonaisuus ei tule lisäämään toimitiloja vaan toimitilojen käytön tehostaminen tapahtuu keskittämällä toimintaa Sörnäisiin.

Rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuuden henkilöstö sijoittuu seuraaviin osoitteisiin: Elimäenkatu 5 (rakennettu omaisuus, tilapalvelut ylläpito, rakennuttaminen), Junailijankuja 3 (asuntotuotanto) sekä Vanha talvitie 10 (Tukutori). Asuntotuotannon henkilöstömäärän lisääntyminen on nostanut tilankäytön tehokkuutta.

Palvelut ja luvat palvelukokonaisuuden henkilöstö sijoittuu seuraaviin osoitteisiin:

Kaupunkiympäristön toimialan asiakaskaspalvelupisteet sijoittuvat: Narinkka 2 (kaupunkisuunnittelu), Siltasaarenkatu 13 (rakennusvalvonta), Elimäenkatu 5 (alueiden valvonta, pysäköinti), Sörnäistenkatu 1 (kaupunkimittaus), Sörnäistenkatu 1 (johtotietopalvelu), Itämerenkatu 3 (vuokra-asuntojen välitys), Hämeentie 3 (hitas- ja asumisoikeusasiat, rakentamisen ja peruskorjauksen tuet, valvonta-asiat).

Muilta osin palvelukokonaisuuden toiminnot sijoittuvat: Viikinkaari 2a (ympäristöpalvelu), Siltasaarenkatu 13 (rakennusvalvontapalvelu), Sörnäistenkatu 1 (kaupunkimittauspalvelu). Viikinkaari 2a:ssa sijaitsevien ympäristöpalvelujen toimitilojen käyttöaste on noin 100 %. Projekteihin liittyvien määräaikaisten työntekijöiden palkkaamisen seurauksena käyttöön otetaan mahdollisesti ajoittain myös kokous- ja käytävätiloja. Tavoite etätyöskentelyn lisäämiseksi voi vapauttaa työtiloja tilapäisesti. Etätyötiloina pyritään käyttämään tarvittaessa kaupungin omia tiloja.

Toimialan hallintotoiminnot sijoittuvat pääosin Sörnäistenkatu 1:ssä sijaitseviin toimitiloihin.

31001 Kaupunkirakenne

TA-kohdan 31001 Kaupunkirakenne määrärahat ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ovat alla esitetty rasteroidussa kohdassa.

TA-kohtaan myönnetään määrärahasiirtoina 31.5.2017 päättyvien TA-kohtien määrärahoja alla taulukossa esitetyn mukaisesti.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
31001 Kaupunkirakenne	Tulot				221 419	221 419
	Menot				-124 461	-124 461
	Toimintakate				96 958	96 958
	Poistot				-53 406	-53 406

	Tilikauden tulos				43 552	43 552
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä				43 552	43 552
20901 Katu- ja viheralueiden ylläpito	Tulot	71 097	21 166	49 931	-49 931	21 166
	Menot	-116 118	-36 055	80 063	79 866	-36 252
	Toimintakate	-45 021	-14 889	-30 132	29 935	-15 086
	Poistot	-78 820	-32 613	46 207	46 207	-32 613
	Tilikauden tulos	-123 841	-47 502	-76 340	76 142	-47 699
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä	-123 841	-47 502	-76 340	76 142	-47 699
23700 Ympäristötoimi	Tulot	1 656	1 451	205	-205	1 451
	Menot	-12 404	-4 917	7 487	7 487	-4 917
	Toimintakate	-10 748	-3 466	-7 282	7 282	-3 466
	Poistot	-61	-25	36	36	-25
	Tilikauden tulos	-10 809	-3 491	-7 318	7 318	-3 491
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä	-10 809	-3 491	-7 318	7 318	-3 491
51100 Kaupunkisuunnittelutoimi	Tulot	470	246	224	-224	246
	Menot	-26 416	-10 782	15 634	15 633	-10 783
	Toimintakate	-25 946	-10 536	-15 410	15 409	-10 537
	Poistot	-93	-915	-822	1 286	1 193
	Tilikauden tulos	-26 039	-11 451	-14 588	16 695	-9 344
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä	-26 039	-11 451	-14 588	16 695	-9 344
52101 Kiinteistövirasto	Tulot	264 073	97 605	166 468	-166 468	97 605
	Menot	-21 333	-7 525	13 808	13 808	-7 525
	Toimintakate	242 740	90 080	152 660	-152 660	90 080
	Poistot	-9 600	-3 723	5 877	5 877	-3 723
	Tilikauden tulos	233 140	86 357	146 783	-146 783	86 357
	Tuottotavoite	156 000		156 000		-156 000
	Tilikauden yli- /alijäämä	77 140	86 357	-9 217	-146 783	-69 643
52105 Avustukset asuintalojen hissien rakentamiseen	Tulot					
	Menot	-1 606	-672	934	934	-672

	Toimintakate	-1 606	-672	-934	934	-672
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-1 606	-672	-934	934	-672
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli-/alijäämä	-1 606	-672	-934	934	-672
53100 Rakennusvalvonta	Tulot	9 351	4 760	4 591	-4 591	4 760
	Menot	-8 976	-3 702	5 275	5 275	-3 701
	Toimintakate	375	1 058	-684	684	1 059
	Poistot	-335	-133	202	202	-133
	Tilikauden tulos	40	925	-885	886	926

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Kaupunkiympäristön toimialaan vaikuttavat jäljempänä palvelukokonaisuuksittain esitetyt muutokset talousarvio- ja taloussuunnittelukaudella. Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistaminen vaikuttaa lisäksi koko toimialaan.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

- Valtion ja kaupungin sopimuksen vaikutukset (MAL)
- Raide-Jokerin toteuttamisen vaikutukset suunnitellun maankäytön rakentumiseen
- Muiden päätettyjen raideinvestointien vaikutukset mm. täydennysrakentamismahdollisuuksiin
- Nykyisen liikennejärjestelmän tehokkaampi hyödyntäminen kaupungin tiivistyessä
- Digitalisaation tuomat mahdollisuudet liikennejärjestelmän kehittämisessä ja liikenteen seurannassa.
- Suunnitteluun osallistumisen murros jatkuu (kaupunki-aktivismi, avoin data, sosiaalinen media)
- Yleiskaavan toteuttamisohjelman valmistelun vaikutukset resurssien kohdentamiseen ja painopisteisiin, mm. täydennysrakentamisen osuuden kasvaminen, kaupunkibulevardit
- Yleiskaavaprosessin ja liikennejärjestelmän kehittämisen synnyttämä laaja keskustelu haastaa palvelun viestimään entistä paremmin kaupungin kasvusta ja sen tarpeellisuudesta.
- Uuden asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteuttamisohjelman 2016 aiheuttamat toimenpiteet ja asuntotuotannon tavoitetason nousu.
- Asunto-ohjelman tuotantotarpeen vaikutus suunnitteluun ja pohjatutkimusten hankintaan.
- Markkinatilanteen aiheuttama asuntojen hintojen nousu ja monipuolisen huoneistotyyppijakauman toteuttamiseen liittyvät haasteet

Omistusasuntojen yleinen markkinatilanne vaikuttaa käynnistettävien kohteiden määrään ja sitä kautta talousarvion pohjana olevien tavoitteiden toteutumiseen. Tonttivarannon perusteella talousarviovuoden tuotannosta noin viidennes on omistusasuntotuotantoa ja osa siitä sijoittuu vaativille täydennysrakentamisalueille. Uusille projektialueille toteutettavien kohteiden aikatauluihin vaikuttavat myös muiden asuntotuottajien hankkeiden ajoitus sekä liikenne-, palvelu- ja muiden ympäristöön liittyvien järjestelyiden aikataulut.

Talousarvion tavoitteiden toteutumisen edellytyksenä on AM-ohjelman mukaiseen tuotantoon soveltuvien ja varattujen tonttien toteuttamiskelpoisuuden, kuten kaavoituksen ja kunnallistekniikan valmistuminen. Peruskorjaustavoitteiden toteutuminen perustuu peruskorjaustoimeksiantojen saamiseen ja mm. rahoitusedellytyksiin.

Täydennysrakentamisen haasteet, mm. rakennusoikeuden määrään, maanomistajien ja kaupungin tavoitteiden yhteensovittaminen mm. kaupunkirakenteeseen sekä pysäköintitarkoituksiin liittyvissä kysymyksissä.

Uusien alueiden käyttöönoton edellyttämät resurssien kohdentamiset suunnittelussa ja pohjatutkimuksissa sekä tontinluovutuksessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutosten seurauksena vastuut hulevesiviemäröinnin kustannuksissa muuttuvat. Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY) on toistaiseksi maksanut kaikki huleveteen liittyvät kustannukset osana viemäröinnin kustannuksia ja perinyt kiinteistöiltä syntyneet kustannukset osana jätevesimaksua tai liittymismaksuina. Lainmuutoksen jälkeen kunta vastaa hulevesiviemäröinnistä ja siitä aiheutuvista kustannuksista. Jos hulevesiverkosto pääkaupunkiseudulla jää HSY:n hallintaan, joutuu kunta maksamaan HSY:lle yleisiltä alueilta hulevesiverkostoon johdettavien vesien osuuden kustannuksista. Kunta voi lainmuutoksen perusteella periä hulevesimaksua kiinteistöiltä. Muutos astuu pääkaupunkiseudun kuntien osalta voimaan 1.1.2018.

Hulevesien johtamiseen ja em. lainmuutoksiin liittyviä asioita on valmisteltu HSY:n ja pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) yhteisessä ns. 'Kuntatekniikan sopimuksen seurantaryhmässä'. Asioiden selvittely on kesken, eikä kustannusvaikutuksia vielä ole tarkemmin laskettu. Arvio em. yleisiltä alueilta johdettavien hulevesien kustannusosuudesta on 5–7 miljoonaa euroa. Kiinteistöiltä perittävien hulevesimaksujen suuruus on arvioitu olevan 2–3 milj. euroa, jotka tilitetään HSY:lle.

Kaupungin väestön kasvu ja muun kielisten helsinkiläisten osuuden merkittävä lisääntyminen.

Sähköisten asiointipalvelujen tarjoaminen verkossa sekä sähköisten arkistojen ja työmenetelmien kehittämistarpeet.

Rakennukset ja yleiset alueet

Palvelukokonaisuus kuuluu rakennusten osalta talousarviokohtaan 3 10 02, Rakennukset ja yleisten alueiden osalta talousarviokohtaan Kaupunkirakenne, 3 10 01.

Sähköisten asiointipalvelujen tarjoaminen verkossa sekä sähköisten arkistojen ja työmenetelmien kehittämistarpeet muuttavat toimintaympäristöä.

Palvelut ja luvat

Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä ympäristöterveydenhuolto on siirtymässä maakuntien tehtäväksi. Ympäristöpalvelussa ympäristöterveydenhuollon tehtävistä vastaavat elintarviketurvallisuus- ja ympäristöterveyspalvelut.

Elintarvikelain kokonaisuudistus on käynnistynyt vuonna 2016. Kokonaisuudistuksen tavoitteena on vähentää lainsäädännöstä elintarvikealan toimijoille ja valvontaviranomaisille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa vaarantamatta kuitenkaan elintarviketurvallisuutta.

Myös ympäristönsuojelulain uudistaminen on käynnissä. Uudistuksilla ei tulle olemaan olennaisia vaikutuksia ympäristöpalvelun toimintaan eikä valtion ja kunnan viranomaisten työnjakoon. Suurin muutos on ympäristönsuojelun valvonnan muuttuminen osin maksulliseksi.

Tupakkalain kokonaisuudistus lisää merkittävästi ympäristöpalvelujen tehtäviä. Sähkösavukkeet ja niissä käytettävät nikotiini- ja muut nesteet otetaan tupakkalain sääntelyn piiriin. Ympäristöpalvelujen tehtäviin kuuluisivat jatkossa myös tupakointikieltojen määrääminen asuinhuoneistojen parvekkeille ja sisätiloihin sekä eräisiin ulkotiloihin. Tupakkalain valvonnasta saadut tulot kasvaisivat merkittävästi.

Vuonna 2015 aloitettiin koko maassa arvioiden mukaan hieman yli 30 000 asunnon rakennustyöt, mikä on noin 4 000 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Valtion tuen turvin (ARA) käynnistettiin 8 500 uuden asunnon rakentaminen (vuotta aikaisemmin 7 400). Vuonna 2016 arvioidaan koko maassa aloitettavan yhteensä 31 500 asunnon rakentaminen. (Lähde: RT Suhdannekatso 12.4.2016). Rakentamisen kokonaisvolyymi oli Helsingissä vuonna 2015 myönnettyjen lupien osalta 3,72 miljoonaa m³ (32 % enemmän kuin vuonna 2014). Haettujen lupien m³-määrät nousivat runsaaseen 4,6 miljoonaan m³:iin, kun vuonna 2014 haettuihin lupiin sisältyi vain 2,1 miljoonaa m³.

Vuoden 2016 ensimmäisellä vuosineljänneksellä on myönnettyissä rakennusluvuissa ollut nousua verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Myönnettyjen lupien määrä tilavuudella mitattuna on alkuvuonna ollut 1,1 miljoonaa m³ (vuonna 2015 vastaavasti 0,8 miljoonaa m³). Myös haettujen lupien määrässä on ollut selvää kasvua (1,1 m³ verrattuna vuoden 2015 vastaavaan ajankohtaan 0,9 m³).

Rakennetun kaupunkialueen kasvu, kaupungin tiivistyminen ja julkisen kaupunkitilan uudet käyttötavat lisäävät alueiden valvontatarvetta, valmisteltavien lupien sekä käsiteltävien palautteiden määriä.

Uusien alueiden tulo asukaspysäköintijärjestelmään lisää pysäköinninvalvonnan tarvetta. Valvontatekniikan hyödyntämistä lisätään esimerkiksi ottamalla käyttöön liikkuva, autoon liitetty valvontakamera. Valvojen liikkuvuutta parannetaan sähköavusteisilla polkupyörillä ja potkulaudoilla.

Paikkatietopalvelujen jatkuvaan laajentamiseen ja maksuttomien kartta-aineistojen avaamiseen on tarvetta. Tätä tarkoitusta tukevia hankkeita ovat valtakunnalliset hankkeet kolmiulotteisen kiinteistönmuodostuksen toteutuksessa ja paikkatietotuotteiden kehittämisessä sekä kaupungin ja valtion 3D-tietomallihankkeet.

Sähköisten asiointipalvelujen tarjoaminen verkossa sekä sähköisten arkistojen ja työmenetelmien kehittämistarpeet.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Uuden MAL-sopimuksen ja Kotikaupunkina Helsinki -ohjelman (AM-ohjelma) edellyttämä asuntokaavoituksen määrällinen lisääminen 600 000 kerrosalaneliömetriin (kem²) edellyttää resurssien kohdentamista asuntokaavoitukseen sekä suunnitteluprosessien sujuvoittamista ja yhteistyötä muiden toimialojen kanssa. Vuosina 2018 ja 2019 vanhojen projektialueiden asemakaavoitus on pääosin valmis ja asuntokaavoitus painottuu entistä enemmän täydennysrakentamiseen. Östersundomin yleiskaavoitus on kesken ja alueen asemakaavoittaminen

merkittävässä mitassa tulee tapahtumaan alkavan MAL-sopimuskauden jälkeen. Malmin lentokenttäalueen kerrosalatuotanto painottuu MAL-sopimuskauden loppuun. Mikäli Koivusaaren ja Vartiosaaren osayleiskaavat saavat lainvoiman, painottuu myös niiden asuntokaavoitus MAL-sopimuskauden loppupuolelle.

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa rakentamisolosuhteet ovat yhä vaikeampia, mikä edellyttää teknistaloudellista erityissuunnittelua. Jatkossa tulee pystyä vastaamaan myös tonttikohtaisen täydennysrakentamisen lisääntyvään kysyntään.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman laatiminen edellyttää aktiivista vuoropuhelua kaupungin toimialojen kesken ja kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa. Yleiskaavaan ja liikennejärjestelmän kehittämiseen liittyvä lisääntyvä julkinen keskustelu edellyttää kehittämään vuorovaikutusta. Palautteiden määrä ja vaatimustaso on kasvanut erityisesti liikennesuunnittelussa.

Suunnitteluhankkeiden edistymisen varmistaminen edellyttää viestinnällisten ym. riskien analysointia hyvissä ajoin.

Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskuksen rooli korostuu kaupunkitunnelien käyttöönoton myötä. Myös tiivistyvä kaupunkirakenne ja siten nykyisen katuverkon tehokkaampi hyödyntäminen edellyttävät katuverkon tilannekuvan ja häiriönhallinnan kehittämistä.

Kaupungin julkisten palveluiden tarpeellisuutta on harkittava myös katu- ja viheralueilla. Näin erityisesti, koska samanaikaisesti joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn asemaa edellytetään vahvistettavan. Vaikka Helsingin asukasluku kasvaa voimakkaasti, kasvaa myös ikääntyneiden suhteellinen osuus katu- ja viheralueiden käyttäjistä. Näiden painopistemuutosten huomioon ottaminen tulee yhä keskeisemmäksi. Kaupungin kasvu edellyttää liikenneturvallisuus-toimenpiteitä myös nykyiselle katuverkolle.

Liikkumisen kehittämisohjelman mukainen kävelijöiden tarpeiden ensisijaisuus suhteessa muihin liikennemuotoihin edellyttää kävely-ympäristön laadun seurantaa ja kävelytutkimuksia. Pyöräilyn edistämisohjelman toteuttamiseen liittyen panostetaan edelleen suorien ja sujuvien pyöräilyolosuhteiden suunnitteluun ja pyöräpysäköintiin sekä suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvuuteen yhdessä rakennuspalvelun kanssa.

Raide-Jokerin toteuttamiseen varaudutaan suuntaamalla resursseja sen vaikutusalueen asemakaavoitukseen sekä liikennesuunnitteluun ja liikenteen ohjaukseen.

Liikkumisen kehittämisohjelmaa viedään edelleen käytäntöön laatimalla Sump-konseptin (Sustainable Urban Mobility Plan) mukainen toimenpideohjelma Helsinkiin. Tämä sisältää myös liikkumispalveluiden huomioinnin.

Kiinteistöpalvelujen keskeisimmät haasteet liittyvät AM-ohjelman ja elinkeinostrategian toteuttamiseen. Tämä edellyttää uusien alueiden sekä täydennysrakentamiskohteiden käyttöönottoa ja haastavien kaavaratkaisujen toteuttamista sekä mittavien infrainvestointien rahoittamista ja toteuttamista.

Tehokkaasti rakennettavien kantakaupunki- ja täydennysrakentamisalueiden sekä uudentyypisten tiiviiden pientaloalueiden luovuttaminen edellyttää tavanomaista enemmän ohjausta ja lisää tontinluovutukseen liittyvää palvelukysyntää. Laajat julkisia hankintoja sisältävät tontinluovutuskilpailut lisäävät myös palvelujen tarvetta. Vaativat kaavaratkaisut, myyntitavoitteet, toiminnan avoimuuden lisääminen, laajoja sopimusjärjestelyjä vaativat täydennysrakentamishankkeet sekä erilaiset tontinluovutuskilpailutukset aiheuttavat palvelun resurssien uudelleen kohdentamistarvetta. Vuosikymmenen vaihteessa uusittavien asuntotonttien

maanvuokrasopimusten suuri määrä (noin 1 000 sopimusta) aiheuttaa myös resurssien uudelleen kohdentamistarvetta.

Geoteknisten palvelujen kysyntä kasvaa samalla kun geoteknisen suunnittelun vaatimustaso kasvaa rakentamisen painottuessa vaativimmille pohjaolosuhteille. Asuntotuotantoprosessin sujuvoittamiseksi esirakentamisprosessin kaupunkitasoista koordinoitua tehostetaan ja suunnittelua aikaistetaan. Esirakentamisprosessi on kriittinen asuntotuotannon sujuvuuden näkökulmasta. Esirakentamisprosessia kehitetään tunnistamalla erityisesti työskentelyn rajapinnassa olevat asiat ja sopimalla toimintatavoista. Tietoutta prosessista ja sovitusta käytännöstä levitetään laajasti eri hallintokunnille. Asuntohankkeiden suunnittelua, tonttien toteutuskelpoisuuden suunnittelua ja töiden ohjelmointia tehdään samanaikaisesti yleisten alueiden ja infraverkoston suunnittelun kanssa. Kiinteistöpalvelut selvittää yhteistyössä rakennuspalvelujen kanssa mahdollisuudet toteuttaa asuntohankkeiden ja niitä ympäröivien katu- ja puistoalueiden rakentaminen saman toimijan toteuttamana. Tonttien ja sitä ympäröivien yleisten alueiden esirakentaminen yhdistetään katujen perustustöiden ja infraverkostojen rakentamiseen kustannus- ja aikataulusäästöjen saavuttamiseksi. Uutena esirakentamisen ja asuntotuotannon sujuvoittamispilottina selvitetään Koivusaaren aluerakentamiskohdetta.

Rakennukset ja yleiset alueet

Asukkaiden tyytyväisyyttä katujen ja viheralueiden palveluihin seurataan teettämällä vuosittain kyselyjä sekä koostamalla saadut asukaspalautteet. Asukkaiden toiveet ja odotukset otetaan huomioon talousarvion puitteissa toiminnan painopisteiden asettamisessa. Asukkaat odottavat panostusta talviseen liukkaudentorjuntaan ja lumenpoistoon etenkin asuntokaduilla sekä jalankulku- ja pyöräteillä. Myös päällysteiden kunnossapidon parantamiseen ja katupölyn vähentämiseen katualueilla on asukastyytyväisyyden perusteella panostettava erityisesti.

Tavoitteena on järjestää katu- ja viheralueiden palvelut kustannustehokkaasti. Katu- ja viheralueiden palvelut järjestetään sekä kaupungin omajohtoista tuotantoa että kilpailutettuja urakoitsijoita käyttäen. Ulkoisten markkinoiden ja oman tuotannon rinnakkainen toiminta varmistaa hankintojen taloudellisuuden, sujuvuuden, nopeuden ja riskittömyyden sekä mahdollistaa hankintojen taloudellisuuden vertailun. On tärkeää, että molemmat tuotantotavat säilyvät tilaajan kannalta toiminta- ja kilpailukykyisinä.

Kaupungin omien tuottajien toiminnan ja kilpailukyvyn tavoitteellinen kehittäminen on tärkeää. Tämä tapahtuu kumppanuuteen perustuvalla yhteistyöllä, riittävän pitkäkestoisilla sopimuksilla sekä palveluiden hinnoittelupolitiikalla, joka ottaa huomioon paitsi omajohtoisen tuotannon kustannustekijöiden erityispiirteet myös ulkoisten markkinoiden kilpailuhaasteet.

Palvelut ja luvat

Ympäristöterveydenhuollossa elintarvikelain mukaisten valvontatehtävien tarpeen arvioidaan kasvavan. Elintarvikevalvontatietojen julkistaminen vaatii valvonnan kattavuuden parantamista ja nykyistä useammin toistuvia tarkastuksia.

Ruokamyrkytyspäilyjen ja elintarvikevaaratilanteiden määrän arvioidaan lievästi kasvavan uusien elintarvikkeiden käyttötapojen ja kansainvälisen elintarvikekaupan kasvun myötä.

Ympäristönsuojelussa palvelujen kysynnän arvioidaan kasvavan. Toiminnanharjoittajien ja asukkaiden ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus lisääntyy, mikä lisää mm. neuvonnan, ohjauksen ja tiedotuksen tarvetta. Kaupunkirakenteen tiivistäminen ja samaan aikaan tapahtuva ympäristön tilaa koskevan vaatimustason kasvu tulee lisäämään ympäristönsuojelun edistämis- ja valvontatehtäviä. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen toimien suunnittelu ja toteutus edellyttää jatkossa entistä enemmän poikkihallinnollista yhteistyötä, kumppanuutta sidosryhmien kanssa sekä tehokkaampaa sisäistä ja ulkoista tiedotusta. Vireillä ja käynnissä olevien maankäyttömuutosten

vuoksi pilaantuneen maaperän kunnostaminen tulee jatkumaan koko taloussuunnitelmakauden vilkkaana.

Vuokra-asuntojen kysyntä on edelleen korkealla tasolla. Kaupungin oman uudistuotannon määrä nousee, joka tulee nostamaan tarjontaa jonkin verran. Kokonaistarjontaan uudistuotannon kasvulla ei ole kuitenkaan suurta vaikutusta, koska kasvava peruskorjausten määrä omassa asuntokannassa lisää tilapäisasuntojen tarvetta ja käyttöä. Asiakaspalvelun taso pyritään pitämään laadukkaana, huolimatta siitä, että tarjonta ei pysty vastaamaan kysyntään. Helsinkiin asettuvat turvapaikan saaneet maahanmuuttajat kasvattavat vuokra-asuntojen kysyntää. Perheasuntojen kysyntä kasvaa perheiden yhdistämisen myötä. Asumisoikeuden viranomaistehtävät on keskitetty koko Helsingin seudun osalta asuntopalveluiden hoidettavaksi. Kysyntä tulee kasvamaan kaikissa asumisen hallintamuodoissa.

Digitalisoinnin avulla asuntopalvelun palvelutaso ja kustannustehokkuus on parantunut. Keskeinen palvelupaikka on kaupungin oma sähköinen asiointipalvelu, joka palvelee asiakkaita verkossa ajasta ja paikasta riippumatta. Palvelussa voi hakea kaupungin vuokra-asuntoa, asumisoikeuden vuoronumeroa sekä korjaus- ja energia-avustuksia. Asunnonvälitys, asumisoikeus ja hitas-asunnot esittelevät tuotteitaan ja palvelevat kuluttajia omilla verkkosivustoillaan.

Tuotteita ja palveluita tuotetaan yhä enemmän sähköisesti. Esimerkiksi pysäköintitunnusten ja katutyölupien myöntämiseen hyödynnetään enenevässä määrin sähköisiä kanavia. Lisäksi erilaisten sopimusten ja velvoitteiden seurannassa ja dokumentoinnissa voidaan hyödyntää sähköisiä menetelmiä.

Yhteinen kaupunkiympäristön toimialan talo yhtenäistää asiakaspalvelua toimialalla ja koko kaupungin tasolla. Mobiiliteknologiaa hyödynnetään asiakaspalautteen antamiseen, valvontatiedon välittämiseen kentältä ja maksulliseen pysäköintiin.

Kaupunkimittauksen palvelujen kysyntä on monilta osin vahvasti kytköksissä rakentamisen suhdanteisiin. Kolmiulotteisen kartta- ja kaupunkimalliaineiston tuotantoon vaikuttaa vahvasti kaupungin 3D-tietomallihanke, jonka yhteydessä tulee määrittää perinteisen kartaston ja uuden tietomallin ylläpidon yhteensovittaminen. Tässä asiakokonaisuudessa erittäin tärkeä on myös kansallisen maastotietokannan uudistushanke. Prosessien ja aineistotuotannon muutostarpeita aiheuttavat myös 3D-kiinteistönmuodostuksen mahdollistavan järjestelmän käyttöönotto sekä muut valtakunnalliset paikkatietosektorin hankkeet. Paikkatietojen kysynnän ja käytön edelleen lisääntyessä jatketaan resurssien puitteissa kaupungin paikkatietopalveluiden kehittämistä ja edistetään aineistojen avaamista vapaaseen maksuttomaan käyttöön. Verkon jakelupalveluiden kehittymisen myötä pienenevät työmäärät muun muassa aineistojen teknisissä irrotustehtävissä sekä käyttö- ja julkaisulupien käsittelyssä. Tuotantoon otettujen sähköisen asioinnin sovellusten käytön vakiinnuttaminen sekä vaiheittainen laajentaminen ja jatkokehitys ovat tavoitteena myös johtotietopalvelun, rakennusvalvonnan, rakentamisen tietopalvelun ja kiinteistönmuodostuksen sektoreilla. Lisäksi jatketaan sähköisten käyttöarkistojen toteuttamista sekä sähköisten prosessien ja työmenetelmien kehittämistä.

Rakennusvalvonnan perustehtävät pohjautuvat lainsäädäntöön. Palvelujen kysyntä riippuu rakentamisen määrästä ja rakentamisen määrä taas vaihtelee suhdanteiden mukaan. Erityisesti rakentamisen sektorilla ennustetaan kasvua, varsinkin maan kasvukeskuksissa. Korjausrakentamisen pääpaino on edelleen asuinrakennusten peruskorjauksissa. RT Rakennusteollisuus ennustaa vuodelle 2017 koko maassa 1,5 %:n kasvua rakentamisen kokonaisvolyymissä. Palvelujen tuotantotapojen muutokseen vaikuttaa eniten sähköinen asiointi, jota palvelu on kehittänyt.

Kilpailuttaminen

Toimialalla hankintojen ympäristövaikutukset, kestävä kehitys ja eettinen kelpoisuus nousevat jatkossa yhä enemmän valintakriteeriksi kaupungin ympäristöpoliittisten tavoitteiden ja globaalin vastuun strategian vaatimalla tavalla.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Palvelukokonaisuus toteuttaa Helsingin kaupungin hankintastrategiaa. Hankinnan lähtökohtana on, että pääsääntöisesti palvelukokonaisuus hoitaa itse ydintoimintonsa, maankäytön ja liikenteen suunnittelun ja ohjauksen. Suunnittelupalveluja hankitaan ulkopuolelta tarvittaessa. Merkittävä osa asiantuntija-palveluhankinnoista kohdistuu ympäristö- ja muiden teknistaloudellisten tutkimusten ja selvitysten hankintaan. Vuosittain kilpailutetaan liikennevalojen rakennusurakoita sekä liikennevaloihin ja -kameroihin liittyviä tavara- ja palveluhankintoja. Lisäksi kilpailutetaan keskitetysti kaupungin hallintokuntien tarvitsemat pohjatutkimuspalvelut. Pohjatutkimuspalveluiden hankintamenettelyjä kehitetään yhteistyökumppaneiden kanssa. Kiinteistöjen kehittämissyksikössä kehitetään ja valmistellaan innovatiivisia toteutuskilpailuja erityisiin kohteisiin kuten Jätkäsaaren Bunkkeri ja Lapinlahden sairaala-alue.

Rakennukset ja yleiset alueet

Yksityisiltä palveluntuottajilta tilattavat palvelut kilpailutetaan. Suunnittelu- ja ylläpitopalvelut tilataan pääsääntöisesti kokonaistaloudellisuuteen perustuen. Myös muut hankintalain mukaiset menetelmät tulevat kysymykseen.

Suutarila-Puistola-Heikinlaakso ja Kaarela-Kannelmäki ylläpidon alueurakat päättyivät 31.5.2017 ja urakat kilpailutetaan uudelleen 1.6.2017 alkavaksi viisivuotiskaudeksi.

Katujen kokonaisvastuullista ylläpitoa laajennetaan kantakaupungin alueella. Syksyllä 2015 käynnistetty Vanhankaupungin, Toukolan, Kumpulan ja Pasilan alueen ja syksyllä 2016 käynnistettävän Laakso, Meilahti, Ruskeasuo, Taka-Töölö -alueen kokonaisvastuullista hoitoa jatketaan. Seuraavaksi on tarkoitus laajentaa kokonaisvastuullinen ylläpito Katajanokan alueelle.

Hankinnoista valtaosa liittyy kiinteistöjen ylläpitoon ja rakennushankkeisiin, joiden kilpailutus toteutuu selkeiden toimintamallien mukaan. Merkittävä osa hankinnoista kohdistuu myös maan parantamiseen ja maaperän tutkimiseen liittyviin palveluhankintoihin.

Rakennuspalvelu ja Stara allekirjoittivat vuoden 2015 alussa kumppanuussopimuksen yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta. Sopimuksessa on linjattu palvelujen yhteistyön periaatteet ja kehittämissuunnat toiminnan yhteisestä kehittämisestä erityisesti tuottavuuden parantamiseksi. Puitesopimuskumppanien kilpailutuksessa jatketaan yhteistyötä muiden kaupungin hankintayksiköiden kanssa.

Palvelut ja luvat

Löytöeläinten hoidosta on vastannut toiminnan alusta 1.10.2006 lähtien Kiantimes Oy. Toiminta on yhteinen Espoon ja Vantaan kanssa. Helsingin osuus löytöeläintoiminnan kustannuksista on vuosittain noin 170 000 euroa. Löytöeläintoimintaa koskevaa sopimusta päätettiin jatkaa vuonna 2015 optiovuosille 2016–2020 yhdessä Espoon ja Vantaan kanssa. Ympäristökeskuksen tarvitsemien elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteiden tutkimus- ja näytteenottopalvelujen hankinta on kilpailutettu vuonna 2013.

Rakennusvalvonta sisällyttää hankintastrategiansa vuotuisen toimintasuunnitelmaansa. Palvelu hoitaa perustehtävänsä itse turvautumatta ostopalveluihin. Merkittävimmät palvelun kertaluontoisista hankinnoista ovat tietotekniikkaan liittyviä konsulttipalveluja ja laitehankintoja.

Nämä hankinnat hoidetaan suunnitelmallisesti ja noudattaen kaupungin puitesopimuksia. Palvelu käyttää muiden hallintokuntien tavoin mm. kaupungin ostotilaus- ja matkanhallintajärjestelmiä ja talous-hallintopalvelu-liikelaitoksen taloushallinto- ja palkan-laskentapalveluja.

Riskienhallinta

Toimialan henkilöstöriskejä pyritään välttämään ennakoivalla henkilöstösuunnitelmalla ja tunnistamalla kriittiset osaamisresurssit. Sisäisiä henkilöresursseja kohdistetaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimalla tavalla.

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Kaupunkisuunnittelupalvelu tekee vuosittain toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä riskianalyysin strategisten, toiminnallisten sekä taloudellisten tavoitteiden osalta. Keväällä 2016 on laadittu koko palvelun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 10.5.2016.

Tonttipalvelussa huolehditaan maankäyttöön liittyvissä hankkeissa kaupungin oikeudellisen aseman turvaamisesta tontinluovutus- ja muin sopimusehdoin. Lisäksi palvelu huolehtii siitä, että luovutettavat tontit ovat oikea-aikaisesti rakentamiskelpoisia ja että maaperä puhdistetaan viimeistään rakentamisen yhteydessä.

Rakennukset ja yleiset alueet

Riskienhallinta on kuvattu talousarviokodassa 3 10 02, Rakennukset.

Palvelut ja luvat

Kiinteistöjen kuntoon ja ylläpitoon liittyviä haasteita sekä rakentamiseen liittyviä ongelmia pidetään kaupunkitasoisina riskeinä (Riskienhallinnan koordinaatiotyöryhmä), joiden hallinnassa ympäristöpalveluilla on roolia myös kiinteistöjen ja rakentamisen energiakäytön tehokkuuden kehittämisen kautta. Lisäksi ympäristöpalvelut osallistuu aktiivisesti eri hallintokuntien edustajista kootun sisäilmatyöryhmän toimintaan tavoitteena eri hallintokuntia koskevien prosessien sujuvoittaminen, todettujen terveyshaittojen viivytyksetön korjaaminen ja haittojen ennaltaehkäisy. Ilmastomuutokseen sopeutumiseen, joka on keskeisiä kaupungintasoisia riskejä myös taloudellisessa mielessä, on haettu suunnitelmallisuutta valmistelemalla kaupunkitasoiset ilmastomuutoksen sopeutumisen linjaukset yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa vuonna 2016.

Rakennusvalvonnan riskienhallintasuunnitelma on valmistunut joulukuussa 2013. Suunnitelmassa on määritelty merkittävimmät 10 riskiä sekä niiden esimerkit, todennäköisyys, vakavuus, vaikutusmahdollisuus riskin toteutumiseen sekä toimenpide-ehdotuksia riskin pienentämiseksi. Merkittävimmät riskit liittyvät rekrytointiin ja henkilöstöön sekä osaamisen säilymiseen eläköitymisen lisääntyessä.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Helsingin muita kuntia korkeammat palvelujen yksikkökustannukset lähenevät muiden suurimpien kaupunkien keskiarvoa.

Palvelukokonaisuus seuraa määrä- ja talousmittareissaan kaupunkisuunnittelun kokonaismenoja suhteessa asukaslukuun. Mittari on samalla tasolla kuin vertailtavissa olevalla naapurikunnalla. Kaupunkisuunnittelupalvelun asemakaavoituksella tarjotaan saavutettavuudeltaan erinomaisia ja

ympäristöolosuhteitaan kilpailukykyisiä sijaintipaikkoja pääkonttoritason toimitiloille. Kaupunkisuunnittelupalvelu luo edellytykset laadukkaalle ympäristölle ja monimuotoiselle asumiselle.

Helsingin kuntakohtainen yhteisöveron jako-osuus pysyy yli 20 %:n tasolla valtuustokaudella 2013–2016.

Kaavoituksen ja tontinluovutuksen keinoin pyritään luomaan nykyisille ja uusille yrityksille edellytyksiä sijoittua Helsinkiin sekä kehittää toimintaansa.

Helsinkiläisten verotettavat ansiotulot/asukas nousevat muita Helsingin seudun kuntia nopeammin

Tavoitteena on tontinluovutuksella luoda edellytykset korkeatasoisen ja vetovoimaisen asuntotuotannon toteutumiselle Helsingissä. Vuotuista luovutetun asuntorakennusoikeuden määrää seurataan. Tavoitteena on tarjota tontteja asuntorakentamiseen AM-ohjelman toteuttamiseksi. Asuntorakentaminen jatkuu Jätkäsaarella, Kalasatamassa, Kruunuvuoressa sekä Kuninkaantammassa. Täydennysrakentamiskorvauksella edistetään asuntojen lisärakentamista kaupungin vuokratonteilla.

Lisäksi kehitetään aktiivisesti kaupungin tonttitarjontaa ja osallistutaan elinkeinotoiminnan kehittämishankkeisiin yhdessä elinkeinoelämän ja keskushallinnon kanssa.

Rakennukset ja yleiset alueet

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen on kuvattu talousarviokodassa 3 10 02, Rakennukset.

Palvelut ja luvat

Helsingin muita kuntia korkeammat palvelujen yksikkökustannukset lähenevät muiden suurimpien kaupunkien keskiarvoa.

Helsingissä ympäristöterveydenhuollon (elintarvike-turvallisuus- ja ympäristöterveyspalvelut) nettokustannukset vuonna 2014 olivat Kuntaliiton tilaston (www.kunnat.net/kustannusrakenne) mukaan 2 euroa/asukas, kun ne koko maassa olivat 15 euroa/asukas. Espoon osalta vastaava kustannus oli 5 euroa/asukas ja Vantaan osalta 6 euroa/asukas, joten ympäristöterveydenhuollon kustannukset ovat Helsingissä muita pääkaupunkiseudun kuntia alhaisemmat. Alhaisemmat kustannukset saattavat johtua mm. valvonta-alueen maantieteellisestä koosta ja siitä, että Helsingissä eläinlääkintähuolto on järjestetty kustannustehokkaasti.

Rakennusvalvonnan henkilöstömäärä vuonna 2015 on asukaslukuun suhteutettuna Helsingissä 1,77 henkilötyövuotta/10 000 as. (Espoossa 1,97 ja Vantaalla 2,13). Tulot muodostuvat pääosin rakennusvalvontamaksuista, joita peritään lupapäätöksistä. Yritysten toimitilahankkeiden lupaprosessin kesto on pyritty pitämään lyhyenä.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Tietotekniikkaohjelman painopistealueiden toteutumisen keskeisiä palvelualueen toimia ovat:

Palvelukokonaisuus on vahvasti mukana sekä kaupunkiyhteisissä että kaupunkiympäristötoimialan yhteishankkeissa. Ydintoiminnan kehittäminen toteutetaan ottaen huomioon kaupungin

kokonaisuus. Palvelukokonaisuus jatkaa avoimen datan saatavuuden parantamista. Laatutyön tuloksena tuottavuutta parannetaan.

Palvelut ja luvat

Paikkatietosektorin yhteistyö jatkuu tiiviinä niin kaupungin, seudun kuin valtakunnankin tasoilla. Hallintokuntien yhteistyönä varaudutaan myös jatkamaan toimenpideohjelmää kaupunkiympäristön toimialan tiedonhallinnan kokonaisarkkitehtuurin kehittämiseksi ja tunnistettujen ydinaineistojen ylläpidon ja yhteiskäytön tehostamiseksi. Tietojärjestelmissä lisätään vaihteittain avoimen lähdekoodin ohjelmistojen osuutta. Valtakunnallisista hankkeista erityisen merkittäviä ovat kolmiulotteisen kiinteistönmuodostuksen mahdollistavan järjestelmän toteutus ja käyttöönotto, valtakunnallisesti yhtenäisten paikkatietotuotteiden kehittäminen ja kansallisen maastotietokannan uudistus.

Asumisen palvelut on keskitetty kaupungin sähköiseen asiointipalveluun. Näiden palveluiden laatua kehitetään asioinnin helppoutta ja vuorovaikutteisuutta lisäämällä.

Rakennusvalvonnan keskeisiä kaupungin strategisia tavoitteita ovat mm. sähköisten palvelujen ja niiden saavutettavuuden kehittäminen. Rakennusvalvonta on käyttöönottonut asiakaslähtöisen sähköisen lupahakemuspalvelun eHakemus-hankkeessa.

Sähköinen asiointi

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

Sähköisen asioinnin kehittämisessä keskeisiä toimia ovat:

- Tontinhaku- ja tontinmyyntiprosesseissa siirrytään asteittain sähköiseen asiointiin.
- Kaupunkitasoisen palautejärjestelmän hyödyntäminen asiakaspalvelun parantamisessa.
- Selvitys siitä, miten voidaan edistää suunnitelmien julkaisemista avoimena datana.
- Kaupungille kehitettävän 3D-kaupunkimallin hyödyntäminen vuorovaikutuksessa.

Palvelut ja luvat

Valtion sähköisen asioinnin hankkeiden edistymistä seurataan ja tarpeen mukaan lisätään kaupungin asiointi.hel.fi -palvelun lomakkeita. Sähköisen asioinnin käyttäjämääriä pyritään lisäämään määrätietoisesti hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia. Chatin käyttöä laajennetaan asiointikanavana.

Paikkatietosektorin palvelukokonaisuuden aineistoja, toimintoja ja kapasiteettia kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä julkishallinnon muiden palvelutuottajien kanssa. Resurssien puitteissa jatketaan myös aineistojen avaamista vapaaseen maksuttomaan käyttöön. Lisäksi paikkatietojen käyttöä tuetaan kaupunkiyhteisellä asiointialustalla sekä hallintokuntien muilla sivustoilla. Sähköisen asioinnin toimintoja kehitetään edelleen ja käyttöä laajennetaan vaihteittain myös johtotietopalvelun, rakennusvalvonnan, rakentamisen tietopalvelun ja kiinteistönmuodostuksen sektoreilla.

Rakennusvalvonnan hankkeet sisältävät sähköisen lupahakemuspalvelun käytön laajentamisen ja hyödyntämisen yli hallintokuntien menevissä prosesseissa (Lupapiste), sähköisen pysyvän säilyttämisen ratkaisun pilotoinnin, paperilla haetun ja arkistoidun materiaalin digitalisoinnin, 3D-kaupunkimallin päivittämiseen tarvittavien IFC-mallien keräämisen pilotoinnin, arkiston sähköisen asiointipalvelun integroinnin (Arskä) lupakäsittelyn sähköiseen asiointiin sekä rakennusrekisterin (Facta), valtion tietojärjestelmien (VRK) ja lupakäsittelyn sähköisen asioinnin (Lupapiste) integraation kehittämisen.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Laaditaan yleiskaavan toteuttamisohjelma yhdessä kaupunginkanslian ja kanssa.

Laaditaan MAL-sopimuksen ja uuden AM-ohjelman mukaisesti asemakaavoja asuntotuotantoon vähintään 600 000 kem² pääosin raideliikenteen palvelualueelle.

Asemakaavoitetusta asuntokerroslamäärästä on täydennysrakentamista vähintään 200 000 kem².

Joukkoliikenteen kuljetusosuus aamuliikenteessä keskustaan kasvaa 0,2 % -yksikköä edellisvuoden toteumasta ja joukkoliikenteen osuus poikittaisliikenteessä kasvaa 0,2 % -yksikköä edellisvuoden toteumasta.

Malmin lentokenttäalueen asemakaavoituksen jatkaminen: Fallkullanpuiston asemakaava, lentokenttärakennuksen ja hangaarin suojelukaava ja Malmin raitiotie- ja liikenneyhteydet Kivikon ja Tattariharjun välillä. Asemakaavaehdotukset valmistellaan lautakunnan käsittelyyn vuoden 2017 aikana.

Joukkoliikenteen kuljetusosuus aamuliikenteessä keskustaan kasvaa 0,2 % -yksikköä edellisvuoden toteumasta.

Joukkoliikenteen osuus poikittaisliikenteessä kasvaa 0,2%-yksikköä edellisvuoden toteumasta.

Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia tehdään ympäristövalvonnassa 400 tarkastusta elintarvike-valvonnassa 2 600 Oiva-järjestelmän mukaista tarkastusta ja terveydensuojelussa ja tupakkavalvonnassa yhteensä 350 tarkastusta.

Luonnon monimuotoisuutta turvataan laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä rauhoitusesitykset kolmelle alueelle.

Ympäristötalon kokonaisenergiankulutus vuonna 2017 on 6 % pienempi kuin vuoden 2014 kokonaisenergiankulutus.

Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista vähintään 80 prosenttia hyötykäytetään.

Asunto-ohjelman mukaisille tonteille rakennetaan katu sellaiseen vaiheeseen, että tontin rakentaminen on oikea-aikaisesti mahdollista.

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta liikenteestä edistetään kehittämällä talvihoitoa.

Sähköisesti käytettävissä olevien asiointipalveluiden osuutta lisätään vuodesta 2015 vuoden 2017 loppuun mennessä 30:llä prosenttiyksiköllä.

Rakennusvalvontaan saapuneista lupahakemuksista vähintään 80 % käsitellään 6 viikossa (=1,4 kuukautta).

Muut toiminnalliset tavoitteet

Turvataan yritysten toimintaedellytykset ja elinkeinoelämän toimivuus laatimalla riittävästi ja oikea-aikaisesti toimitilakaavoja kaupunkirakenteen ja saavutettavuuden kannalta hyville paikoille.

Keskusta-alueiden kävely-ympäristön toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen laatu paranee. Vuonna 2017 toteutetaan edellisvuonna kehitetty seurantamenetelmä.

Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon.

Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden ja kuolleiden kokonaismäärän vähenemistrendi on vähintään 2 % viiden edellisen vuoden keskiarvosta.

Yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa tuetaan toimia, jotka edistävät pyöräilyä. Tavoitteena on pyöräilyn lisääminen ja turvallisuuden edistäminen. Vuoden 2017 aikana laaditaan rakennuspalvelun kanssa yhteiset tavoitteet pyöräilyinfran toteuttamiseen ja yhteiset mittarit vaikutusten seuraamiseen.

Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 % ratkaistaan 80 vuorokauden kuluessa ilmoituksen vireille tulosta.

Oleskelutilojen, mm. päivähoitotilat, koulut, majoitustilat ja nk. hygieniaa edellyttävien huoneistojen käyttöönottoa koskevista ilmoituksista 80 % käsitellään alle 120 vuorokaudessa.

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 % ratkaistaan 220 vuorokaudessa asian vireille tulosta.

Yksittäisten ruokamyrkytyspäilyjen keskimääräinen käsittelyaika on enintään 6 vuorokautta.

Rakennusvalvonta käy vuonna 2017 projektiluonteisesti läpi erikseen valittavan kantakaupungin osa-alueen selvittääkseen mahdolliset erot lupapäätösten mukaan toteutuneiden rakennusten laajuustietojen ja kiinteistöverotuksen pohjana olevien laajuustietojen (kokonaisala) välillä. Projekti toteutetaan yhteistyössä veroviranomaisten kanssa. Saatujen tulosten perusteella selvitystyötä jatketaan seuraavina vuosina muilla alueilla.

Palvelun tavoitteena on pystyä rationalisoimaan toimintaansa niin, että katselmusten ja erityissuunnitelmien lukumääriä voidaan vähentää. Valvonta- ja tarkastustoimenpiteitä kohdistetaan riskialttiisiin kohteisiin.

Talousarviossa on edellä esitettyjen lisäksi ennakoitu suhdanteista riippuvia suoritteita, kuten tehtävien lupapäätösten määrää sekä uudisrakentamista koskevia lupa-, kappale- ja kerrosneliömetrimääriä eri rakentamistarkoituksittain.

Seurattavana suoritteena on myös kaupungin strategiaohjelman 2013–2016 tavoite: Toimiva Helsinki, Monipuolisia asumisvaihtoehtoja kasvavassa kaupungissa; toimenpide: ”Helsinkiin rakennetaan vuosittain 5 500 asuntoa uudistuotantona sekä käyttötarkoituksen muutoksin”. Vuoden 2016 Kotikaupunkina Helsinki –ohjelman (AM-ohjelma) mukaisesti vuotuinen asuntotuotantotavoite nousee 6 000 asuntoon ja edelleen 7 000 asuntoon vuoteen 2019 mennessä.

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Kaupunkiympäristön toimiala on sitoutunut osana ilmastonmuutoksen hillintää noudattamaan kaupungin energiansäästötavoitteita. Tavoitteiden toteuttamista varten määritellään vuosittain energiansäästön toimenpiteet. Ne perustuvat vuonna 2012 laadittuun energiansäästön toimintasuunnitelmaan. Toimenpiteet kohdistuvat yleisten alueiden rakentamiseen, katuvalaistukseen ja toimitilojen energiatehokkuuteen sekä toimistotyön energiankulutuksen hallintaan.

Toimiala koordinoi kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti Helsingin kaupungin energiansäästötoimintaa mm. vastaamalla energiansäästöneuvottelukunnan (ESNK) toiminnasta ja avustamalla hallintokuntia energiansäästö-tavoitteiden laatimisessa. Lisäksi julkisten toimitilojen rakennuttamisessa panostetaan energiatehokkuuteen, energiansäästöön sekä matala- ja lähes nollaenergia-rakentamiseen.

Maamassojen mahdollisimman korkealla hyötykäyttöasteella pyritään ympäristönsuojeluun. Tavoitteena on, että vähintään 80 prosenttia katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista hyötykäytetään.

Rakennusvalvonnan rooli energiatehokkuuden parantamisessa painottuu siihen, että rakennushankkeisiin ryhtyvät ylittävät energiatehokkuudessa valtakunnallisen vähimmäistason. Tähän pyritään ja on pyritty osin myös taksan muuttamisella siten, että se kannustaa määräysten vähimmäistasoa parempaan lopputulokseen.

Määrä- ja taloustavoitteet

31001 Kaupunkirakenne	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet – Prestationsmål						
Luovutettu asuntorakennusoikeus vähintään, kem ²	277 753	325 000	325 000	380 000	380 000	380 000
Vapautuvien vuokra-asuntojen markkinointiaika, keskiarvo enintään pv.	2,9	5	2,4	5	5	5
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv	16	19	19	19	19	19
Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään	191,3	200	204	210	214	218
Kaupungin tuella rakennettujen hissien määrä, kpl	66	60	86	60	60	60
Rakentamiskelpoiseksi tutkittu ja kunnostettu maa (5 v. keskiarvo, ha)	22	15	15	15	15	15
Geoteknisestä suunnittelusta johtuvia, yli 0,5 milj. euron vahinkoja ei toteudu pohja- ja kalliorakentamisessa, vahinkojen määrä, kpl	0	0	0	0	0	0
Ylläpidettävä katuala, ha	2 114	2 125	2 125	2 102	2 112	2 122
Ylläpidettävät sillat, m ²	318 778	318 778	318 778	310 364	310 364	310 364
Yleiset käymälät, kpl	39	40	40	39	39	40
Uudelleen päällystetty katuala, ha	45	45	45	46	46	46
Rakennetut puistot, ha	886	907	907	919	924	929
Pellot ja niityt, ha	1 175	1 180	1 180	1 045	1 045	1 045
Metsäiset alueet, ha	4 739	4 739	4 739	4 655	4 655	4 655
Katuvihreä, ha	479	491	491	491	496	501
Lupapäätökset, kpl	2 525	3 500	3 500	3500	3 600	3 600
Uudisrakentamista koskevat lupapäätökset, kpl	473	650	650	650	700	700
Uudisrakentamisen lupapäätökset, asuntoja kpl	5 034	5 000	5 000	6 000	6 000	6 000
Käyttötarkoituksen muutokset, asuntoja kpl	677	500	500	1 000	1 000	1 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, toimistot, liiketilat, julkiset tilat kem ²	265 640	200 000	200 000	300 000	300 000	300 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, teollisuus ja varastotilat kem ²	13 087	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, muut kem ²	5 260	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500

Erityissuunnitelmat, kpl	43 951	35 000	35 000	36 000	36 000	36 000
Katselmukset, kpl	15 799	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Uudisrakentamisen määrä milj. m ³	3,7	3,8	3,8	4,3	4,3	4,3
Asiakaspalvelutapahtumat	125 000	125 000	130 000	125 000	125 000	125 000
Alueidenkäytön valvontatapahtumat				15 000	15 000	15 000
Katutyöluvat – Gatuarbetstillstånd	5 963	5 500	5 500	6 000	6 000	6 000
Tilapäiset liikennejärjestelyt, kpl	3 437	5 675	5 425	6 700	6 700	6 700
Sijoitusluvat ja -suostumukset	431	425	425	450	450	450
Maanvuokrasopimukset	3 680	1 400	1 150	1 500	1 500	1 500
Tonttikorkeusilmoitukset	500	500	500	600	600	600
Pysäköinnin valvontatapahtumat				1 000 000	1 200 000	1 200 000
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl	230 000	190 000	190 000	200 000	200 000	200 000
Pysäköintiautomaatit, kpl	600	550	550	500	450	400
Pysäköintitunnukset				28 000	28 000	28 000
Kunnossa- ja puhtaanapitosiirrot, kpl	13 900	11 900	11 900	11 900	11 900	11 900
Pysäköinninvalvonnan siirrot, kpl	5 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100

Tehokkuus/taloudellisuus

Kaupunkisuunnittelun menot €/ asukas	39,7	41	41	41	41	40
Kaupunkisuunnittelun menot €/ kaavoitettu kokonaiskerrosala (kem ² 5 v keskiarvo)	22,6	20	20	23	22	23
Ulkovalaistuksen energian kulutus KWh/asukas	81,14	79,11	79,11	73,43	71,23	69,09

Toiminnan laajuustiedot

Kaavoituksen mahdollistamat uudet asunnot (kpl)*	6 168	5 500	5 500	6 000	6 000	7 000
Kaavoitettu kokonaiskerrosala (kem ²)*	1 107 000	1 000 000	1 000 000	1 250 000	1 300 000	1 400 000
Joukkoliikenne-etuudet sisältävien tulosuuntien kokonaismäärä	42	80	80	980	1000	1000
Liikennevaloliittymissä yhteensä (kpl) **						
Katukilometrit (km)		1 080	1 080	>1 080	>1 080	>1 080
Suunnitellut baana- ja pyöräilyn pääväyläkilometrit (km) ***				10	10	10
Suunniteltujen pyöräpysäköintipaikkojen lkm				300	300	300

*) sisältää poikkeamispäätökset

**) vuosilta 2015-16 ko. vuoden lisäys ja vuodesta 2017 eteenpäin kokonaismäärä

***) kyseisen vuoden lisäys

Resurssit

Henkilöstön määrä *)				1140	1103	1066
Henkilötyövuodet **)						

*) karkea arvio hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön määrän vähentämisen vaikutuksesta kokonaishenkilöstömäärään (ei sisällä yleisiä alueita)

**) tietoa ei vielä saatavissa

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2017=100)

	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Tuottavuus				100	101	102

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ²	137 097	156 145	156 145	155 848	157 696	157 696

31002 Rakennukset

TA-kohdan 31002 Rakennukset määrärahat ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ovat alla esitetty rasteroidussa kohdassa.

TA-kohtaan myönnetään määrärahasiirtoina 31.5.2017 päättyvien TA-kohtien määrärahoja alla taulukossa esitetyn mukaisesti.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
31002 Rakennukset	Tulot				302 347	302 347
	Menot				-167 622	-167 622
	Toimintakate				134 725	134 725
	Poistot				-85 040	-85 040
	Tilikauden tulos				49 685	49 685
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä				49 685	49 685
20500 Tukkuutori	Tulot	6 163	2 590	3 573	-3 573	2 590
	Menot	-9 144	-3 308	5 836	5 836	-3 308
	Toimintakate	-2 981	-718	-2 263	2 263	-718
	Poistot	-350	-21	329	329	-21
	Tilikauden tulos	-3 331	-739	-2 592	2 592	-739
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä	-3 331	-739	-2 592	2 592	-739
20904 HKR-Rakennuttaja	Tulot	9 102	7 039	2 063	-2 063	7 039
	Menot	-9 102	-2 871	6 231	6 231	-2 871
	Toimintakate	0	4 168	-4 168	4 168	4 168
	Poistot					
	Tilikauden tulos	0	4 168	-4 168	4 168	4 168
	Tuottotavoite					

	Tilikauden yli- /alijäämä	0	4 168	-4 168	4 168	4 168
52103 Tilakeskus, kiinteistövirasto	Tulot	490 400	193 838	296 562	-296 562	193 838
	Menot	-261 399	-105 129	156 270	156 271	-105 128
	Toimintakate	229 000	88 709	140 291	-140 291	88 709
	Poistot	-165 000	-79 960	85 040	85 040	-79 960
	Tilikauden tulos	64 000	8 749	55 251	-55 251	8 749
	Tuottotavoite	96 000		96 000		-96 000
	Tilikauden yli- /alijäämä	-32 000	8 749	-40 749	-55 251	-87 251

Rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuus muodostaa rakennuksiin sisältyviltä osaltaan nettobudjetoidun talousarviokohdan 3 10 02 Rakennukset. Muilta osiltaan se kuuluu talousarviokohtiin 3 10 01 Kaupunkirakenne ja 3 10 03 Asuntotuotanto.

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Vuoden 2017 talousarvion lähtökohtana on uudistuotannon osalta AM-ohjelmassa kaupungin omalle asuntotuotannolle asetettu 1 500 asunnon vuotuinen tavoite. Vuonna 2017 voitaneen päättää noin 700 asunnon peruskorjauksen toteuttamisesta

Hakaniemen kauppahallin korjaus alkaa talvella 2017, mikä on iso toiminnallinen muutos Tukkutorin toiminnassa. Remontin ajaksi Hakaniemen torille rakennetaan väistötilat kaupankäynnin jatkumisen turvaamiseksi. Vanhan kauppahallin ja Hietalahden kauppahallin vuokraustilanne on kohtuullinen. Talouden pitkittynyt taantuma vaikuttaa jonkin verran Tukkutorin asiakaskunnan taloudelliseen menestymiseen ja siten myös Tukkutorin toimintaan.

Tukkutorilla sijaitseva Teurastamo kehittyy ja on löytänyt paikkansa ruokatapahtumien ja -yritystoiminnan alueena. Toimintavuoden aikana alkaa myös uuden pakastamon rakentaminen, joka varmistaa koko tukkualueen elintarvikealan toiminnan ja jatkuvuuden. Tällä on vaikutusta laajasti koko Helsingin kaupungin elintarvikealan elinvoimaisuuteen.

Tukkutorin rooli vahvistuu tapahtumien tuottajana, järjestäjänä ja mahdollistajana. Street Helsinki -katuruokafestivaalia ei järjestetä enää entisessä muodossa. Tilalle suunnitellaan ruoka- ja ravintolakulttuurin ammattilais- ja yleisötapahtuma, johon haetaan yhteistyökumppaneita.

Tukkutori kehittää erityisesti torien ja kauppahallien tapahtumatoimintaa ja toimintaympäristöjä sekä Teurastamon ja Tukkutorin alueen yleisötapahtumia. Silakka-markkinat järjestetään lokakuussa 2017.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Palvelujen tilakäyttöä tehostamalla ja tiloista luopumalla pyritään osaltaan pitkällä aikavälillä vähentämään rakennusten korjausinvestointeja.

Tilojen käyttöön liittyvät tarpeet ovat kasvaneet ja ovat edelleen kasvussa. Jotta kiinteistöjen ylläpitokustannukset saadaan vertailukelpoisiksi, eritellään jatkossa käyttäjien toimintaan liittyvien järjestelmien, varusteiden ja laitteiden hoito, korjaaminen ja korvaavat hankinnat varsinaisista kiinteistön ylläpitokustannuksista. Kiinteistön ylläpitovuokralla katetaan kiinteistön ylläpitokustannukset kuten lämmitys, vesi, jätehuolto, kiinteistön huolto ja kunnossapito. Käyttäjien toimintaan liittyvistä ylläpito-palveluista peritään erillinen korvaus.

Kiinnostus kauppahalleja ja ruokakulttuuria kohtaan on lisääntynyt. Tukkutori pyrkii pitämään aktiivisena kolmea kauppahallia. Vuonna 2017 suunniteltu Hakaniemen hallin peruskorjaus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun.

Toistaiseksi palvelujen kysyntä on pysynyt hyvänä niin tukkupalveluja tarjoavien tilojen kuin vähittäiskaupan ja ravintolapalveluita tarjoavien tilojen osalta

Kilpailuttaminen

Hankintatoimintaa ja kilpailuttamista kehitetään palvelun hankintastrategian linjausten mukaisesti.

Yksityisiltä palveluntuottajilta tilattavat palvelut kilpailutetaan. Suunnittelu- ja ylläpitopalvelut tilataan pääsääntöisesti kokonaistaloudellisuuteen perustuen. Rakentamishankkeet tilataan pääsääntöisesti hintakilpailun perusteella, mutta erityiskohteissa käytetään valintaperusteena kokonaistaloudellisuutta. Myös muut hankintalain mukaiset menetelmät tulevat kysymykseen.

Palmian yhtiöittämisen seurauksena ensimmäisen kiinteistönhoidon hankintakorin kilpailuttamisesta sekä hankintalain muutoksista. Kiinteistönhoidon ensimmäisessä hankintakorissa kilpailutetaan noin 140 kohteen kiinteistöhoito.

Riskienhallinta

Riskienhallinta käsittää kaikkia rakentamiseen liittyvän palvelun toimintoja, prosesseja ja projekteja. Vuonna 2015 on laadittu palvelun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvaus. Siinä on kuvattu keskeisimmät käytännöt, joiden avulla sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa hoidetaan rakentamiseen liittyvissä palveluissa.

Prosessiriskien tunnistaminen ja niiden hallinnan toimintatapakuvaus on liitetty osaksi rakentamisen toimintaprosesseja ja niiden kehittämistä. Toimintajärjestelmän ajantasaisuus ja asianmukaisuus varmistetaan säännöllisesti, muun muassa vuotuisella auditointikäytännöllä.

Riskienhallintaa kehitetään edelleen vuoden 2017 aikana erityisesti vuokraushankkeiden osalta. Projekti-suunnitelmavaiheessa arvioidaan hankkeen riskit ja otetaan ne huomioon mm. hankkeen hankinta- ja toteutusmuotojen valinnassa (esimerkiksi ipt- ja elinkaarihankkeet, kokonaistaloudellinen kilpailutus myös urakoissa, takuuajojen pidentäminen jne.). Rakentamisen heikon laadun on todettu olevan merkittävä riski. Riskien pienentämiseksi kehitetään edelleen mm. konseptirakentamista, sopimusmalleja, ohjaamalla suunnittelua tiukemmin ja määrittelemällä kohdekohtaisesti valvontatarve sekä hankkeen valmistumisen jälkeen kiinteistönhoidon osaamistasovaatimus. Lisäksi henkilökunnalle järjestetään rakentamisen riskienhallintaan liittyvää koulutusta. Harmaan talouden torjunta on viety osaksi tilaajaprosessien toimintaohjeita ja malliasiakirjoja ja toimintaa valvotaan pistokoeluonteisin auditoinnein. Harmaan talouden hallinnassa ennaltaehkäisevää riskien hallintaa laajennetaan myös osaksi poikkihallinnollisten prosessien kehitystyötä. Sisäilmaolosuhteiden vaatimusten muuttuessa tilojen sisäilmaongelmien korjaaminen ja ennaltaehkäiseminen ovat keskeisiä painopistealueita. Ennaltaehkäisyssä panostetaan korjausten oikeaan kohdistamiseen. Ennaltaehkäisevien korjausten suunnittelua tehostetaan isännöitsijäkierrosten yhteydessä tehtävillä korjaustarpeiden arvioinneilla. Korjausten onnistumisen edellytyksenä ovat oikeat tutkimus- ja korjausmenetelmät sekä korjausprosessin hallittu hoitaminen sekä tiedonkulun varmistaminen. Näiden osalta osallistutaan aktiivisesti alan kehitystoimintaan.

Tukkutorilla on kahden vuoden välein päivitettävä riskienhallintasuunnitelma. Merkittävimmät riskit ovat oleelliset muutokset toiminnallisessa ympäristössä ja talouden tavoitteiden saavuttamisessa jos yleinen taloustilanne heikentyy. Suurin toiminnallinen riski on nykyisessä pakastamolaitoksessa, jossa kylmäaineena on ammoniakki. Laitos on tekniseltä käyttöiltään elinkaarensa lopussa.

Hakaniemen hallin peruskorjaus on saatava käyntiin mahdollisimman pian. Riskinä on hallin huono kunto.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Helsingin muita kuntia korkeammat palvelujen yksikkökustannukset lähenevät muiden suurimpien kaupunkien keskiarvoa

Rakentamisen tuottavuutta lisätään kehittämällä toimintatapoja ja toimintaprosesseja, lisäämällä yhteistyötä yli hallintokuntarajojen, hyödyntämällä uutta teknologiaa, kehittämällä tilaamisenettelyä sekä satsaamalla henkilöstön osaamisen ja esimiestyön kehittämiseen.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Taloteknisten tietojärjestelmien parempaan hallittavuuteen tähtäävää kehittämishanketta jatketaan. Osana kehittämishanketta täsmennetään kiinteistöturvallisuuden vastuunjakoja yhdessä kaupunginkanslian kanssa.

Talotekninen tietoverkko -hankkeen tavoitteena on selvittää ja kuvata toimialan omistamien sekä hallinnoimien rakennusten ja niiden tilojen taloteknisten tietojärjestelmien nykytila ja määritellä niille kehitystavoitteita tieto- ja tilaturvallisuuden, hallittavuuden, etähallinnan, yhtenäistämisen, automaatiotason noston, hankinnan yhtenäistämisen ja yleisen kustannustehokkuuden osalta.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Kehittämishankkeiden keskeisiä tavoitteita ovat sähköisten palveluiden lisääminen, vuorovaikutuksen tukeminen sekä tuottavuuden, IT-tehokkuuden ja -osaamisen kartuttaminen. Tiedonhallintaa kehitetään kokonaisvaltaisesti lukuisten tietojärjestelmien tarpeet, palvelurajat ylittävät prosessit, kaupungin ulkopuolinen käyttö ja hanke- ja projektihallinta. Tietoaineistojen avaamista jatketaan mahdollisimman kattavasti avoimen datan periaatteiden mukaisesti, samalla kuitenkin unohtamatta itse prosessien avaamista ja tiedon avaamista toisille hallintokunnille.

Rakennusten ylläpitoon liittyvän sähköisen projektipankin ja huoltokirjan uuden kehitysversion (BEM) ns. kohdetietojärjestelmän käyttöönoton, sekä niiden Haltia-ohjelmaan integroinnin myötä helpotetaan ohjelmien ylläpitoa ja laajennetaan niiden sisältämän tiedon käyttöä yhä monipuolisemmin palvelemaan kiinteistöjen ylläpitoa elinkaaren aikana. BEM-kohdetietojärjestelmään kootaan jatkossa kunnossapitokorjaustarpeista ja pienistä toiminnallisista investointitarpeista korjaustarverkisteri, joka muuttuu toiminnan myötä korjausohjelmaksi (PTS) ja Haltian tilaustietojen sekä BIP:n laskujen käsittelyn myötä korjaushistoriarekisteriksi. Ohjelman kautta niin tilan käyttäjä, huollonedustaja sekä isännöinti pystyvät seuraamaan ajan tasalla rekisterin tapahtumia. Sähköisen huoltokirjan käyttöä lisätään edelleen asiakkaiden palvelupyyntöjen ja heidän havaitsemiensa korjaustarpeiden ilmoittamisessa, sisäilmaongelmien ilmoittamisessa, korjauksiin liittyvässä tiedottamisessa, tiedotteiden yms. asiakirjojen säilyttämisessä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Energiansäästö tavoite vuonna 2017 on energiansäästöneuvottelukunnan ohjeistuksen mukaisesti 12 % vuoden 2010 kokonaisenergiakulutuksesta mukaan lukien aiempien vuosien säästö tavoitteet.

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2017=100)

	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Tuottavuus				100	101	102

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ²	137 097	156 145	156 145	155 848	157 696	157 696

31003 Asuntotuotanto

TA-kohdan 31003 Asuntotuotanto määrärahat ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ovat alla esitetty rasteroidussa kohdassa.

TA-kohtaan myönnetään määrärahasiirtoina 31.5.2017 päättyvien TA-kohtien määrärahoja alla taulukossa esitetyn mukaisesti.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
31003 Asuntotuotanto	Tulot				10 422	10 422
	Menot				-11 659	-11 659
	Toimintakate				-1 237	-1 237
	Poistot				-26	-26
	Tilikauden tulos				-1 263	-1 263
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä				-1 263	-1 263
52200 Asuntotuotantotoimisto	Tulot	19 762	9 340	10 422	-10 422	9 340
	Menot	-18 758	-6 434	12 324	12 252	-6 506
	Toimintakate	1 004	2 906	-1 902	1 830	2 834
	Poistot	-45	-19	26	26	-19
	Tilikauden tulos	959	2 887	-1 928	1 856	2 815
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä	959	2 887	-1 928	1 856	2 815

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Asuntotuotannon rakennuttamien hankkeiden rakennus- ja peruskorjausmenot ovat noin 400 milj. euroa vuodessa käyntiin saatavan tuotannon määrästä ja rakentamisen hintatasosta riippuen. Asuntotuotannon talousarvio sisältää hankkeiden ulosmaksettavat menot, jotka katetaan rakennuttajapalkkiolla. Ulosmaksettavien menojen arvioidaan olevan noin 56 % Asuntotuotannon talousarviomenoista. Niistä suurin osa on hankkeiden rakennusaikaisia korkomenoja. Talousarvion toteutumisen kannalta merkittävä tekijä tulee olemaan vuoden 2017 korkomenot. Korkotaso on ollut poikkeuksellisen alhainen viime vuosina ja sen muutokset ovat olleet vaikeasti ennustettavissa.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Asuntotuotannon tuotantomäärät vaikuttavat talous-suunnitelmakaudella asuntotuotannon tuloihin ja menoihin joko niitä laskevasti tai kasvattavasti.

Asuntotuotanto vastaa uudistuotannon lisäksi suurelta osin kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamisesta. Asuntotuotanto on toteuttanut pääsääntöisesti Helsingin kaupungin asunnot Oy:n laajemmat peruskorjaukset. Myös taloussuunnitelmakaudella Asuntotuotannolla arvioidaan olevan vastaava rooli. Asuntotuotannon palveluiden kysyntään vaikuttaa myös omistusasuntojen markkinatilanne. Mikäli markkinatilanne todetaan heikoksi, joidenkin omistusasuntojen aloituksia saatetaan joutua lykkäämään.

Kilpailuttaminen

Asuntotuotanto toimii rakentamispalveluiden eli rakentamisen ja suunnittelupalveluiden kilpailuttajana. Lisäksi rahoitus kilpailutetaan. Rakentamispalveluiden menot eivät sisälly Asuntotuotannon talousarvioon. Talousarviossa merkittävien kilpailuttamiseen perustuva menoerä ovat rakennusaikaiset korot, joiden arvioidaan olevan noin 30 % talousarviomenoista vuonna 2017. Rakentamisen volyymit ovat korkealla pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Helsingissä, mikä voi heikentää urakoitsijoiden tarjoushalukkuutta tai -mahdollisuuksia.

Riskienhallinta

Asuntotuotannon riskienhallinta perustuu riskienhallintasuunnitelmaan, jossa on luokiteltu toimintaan liittyvät riskit ja arvioitu niiden haittavaikutukset sekä riskien toteutumisen todennäköisyys. Riskienhallintasuunnitelmassa kuvataan lisäksi riskienhallintamenettelyt. Asuntotuotannon toimintajärjestelmä ohjaa prosesseja ja asiakirjoja vakioituneen käytännön mukaisiksi, millä on olennainen toiminnallisia riskejä vähentävä vaikutus. Asuntotuotanto on tarkistanut prosessiohjeensa riskienhallinnan näkökulmasta. Merkittävimpinä toimintaan liittyvinä riskeinä voidaan pitää kohtuuhintaisten rakentamiskelpoisten tonttien puutetta, urakkakilpailujen toimimattomuutta ja omistustuotannon myyntiin liittyvää markkinointiriskiä.

Asuntotuotanto toteuttaa AM-ohjelman tavoitetta hallinta- ja rahoitusmuodoiltaan monipuolisesta asuntotuotannosta, mikä tukee kaupungin tasapainoista kasvua ja ehkäisee asukasrakenteen alueellista yksipuolistumista.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Asuntotuotanto toteuttaa AM-ohjelman tavoitetta hallinta- ja rahoitusmuodoiltaan monipuolisesta asuntotuotannosta, mikä tukee kaupungin tasapainoista kasvua ja ehkäisee asukasrakenteen alueellista yksipuolistumista.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Asuntotuotanto käyttää hankesuunnitteluun, rakennus-aikaiseen hankeseurantaan ja johdon raportointiin teetettyä tietokantaa. palvelun raportointijärjestelmää kehitetään edelleen LASKE -, Tasku- ja Heta -järjestelmien puitteissa.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Asuntotuotanto on uudistanut www -sivustonsa ja kehittänyt sähköisen menettelyn Hitas-asuntojen hakua ja arvontaa varten. Asuntotuotanto on mukana sähköiseen arkistointiin tähtäävässä TOS-projektissa.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Asuntotuotanto sitoutuu rakennuttamaan asuntotuotanto-toimikunnalle varattujen rakentamiskelpoisten tonttien puitteissa AM-ohjelman mukaisen kaupungin oman asuntotuotannon, jonka määrä vuonna 2017 on 1 500 asuntoa.

Toimisto rakennuttaa siltä tilattavat kaupungin kiinteistöyhtiöiden peruskorjaukset yhtiöiden investointi-budjettien ja aikataulujen mukaisesti.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Nettobudjetoidun asuntotuotannon sitova tavoitteena on toimintakate. Toimintakatetavoite vuodelle 2017 on 1 004 000 euroa. Asuntotuotannon tuottavuuden kehitys perustuu tuotettavien asuntojen ja peruskorjausten sekä henkilöstön määrään. Tuotannon käynnistymiseen vaikuttavat mm. tonttitilanne ja rakentamisen yleinen suhdannetilanne. Taloussuunnitelmakaudella korostuvat kohtuuhintaisen asuntotuotannon mahdollistavien tonttien saatavuus, niiden rakentamiskelpoisuus ja yleisen taloustilanteen epävarmuus. Taloussuunnitelmakaudella tulisi AM-ohjelman tavoitteiden mukaisesti käynnistää yhteensä 4 500 asunnon toteuttaminen.

Asuntotuotantotoimikunnalle varatuista tonteista osa edellyttää kumppanuuskaavoitusta tai vastaavaa menettelyä.

Tällaisissa hankkeissa kaavojen valmistumisen ja tonttien rakentamiskelpoisuuden aikataulut voivat vaihdella suuresti. Tällöin tontin varauksesta rakentamiseen kuluva keskimääräinen aika on myös pitempi kuin valmiiksi rakentamiskelpoisella tontilla.

Kumppanuuskaavoitus edellyttää Asuntotuotannolta merkittävää lisäpanostusta ja resurssin varaamista asemakaavan laatimisvaiheeseen. Mikäli kumppanuus-kaavoitus tuottaa paremmin toteutettavissa olevia kaavoja, projektien toteutusvaiheessa toiminnan tehokkuus ja tuottavuus saattavat parantua.

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Asuntotuotanto on mukana Ekologisen rakentamisen ohjelma -projektissa yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja kaupunginkanslian elinkeinopalvelujen kanssa. Projektin lopputuloksena syntyy Ekologisen rakentamisen toimenpideohjelma uudisrakentamiselle ja peruskorjauksille vuosille 2017–2021.

Asuntotuotannon uudiskohteiden E-lukutavoite asuinkerrostaloille on 115 kWhE/m². Tavoite asettuu energiatehokkuusluokan C puoliväliin ja on noin 12 % määräystasoa (130 kWhE/m²) tiukempi. Peruskorjaus-kohteissa pyritään luokkaan D. Tavoite määritellään hankekohtaisesti teknisten, taloudellisten ja toiminnallisten mahdollisuuksien mukaan. Omassa toiminnassa tavoitellaan 2 %:n energiansäästöä vuosittain.

Määrä- ja taloustavoitteet

31003 Asuntotuotanto	2015	2016	2016	2017	2018	2019
----------------------	------	------	------	------	------	------

Suoritetavoitteet

ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	807	1 407	1 543	1 238	1 200	1 200
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	238	93	268	262	300	300
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	1 045	1 500	1 811	1 500	1 500	1 500
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	864	815	555	697	1 165	834

Tehokkuus/taloudellisuus

Resurssit

Henkilöstön määrä *) 56 56 56

Henkilötyövuodet **)

*) ei sisällä avoimia vakansseja

**) tietoa ei vielä saatavissa

Tilat m² 1 787 1 787 1 984 1 984 1 984 1 984

Henkilötyövuodet –

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2017=100)

	2015	2016	2016	2017	2018	2019
--	------	------	------	------	------	------

Tuottavuus 100 101 102

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	2016	2017	2018	2019
--	------	------	------	------	------	------

Tilojen kokonaispinta-ala htm² 1 787 1 787 1 984 1 984 1 984 1 984

31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

Organisaation muuttuminen muuttaa talousarviorakennetta TA-kohdassa 31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion kohtaan 242 Helsingin seudun liikenne, HSL-kuntayhtymän maksuosuudet, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 200 000 000 euroa) yhdistetään seuraavat alkuperäisen talousarvion kohdat:

- 135 Helsingin seudun ympäristöpalvelut, HSY-kuntayhtymän maksuosuudet, kaupunginkanslian käytettäväksi (TA 2017 määräraha 2 050 000 euroa)

TA-kohdan määrärahat vuonna 2017	202 050 000 euroa
----------------------------------	-------------------

31005 Pelastuslaitos

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 31005 Pelastuslaitos.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

31005 Pelastuslaitos

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

4 KULTTUURI JA VAPAA-AJAN TOIMIALA

41001 Kulttuuri ja vapaa-aika

TA-kohtien 41001 Kulttuuri ja vapaa-aika, 41002 Kulttuurin laitosavustukset sekä 41003 Liikunnan laitosavustukset määrärahat ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ovat alla esitetty rasteroidussa kohdassa.

TA-kohtiin myönnetään määrärahasiirtoina 31.5.2017 päättyvien TA-kohtien määrärahoja alla taulukossa esitetyn mukaisesti.

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
41001 Kulttuuri ja vapaa-aika	Tulot				14 771	14 771
	Menot				-108 174	-108 174
	Toimintakate				-93 403	-93 403
	Poistot				-7 420	-7 420
	Tilikauden tulos				-100 823	-100 823
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä				-100 823	-100 823

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
41002 Kulttuurin laitosavustukset	Tulot					
	Menot				-9 080	-9 080
	Toimintakate				-9 080	-9 080
	Poistot					
	Tilikauden tulos				-9 080	-9 080
	Tuottotavoite					
	Tilikauden yli- /alijäämä				-9 080	-9 080

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
41003 Liikunnan laitosavustukset	Tulot					
	Menot				-4 225	-4 225
	Toimintakate				-4 225	-4 225
	Poistot					
	Tilikauden tulos				-4 225	-4 225

		TA 2017	Ennuste kk 1-5 2017	TA - Enn kk 1-5 2017	TA-muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
41500 Kaupunginkirjasto	Tulot	3 000	1 360	1 640	-1 640	1 360
	Menot	-36 135	-15 465	20 670	20 670	-15 465
	Toimintakate	-33 135	-14 105	-19 030	19 030	-14 105
	Poistot	-995	-495	500	500	-495
	Tilikauden tulos	-34 130	-14 600	-19 530	19 530	-14 600
41600 Helsingin taidemuseo	Tulot	667	450	217	-217	450
	Menot	-6 796	-3 101	3 695	3 695	-3 101
	Toimintakate	-6 129	-2 650	-3 479	3 478	-2 651
	Poistot	-158	-45	113	113	-45
	Tilikauden tulos	-6 287	-2 695	-3 592	3 591	-2 696
41701 Kulttuurikeskus	Tulot	748	380	368	-367	381
	Menot	-13 159	-5 536	7 623	7 623	-5 536
	Toimintakate	-12 411	-5 157	-7 254	7 256	-5 155
	Poistot	-352	-120	232	232	-120
	Tilikauden tulos	-12 763	-5 276	-7 487	7 488	-5 275
41702 Savoy-yksikkö	Tulot	508	347	161	-161	347
	Menot	-1 356	-630	727	727	-629
	Toimintakate	-848	-283	-566	566	-282
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-848	-283	-566	566	-282
41703 Avustukset yhteisöille	Tulot					
	Menot	-13 543	-7 282	6 261	6 261	-7 282
	Toimintakate	-13 543	-7 282	-6 261	6 261	-7 282
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-13 543	-7 282	-6 261	6 261	-7 282
41704 Avustukset ammattiteattereille	Tulot					
	Menot	-4 158	-2 155	2 003	2 003	-2 155
	Toimintakate	-4 158	-2 155	-2 003	2 003	-2 155
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-4 158	-2 155	-2 003	2 003	-2 155

41705 Avustukset Suomen Kansallisooppera	Tulot					
	Menot	-3 694	-1 231	2 463	2 463	-1 231
	Toimintakate	-3 694	-1 231	-2 463	2 463	-1 231
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-3 694	-1 231	-2 463	2 463	-1 231
41706 Avustus Helsingin Teatterisäätiö	Tulot					
	Menot	-13 132	-6 515	6 617	6 617	-6 515
	Toimintakate	-13 132	-6 515	-6 617	6 617	-6 515
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-13 132	-6 515	-6 617	6 617	-6 515
41800 Kaupunginmuseo	Tulot	480	218	262	-262	218
	Menot	-7 677	-3 208	4 469	4 469	-3 208
	Toimintakate	-7 197	-2 990	-4 207	4 207	-2 990
	Poistot	-283	-225	58	58	-225
	Tilikauden tulos	-7 480	-3 215	-4 265	4 265	-3 215
41901 Kaupunginorkesteri	Tulot	1 390	560	830	-830	560
	Menot	-12 696	-5 163	7 533	7 533	-5 163
	Toimintakate	-11 306	-4 603	-6 703	6 703	-4 603
	Poistot	-95	-33	62	62	-33
	Tilikauden tulos	-11 401	-4 636	-6 765	6 765	-4 636
41902 Käyttövarat Khn	Tulot	60		60	-60	
	Menot	-130		130	130	
	Toimintakate	-70		-70	70	
	Poistot					
	Tilikauden tulos	-70		-70	70	
43100 Nuorisotoimi	Tulot	1 676	748	928	-928	748
	Menot	-30 611	-13 321	17 290	17 290	-13 321
	Toimintakate	-28 935	-12 573	-16 362	16 362	-12 573
	Poistot	-365	-480	-115	213	-152
	Tilikauden tulos	-29 300	-13 053	-16 247	16 575	-12 725
44100 Liikuntatoimi	Tulot	16 476	7 027	9 449	-9 449	7 027
	Menot	-79 923	-39 081	40 841	40 841	-39 082
	Toimintakate	-63 447	-32 055	-31 392	31 392	-32 055
	Poistot	-10 700	-4 458	6 242	6 242	-4 458
	Tilikauden tulos	-74 147	-36 513	-37 634	37 634	-36 513

Toimialan toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2017 talousarvioon

Helsingin väestö - erityisesti ikääntyneiden, lasten ja nuorten määrä - kasvaa. Helsinkiin rakennettavat uudet asuinalueet ja laaja täydennysrakentaminen lisäävät palvelutarpeita. Lisääntynyt maahanmuutto turvapaikanhakijoineen kasvattaa toimialan palveluja tarvitsevien määrää. Väestönkasvun ja monikulttuuristumisen lisäksi alueiden hyvinvoinnissa on huomattavia eroja. Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn kiinnitetään erityistä huomiota.

Toimialan toimintaympäristön muutokset liittyvät tiloihin, Helsingin toimijakentän muutoksiin, digitalisaatioon ja kulttuurin ja vapaa-ajan kuluttamisen tapoihin.

Toimialan palveluilla nähdään yhä useammin olevan merkitystä sekä kaupungin elinvoimaisuuden ja brändin että kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta. Toimialan palveluilla halutaan rakentaa kaupungin vetovoimaa, positiivista alueidentiteettiä ja toimia hyvinvointi- ja terveyserojen tasaamisen välineenä.

Noin 140 koulun noin 170 sisäliikuntatilan vapaa-ajan käytön hallinnointi ja tilavaraustoiminta siirtyy 1.6.2017 alkaen liikuntapalvelukokonaisuudelle.

Nuorten yhdenvertaisuus edellyttää, että nuorisopalvelukokonaisuus suuntaa enemmän resursseja sosioekonomisesti heikoille alueille ja vähemmistöryhmien kanssa tehtävään työhön.

Kirjastolaki muuttuu vuoden 2017 alusta. Uudessa laissa kansalaisuuden tukeminen painottuu. Kirjastonkäyttäjissä kasvaa maahanmuuttajien ja oleskeluluvan saaneiden määrä ja omakielisen aineiston tarve.

Kampin alueesta on muodostumassa tärkeä museo- ja kulttuurikeskittymä. Kulttuurikeskittymän yhteistä markkinointia vahvistetaan ja museoiden välistä yhteistyötä kehitetään. Amos Andersonin taidemuseo avaa uuden museon Lasipalatsissa ja Keskustakirjasto valmistuu vuonna 2018. Kaupunginmuseon palvelut keskitettiin vuonna 2016 Senaatintorin kulmaan Elefantti-kortteliin. Kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteisen kokoelmakeskuksen käyttöönotto vuonna 2016 keskittää jatkossa kokoelmasäilytyksen ja konservoinnin sekä verstastoiminnot yhteen kiinteistöön Vantaan Turvalaaksossa.

Orkesterin toimintaympäristön muutosriski aiheutuu Helsingin Musiikkitalo Oy:n toiminnan ja rahoituksen uudistamishankkeista.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2019

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Keskustakirjaston avaaminen, kirjastojen muutot ja toimialamuutoksen vaikutukset ovat merkittävimpiä muutoksia. Uudet ja uudistetut kirjastot sekä Herttoniemen kirjaston siirtyminen saavutettavampaan paikkaan generoivat uutta käyttöä. Kävijämäärän nettolisäykseksi koko kirjastoverkossa arvioidaan 1–1,5 miljoonaa.

Osallistava suunnittelu laajenee mm. Maunula-talon malliin. Uusia muotoja kuten verkossa toimiva kehittäjäkumppanuus vakiinnutetaan. Kumppanuusosaaminen laajenee keskustakirjaston verkostomaisen toimintatavan seurauksena.

Taidemuseo tuottaa itsenäisyyden juhluvuoden aikana 2017 yhteistyössä neljän suomalaisen erikoismuseon kanssa mittavan suomalaista modernismia esittelevän juhluvuoden näyttelyn.

Hankkeessa kokeillaan uutta museoiden välistä yhteistyömallia. Yhteistyöllä näyttelyiden tuottamisessa jaetaan näyttelykustannuksia eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä kaupunginmuseon kanssa tiivistetään myös hyödyntämällä molempien kokoelmia näyttelyohjelmistossa.

Kansainvälisyyttä vahvistetaan sisältötyössä myös viemällä HAMin teoksia ja näyttelyjä ulkomaille. Julkisessa taiteessa lisätään määräaikaista hankkeita. Prosenttiperiaatteella uusille alueille toteutettavat hankkeet mahdollistavat kansainvälisten tekijöiden osuuden lisäämisen.

HAMin palvelujen asiakaslähtöisyys vahvistuu. Sitä kehitetään yleisöjä tutkien, kuunnellen ja osallistaen sekä yhteistyössä kaupungin ja museoalan eri toimijoiden kanssa. Vuonna 2016 aikana käyttöön otettu valtakunnallinen Museokortti on muuttanut ihmisten tapaa vierailla museoissa.

Taidemuseo tekee tiivistä yhteistyötä useiden eri kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Tennispalatsissa yhteistyötä tehdään Finnkinon ja muiden yritysten kanssa. Yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden kanssa on tiivistetty, esimerkiksi asiakaspalvelussa, joka on mukana mm. 6aika-hankkeessa.

Taidemuseo tarjoaa osaan näyttelyistään ilmaisen sisäänpääsyn. Kerran kuussa järjestettävissä ilmaisilloissa kaupunkilaiset pääsevät tutustumaan vaihtuviin näyttelyihin ja omaan taidekokoelmaansa.

Yleisten kulttuuripalvelujen kysynnän ei arvioida vähentyvän suunnitelmakaudella, vaikka kilpailu ihmisten vapaa-ajasta tunnistetaan.

Kulttuuripalveluiden toiminnan keskeinen ajatus on koko Helsingin ja kaikkien helsinkiläisten kulttuuripalveluiden turvaaminen. Kaupungin tukemat kulttuuripalvelut ovat lähtökohtaisesti taloudellisesti ja alueellisesti kaikkien saavutettavissa.

Taiteen tuottamisessa on selkeä suuntaus kohti yhteistuotantoja ja monitoimijaisia taiteellisia tuotantomalleja. Asukaslähtöinen, alueellinen kulttuuri- ja tapahtumatoiminta on voimistunut. Sen tukemiseen pyritään luomaan rakenteita myös kaupunginkanslian asukasyhteistyön yksikön kanssa. Yleiset kulttuuripalvelut käynnistävät vuonna 2017 avustusuudistuksen, jonka tarkoitus on tehostaa Helsingin valtuustostrategian toteutumista. Avustusten piirissä on n. 600 toimijaa, jotka yhdessä muodostavat merkittävän osan Helsingin taiteen ja kulttuurin kokonaistarjonnasta. Vuonna 2017 on varattu määräraha käytettäväksi vainottujen taiteilijoiden turvaresidenssitoimintaan.

Yleisten kulttuuripalveluiden yhteistyötä muiden kaupungin palveluiden kanssa kehitetään edelleen. Väestön ikääntyessä vanhustyön merkitys kasvaa. Tässä työssä keskeinen yhteistyökumppani on sosiaali- ja terveystoimiala. Kulttuurinen nuorisotyö on keskeinen osa nuorisopalvelukokonaisuuden toimintaa ja sillä on syvin asiantuntemus tämän kohderyhmän kanssa toimimisesta. Yhteistyöllä varhaiskasvatuksen kanssa pyritään lisäämään sekä taiteen käyttöä kasvatuksen osana että lapsiryhmien vierailuja keskustan taidelaitoksissa. Yhteistyö kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa kulttuuripalvelujen tuottamisessa koululuokille on keskeinen väline tämän tavoitteen toteuttamiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kaupungin suurimpana tilojen haltijana on merkittävässä asemassa myös, kun ratkaistaan esim. taiteen perusopetuksen tilakysymyksiä.

Kulttuurin vaikuttavuus lasketaan usein elinkeinopoliittisin mittarein. Kaupunkimatkailun ja kaupungin kiinnostavuuden kehittäminen on myös kulttuuritoimen vastuulla. Tässä työssä keskeinen asiantuntemus on kaupunginkansliassa, mutta työtä tulee tehdä kootusti kaikkien kaupungin kulttuurin toimijoiden ja konsernitoimijoiden kanssa.

Kaupunginmuseon palvelujen kysyntään vaikuttavat muutokset asiakkaiden tarpeissa. Yleinen vaatimustaso kasvaa ja toisaalta tarpeet eriytyvät: pääkaupunkiseudun väestö kasvaa, maahanmuuttajien osuus lisääntyy, väestö ikääntyy ja asuinalueiden erot hyvinvoinnissa lisääntyvät.

Sekä museon palvelujen suuntaamisen että vaikuttavuuden näkökulmasta keskeistä on ollut osallisuuden lisääminen.

Vapaa pääsy madaltaa museon kynnystä ja on edellytys monipuolisen vuorovaikutuksen syntymiselle erilaisten yhteisöjen kanssa. Kaupunginmuseossa jo vuodesta 2008 ollut vapaa pääsy on muuttanut museopalvelujen käyttöä ja kysyntää monella tavalla.

Digitalisoituminen tarjoaa museolle mahdollisuuksia julkisen tiedon avaamiseen, palveluiden tehostamiseen ja uusien yleisöjen tavoittamiseen verkossa. Sähköisten palvelujen kysyntä kasvaa ja osa museon asiantuntijapalveluista (esim. kuva-arkistopalvelut) siirtyy entistä laajemmin verkkoon. Suunnitelmakaudella ajankohtaista on mm. museon kokoelmanhallintajärjestelmän uusiminen.

Asiakasmäärien ennakoidaan kasvavan: asiakkaiden määrä on vuositasolla noin 550 000. Museokävijöiden määrän ennakoidaan vuonna 2017 olevan noin 200 000. Ruiskumestarin talo on tarkoitus avata pitkän kiinniolon jälkeen kesäkaudeksi 2017. Hakasalmen huvila suljettiin helmikuun lopussa päättyvän näyttelyn jälkeen noin puoleksi vuodeksi ikkunaremontin vuoksi. Verkkokäyntien määrän ennakoidaan kasvavan ja olevan vuonna 2017 noin 320 000. Myös Facebook-, Twitter- ja Instagram-tilien seuraajien määrän ennakoidaan kasvavan.

Orkesterin tuottamien konserttien lukumäärät ja lajit säilyvät pääosin ennallaan. Sinfoniakonsertteja järjestetään yksi vähemmän, sen tilalla järjestetään pienkokoisissa soitettava kamarimusiikkiviikko yhteistyössä eri kulttuuri- ja taidelaitosten kanssa eri puolilla kaupunkia.

Yleisötyötä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri hallintokuntien, taidelaitosten ja musiikkioppilaitosten kanssa.

Verkossa lähetettävät konsertit ovat vakiinnuttaneet paikkansa orkesterin tuotantotapana. Yhteistyötä tehdään sekä kaupungin oman julkaisukanavan Helsinki-kanavan että Yleisradion kanssa. Verkkolähetysten konseptia kehitetään ja lähetysten lukumäärää pyritään tulevana vuosina lisäämään.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuuden palveluiden tarve Helsingissä kasvaa väestönkasvun, turvapaikanhakijoiden ja hyvinvointierojen vuoksi. Helsinkiläisen nuorisotyön perusta on nuorisopalvelukokonaisuuden henkilöstön tuottamat laadukkaat toiminnan mahdollisuudet, laaja tilaverkko ja nuorten vahva osallistuminen toiminnan tuottamiseen.

Kaupungin nuorisopalveluiden oman palvelutuotannon ytimen muodostaa alueellinen läsnäolo ja vaikuttamistoiminta. Toiminta toteutetaan yhteistyössä kaupungin toimialojen, kansalaisjärjestöjen ja yksityisten tahojen kanssa. Kaupungin omaa toimintaa täydennetään avustuksilla ja hankinnoilla. Keskustan alueella kulttuurista nuorisotyötä toteutetaan yhdessä taidelaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Nuorisolaki uudistui vuonna 2017. Uudistus kasvattaa kunnan omaa harkintavaltaa nuorisotyön järjestämisen tavoissa. Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuus rakentaa ja aktivoi muita kaupungin toimialoja ja yhteisöjä rakentamaan kaikille sopivia monikäyttöisiä ja helposti saavutettavia lähiliikuntapaikkoja. Lähivuosien tavoitteena

on rakentaa yhdessä kumppanuushankkeina kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialan ja muiden toimijoiden kanssa monikäyttöisiä lähiliikuntapaikkoja.

Liikuntapalveluiden tuottamistapoihin tuo muutoksia koulujen noin 170 sisäliikuntatilan iltta-, viikonloppu- ja loma-aikojen käytön varaustoiminnan ja hallinnon siirto liikuntapalvelukokonaisuudelle 1.6.2017 alkaen. Tilojen siirron tavoitteena on saada tilat tehokkaampaan käyttöön ja tilojen käyttövuorojen jako mahdollisimman oikeudenmukaiseksi. Sisäliikuntatilojen siirron myötä sisäliikuntatilojen tarjonta lisääntyy, muuten liikuntapalvelujen määrä ja laatu säilyvät edellisten vuosien tasolla.

Kustannussäästöjä saadaan tehostamalla toimintaa. Liikuntapaikkojen kausien pituus ja aukioloajat, henkilökunnan määrä ja palvelutaso sopeutetaan käytössä oleviin resursseihin. Toimintaa keskitetään liikuntapuistoihin ja kesäaikana suuriin liikuntalaitoksiin.

Väestön ikärakenteen muuttuessa tuotetaan senioriliikuntapalveluja ikääntyvien helsinkiläisten toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Ikääntyvien liikuntapalvelujen tuottamisessa lisätään yhteistyötä niiden kaupungin toimijoiden kanssa, jotka tuottavat palveluja ikääntyville. Uusien liikuntapaikkojen rakentamisessa ja peruskorjauksessa otetaan huomioon ikääntyvän väestön erityistarpeet esim. esteettömyyden osalta.

Erilaisia tuotantotapoja kokeillaan esim. liikuntapaikkojen valvonnassa, ulkoilupalveluiden ja ohjatun liikunnan tuottamisessa sekä rakentamalla liikuntapaikkoja yhdessä eri toimijoiden kanssa. Liikuntapalvelukokonaisuus on vuokrannut jalkapalloseuroille yli 20 kenttää, joille seurat ovat rakentaneet tekonurmen. Uusia yhteistyötapoja kehitetään liikunta-alan toimijoiden kanssa.

Liikuntaan aktivointi palvelun lasten ja nuorten liikkumattomuutta vähentävien hankkeita kuten Liikkuva koulu, FunAction, EasySport ja NYT-hanke jatketaan.

Kilpailuttaminen

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston taloudellisesti merkittävimpiä toimittajia kirjastossa ovat kirjastoaineiston sekä posti- ja kuljetuspalveluiden toimittajat. Sopimukset ovat monivuotisia.

Kirjasto hakee uusia toimintamalleja aineiston liikkumiseen ja käsittelyyn. Tulevan keskustakirjaston hankintojen kilpailutuksiin varaudutaan.

Taidemuseon näyttelyistä suuri osa tuotetaan yhteistyössä kansainvälisten taidelaitosten kanssa ja palvelut hankitaan usein ulkopuolisilta toimijoilta. Suurimmat kustannukset syntyvät näyttelykuljetuksista ja -maksuista, joita määrittelevät yhteistyötahojen asettamat erityisehdot. Julkisen taiteen hankkeet ovat pääsääntöisesti tilaustöitä, jotka toteutetaan kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Taidemuseo on kolmen vuoden välein kilpailuttanut avoimesti seitsemän sopimustoimittajaa, joiden tuottamat palvelut on kilpailutettu vuoden 2015–2016 aikana. Taidemuseo käyttää ostopalveluiden kilpailutuksissa kaupungin sisäisiä palveluntuottajia aina kun se on mahdollista, huomioiden taidemuseon toiminnan erityispiirteet palvelujen ostoissa ja kilpailutuksissa. Kilpailutetun toiminnan osuus bruttomenosta on noin 4,30 %.

Yleiset kulttuuripalvelut käyttävät kaupungin kilpailuttamia puitesopimuksia aina kun se on mahdollista. Hankintalain mukaisen rajan ylittävät hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan keskitetysti. Kilpailutuksessa hyödynnetään kaupungin hankintoja hoitavan organisaation osaamista. Vuonna 2012 yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa on laadittu hankintasuunnitelma. Hankintaohjeet on päivitetty vuonna 2015.

Kaupunginmuseon hankintojen osuus kaupunginmuseon käyttöpuolen talousarviosta on alle viidennes; menoista 15 % on palvelujen ostoja ja 4,3 % aineiden ja tarvikkeiden hankintoja. Kaupungin muilta toimijoilta ostettavien sisäisten palveluiden ja tarvikkeiden osuus on noin viidennes. Isommat hankinnat kilpailutetaan yhteistyössä kaupungin hankintayksikön kanssa tai tilataan sopimustoimittajilta. Kaupunginmuseon ja HAMin yhteinen kokoelmakeskus on tehostanut hankintoja ja säästöjä.

Orkesteritoiminnassa kustannustehokkuuteen kiinnitetään huomiota toiminnan erityisluonteen sallimissa rajoissa. Kilpailuttaminen ei kuitenkaan ole aina mahdollista erityisasiantuntemusta ja -osaamista vaativien toimintojen osalta; tällaisia ovat mm. taiteilijakiinnitykset ja asiantuntijapalveluiden hankinnat, soitinhankinnat ja -korjaukset, instrumenttikuljetukset sekä nuottimateriaalien hankinnat.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuus täydentää omaa palvelutuotantoaan julkisen hankintamenettelyn kautta. Hankinnat kohdennetaan toimintaan, jossa kumppanin asiantuntemus täydentää nuorisopalvelukokonaisuuden omaa osaamista. Kilpailutukset toteutetaan kaupungin hankintayksikön kanssa.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuus kilpailuttaa hankintoja Helsingin kaupungin ohjeiden mukaisesti ja kehittää yhteistyötä kaupungin hankintayksikön ja kaupungin muiden toimialojen kanssa. Lisäksi on lisätty hankintoja koskevaa sisäistä ohjeistusta ja koulutusta, muun muassa uuteen hankintadirektiiviin liittyen.

Riskienhallinta

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston merkittävimmät riskit kohdistuvat henkilöstöresursseihin sekä joidenkin yksiköiden turvallisuuteen. Myös logistisen järjestelmän toimivuudessa on riskejä volyymimäärien kasvaessa, jos kirjastojärjestelmä ei pysty vastaamaan muutostarpeisiin.

Riskejä hallitaan panostamalla turvallisuuteen ja koulutukseen sekä lisäämällä yhteistyötä muiden kaupungin toimijoiden ja turvallisuustoimijoiden kanssa.

Taidemuseon työpaikkaselvitys on tehty Tennispalatsin uusista tiloista ja tehdään kokoelmakeskuksesta. Turvallisuuskoulutukseen on panostettu erityisesti ja koulutusta tullaan järjestämään myös jatkossa. Pelastussuunnitelmat päivitetään. Taloudellisten riskien hallinnassa hyödynnetään talouden uusia seurantajärjestelmiä. Kehittämiskohteina ovat riskien hallintakeinojen toimivuuden arviointi sekä poikkeamaraportoinnin jatkotyöstö. Tulonhankinnan keinoja kehitetään ja monipuolistetaan, HAM tavoittelee uusia yleisöjä eri keinoin.

Yleisten kulttuuripalveluiden toiminnan riskianalyysit on toteutettu kaikissa toimipaikoissa. Riskianalyysi laadittiin vuoden 2016 aikana.

Kaupunginmuseon rakennusten kuntoon ja tilahankkeiden viivästymiseen, hallintaan ja tilavuokriin liittyvät riskit ovat merkittäviä toiminnan ja talouden kannalta. Muihin kuin kiinteisiin kuluihin käytettävän määrärahan reaalinen lasku vähentää museon taloudellista liikkumavaraa sisältöjen tuottamisessa. Osia museon keskeisistä tehtävistä on vuosien ajan hoidettu työllistämisvaroin. Tämä on riski sekä palvelukyvyn että osaamisen siirron näkökulmasta.

Orkesteritoiminnan riskienhallinnan pääperiaatteena on orkesterin taloudellisen ja toiminnallisen vakauden ja turvallisuuden varmistaminen.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuus toteuttaa vuosittain päivitettävää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan muistilistaa. Riskienhallinnassa painotetaan toiminnallisia asiakasriskejä vuoden 2016 sisäisen tarkastuksen suosittelien toimenpiteiden pohjalta.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuuden keskeiset riskit liittyvät liikuntapalveluiden tuottamiseen, talouteen, ympäristöön, liikuntaviraston kehittämiseen ja yhteistyöhön vapaaehtoisten kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa.

Riskienhallintasuunnitelmassa on kartoitettu keskeiset riskit ja esitetty keinoja niiden pienentämiseksi. Riskienhallinta on osa liikuntapalvelukokonaisuuden normaalia toimintaa.

Kaupungin strategiaohjelma toimialan toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen toimialan toiminnassa

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjasto. Tukiessaan mm. lukutaitoa ja lukemista, avointa tietoon pääsyä, elinikäistä oppimista, kulttuurista nauttimista, yhteisöllisyyttä ja kotoutumista kirjasto tukee kansalaisuutta. Tutkimukset osoittavat avoimien, turvallisten kirjastotilojen tärkeyden erityisesti nuorille, lapsille, maahanmuuttajille, yhdistyksille, harrastuspiireille ja monille syrjäytyneiden ryhmille. Kirjastot on kytketty mukaan asukastilojen käytön tehostamiseen ja edustamaan kaupungin palveluja omilla alueillaan. Sähköisen asiainnin opastus ja tukeminen kanavoituu laajasti kirjastoihin. Ne kasvattavat helsinkiläisten yleisiä kansalaistaitoja. Laajana yhteistyöprojektina mm. YLE:n kanssa toteutettavalla itsenäisyyden juhluvuoden 101 Kirjaa -hankkeella tavoitellaan e-lukemisen läpimurtoa. Keskustakirjastohanke tuottaa uutta aineistoa kirjaston kehittämiseen: toimintakonsepteja, kumppanuuksien viemistä aiempaa pidemmälle sekä kansalaisten osallistamista.

Kaupunginmuseon on osaltaan luomassa parempaa, hauskeempaa ja elinvoimaista Helsinkiä. Museon palvelut, tietovarannot ja asiantuntemus tarjoavat eväitä elinikäiseen oppimiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen ja kaupunkikulttuurin kehittämiseen. Vahvistamalla moniarvoista Helsinkiä museo haluaa lisätä osallisuutta ja vastata kasvavan alueellisen ja sosiaalisen erilaistumisen ja eriarvoistumisen haasteisiin. Museon opetuspalvelut ja -osaaminen mahdollistavat kohdennettujen palvelujen tarjoamisen. Kaupungin linjauksen mukaisesti museon aineistoja avataan siten, että se tukee datan avointa käyttöä. Kokoelma-aineistoja tuotetaan verkkoon vuosittain kansallisen digitaalisen kirjaston Finna-tiedonhakupalvelun, museon oman kuvapalvelujärjestelmän ja Helsinki Region Infosharen (HRI) kautta.

Kaupunginorkesteri toimii laaja-alaisesti, yhteiskuntavastuullisesti ja saavutettavasti järjestäen asukkaille mahdollisuuksia kokea elävää musiikkia. Kaupunginorkesteri tukee lasten ja nuorten kasvamista luovaan ilmapiiriin tekemällä konserttiyhteistyötä koulujen ja musiikkiopistojen kanssa ja tarjoamalla opetusryhmille lippuja konsertteihin ja kenraaliharjoituksiin. Laajaa huomiota herättänyt kummilapsi-yleisökasvatusprojekti käynnistyi vuonna 2012 ja on orkesterin tärkein toimintamuoto alle kouluikäisten parissa vuoteen 2019 saakka. Kaupunginorkesterin hyvä kansainvälinen maine on merkittävä ja keskeinen tekijä kaupungin kulttuurisessa rakenteessa.

Taidemuseo huomioi palveluissaan monimuotoisia yleisöjä ja lisää saavutettavuuttaan kaikille kävijäryhmille. Museokokemusta ja palveluja kehitetään käyttäjälähtöisesti mm. palvelumuotoilun avulla. Museo tarjoaa lapsille ja nuorille uuden opetussuunnitelman mukaisen ilmiöpohjaisen oppimisolun. Näyttelyohjelmaa, museon yleisötiloja ja palveluita kehitetään sekä monimuotoista kaupunkilaisyleisöä että laatu-tietoisia kansainvälisiä matkailijoita silmälläpitäen. Julkisen taiteen merkitystä asukkaiden arjessa ja kaupunginosien kehittämisessä lisätään aluetyöllä, jonka painopisteenä on vuosina 2017–2019 Jakomäki. Prosenttiperiaatteella toteutettavien hankkeiden määrä on lisääntynyt. Asiakaslähtöisyyttä vahvistetaan asiakastutkimusten, palautteen ja raatien avulla. Taidekokoelmaa avataan avoimen datan hengessä.

Yleisten kulttuuripalveluiden toiminnan tavoitteena on omaleimaisen kaupunkikulttuurin kehittyminen siten että kulttuuri on kaikkien ulottuvilla. Yleiset kulttuuripalvelut toteuttavat tavoitteita myös liittyen lasten ja nuorten harrastamiseen, ikääntyvien palveluihin, kaksikielisyyteen, kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen, palveluiden terveysvaikutuksiin, kaupungin tapahtumallisuuteen, kolmannen sektorin yhteistyöhön sekä muotoilun kehittämiseen. Yleiset kulttuuripalvelut ovat osaltaan kehittämässä Helsingistä hauskaa ja toimivaa kaupunkia tukemalla asukkaiden vastuunottoa yhteisestä kaupunkitilasta ja kannustamalla yhteisöllisyyttä lisääviin kaupunkikulttuurin hankkeisiin. Alueellisia kulttuurikeskuksia avataan lähiympäristöihinsä tarjoamalla ryhmille ja alueellisille toimijoille nykyistä enemmän mahdollisuuksia paikallisten aloitteiden ja tapahtumien toteuttamiseen.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuus lisää nuorten ryhmälähtöistä harrastustoimintaa sekä kulttuurin ja liikunnan harrastusmahdollisuuksia. Pienryhmätoiminta vahvistaa nuorten kuulumista lähiyhteisöön ja yhteiskuntaan. Harrastustoiminta lisää nuorten liikkumista, koska merkittävä osa nuorten pienryhmistä on liikunta- ja tanssiryhmiä. Kolmas tavoite, johon pienryhmien lisäämisellä vaikutetaan, on nuorten yksinäisyyden vähentäminen. Nuorten sitouttamisella ryhmätoimintaan lisätään kaverisuhteita ja yhteisöllisyyttä, joiden kautta nuorten henkilökohtainen hyvinvointi vahvistuu.

Nuorisopalvelukokonaisuus tukee nuorten kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen ja kokeilee nuorten vastuulla olevia tiloja. Toiminnan tuottamiseen sitoutuneet nuoret toimivat useimmiten ryhmänä, jossa kaverisuhteiden vahvistumisen kautta henkilökohtainen hyvinvointi vahvistuu.

Kaupunginvaltuusto päätti 16.3.2016, että osallistuva budjetointi vakinaistetaan osaksi nuorisotoimea ja opetustoimea. Vuoden 2017 aikana RuutiBudjetti leviää kaikille Helsingin asuinalueille. Nuorisopalvelukokonaisuus kasvattaa nuorten suoraan päätettäväksi tulevan rahan määrää. Lisäksi RuutiBudjetin verkko-osallistumisen mahdollisuuksia kehitetään. Nuorten aloitejärjestelmän tunnettuutta lisätään nuorten ja kaupungin toimialojen keskuudessa.

Lapsille, nuorille ja perheille järjestettävissä toiminnoissa huomioidaan matala kynnys. Lasten, nuorten ja perheiden aktiivista toimintaa kehitetään ja vahvistetaan osallisuutta siten, että jokaisella lapsella on mahdollisuus johonkin harrastukseen. Lisätään kaupungin tilojen käyttämistä maksuttomien harrastustoimintojen toteutuspaikkoina. Tässä hyödynnetään koulujen tilapilottia, joka valmistui alkuvuodesta 2016.

Kohdennettua nuorisotyötä ja ennalta ehkäisevää päihdetyötä kehitetään entistä selkeämmin alueellisten tarpeiden pohjalta. Enemmän tukea tarvitseville nuorille tarjotaan mahdollisuuksia saada yksilöllistä ohjausta ja apua erilaisissa elämäntilanteissa.

Maahanmuuttajien kanssa tehtävässä työssä tehdään yhteistyötä järjestöjen ja kumppanien kanssa. Turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia osallistua nuorisotyöhön lisätään. Maahanmuuttajataustaisten nuorten kanssa tehtävään työhön kehitetään uusia toimintamalleja Me-säätiön tuella ja kumppaneiden kanssa.

Nuorisopalvelukokonaisuuden kulttuurinen nuorisotyö toteutetaan entistä tiiviimmin kumppanuuksina. Jotta nuorilla on todelliset mahdollisuudet olla jo suunnitteluvaiheessa osallisena, harrastaa ja kokea liikuntaa ja kulttuuria koko kaupungissa, kulttuurisen nuorisotyön ja matalan kynnyksen liikuntatoimintoja kohdennetaan nuorten asuinalueille Helsinki-mallin hengen mukaisesti.

Nuorisopalvelukokonaisuus vahvistaa nuorten työelämätaitoja sekä tukee peruskoulun päättäviä ura- ja koulutuspolkujen löytymisessä muun muassa oppisopimuskoulutuksen avulla ja yhteistyössä Ohjaamon kanssa. Samalla lisätään alle 18-vuotiaiden kesätyömahdollisuuksia yritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Työuran aloittamista tukeva kesäseteli tarjotaan vuonna 2017 kaikille Helsingissä koulua käyville yhdeksäsluokkalaistilaisille.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Helsingin kaupungin vuosien 2013–2016 strategiassa on mainittu seuraavia liikuntatoimintaa koskevia tai sivuavia tavoitteita sekä toimenpiteitä.

Toimenpiteet:

- Liikunnan kansalaistoimintaa aktivoidaan ja liikuntaseurojen avustusten myöntämisperusteita uudistetaan siten, että painopiste on lasten ja nuorten liikunnan tukemisessa
- Asukkaita kannustetaan omaehtoiseen liikkumiseen ja liikunnallisesti aktiiviseen elämäntapaan toteuttamalla terveysliikuntahankkeita
- Koululaisia kannustetaan välitunnilla ulkoiluun
- Terveysvaikutukset arvioidaan kaupungin päätöksenteossa
- Huomioidaan ulkoliikuntamahdollisuudet kouluissa ja päiväkodeissa
- Liikunnan poikkihallinnollista järjestämistä vahvistetaan ja luodaan hyviä käytäntöjä eri palvelujen välisenä yhteistyönä
- Liikuntapaikoissa huomioidaan esteettömyys ja erityisryhmien tarpeet
- Vahvistetaan liikuntapaikkojen suunnittelun asiakaslähtöisyyttä ja vähän liikkuvia ryhmiä kannustetaan liikkumaan.

Liikuntalautakunta hyväksyi 13.11.2012 ja kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi 17.12.2012 vuosien 2013–2017 liikuntastrategian.

Liikuntastrategian päätavoitteita ovat:

- Liikunnan kansalaistoiminnan aktivoiminen ja liikuntaseurojen avustusten myöntämisperusteiden uudistaminen siten, että painopiste on lasten ja nuorten liikunnan tukemisessa
- Helsingin ja sen kaupunginosien viihtyvyyden sekä vetovoimaisuuden lisääminen
- Terveystta edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen
- Liikuntapalvelujen tuottaminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa
- Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnin parantaminen.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2017-2019

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjasto

Kirjastoasetus edellyttää, että vähintään 70 prosentilla kunnallisen kirjaston työntekijöistä tulee olla asetuksessa määritellyt vähimmäisopinnot, ja 45 prosentilla vielä tätäkin tiukemmin rajattu pätevyys.

Kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2014 sallia kirjastolle menokasvua vain puolet keskustakirjaston arvioituista menolisäyksistä. Kirjasto varautuukin hoitamaan keskustakirjaston nykyisellä henkilöstöllään ja mahdollisilla ulkoa ostetuilla lisäpalveluilla.

Helsingin kaupunginkirjasto on toiminut vuodesta 1981 Kirjastolain (4.12.1998/904) tarkoittamana Yleisten kirjastojen keskuskirjastona. 1.1.2017 voimaan tulevassa uusitussa kirjastolaissa keskuskirjaston tehtävät on muotoiltu uudelleen. Tehtävien hoitoon saadaan vuosittainen valtionavustus opetus- ja kulttuuriministeriöltä

Keskuskirjastotehtäviä hoidetaan Helsingissä noin 21 henkilötyövuoden panoksella. Suurin osa toimii määräaikaaisilla sopimuksilla, jotka on sidottu opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittaisiin avustuspäätöksiin.

Kaupungin taidemuseossa henkilökunnan minimimäärää määrittelee näyttelyiden ja yleisöjen turvallisuuden asettamat vaatimukset asiakaspalvelun osalta. Taidemuseo pyrkii toteuttamaan tavoitteellista henkilöstöresursointia eläköitymistä, lähtövaihtuvuutta tai vastaavaa hyödyntämällä. Koulutusta järjestetään henkilöstön osaamiskartoituksen ja koulutussuunnitelmien mukaisesti.

Yleisten kulttuuripalveluiden vakituinen henkilöstö vastaa viraston perustehtävän suorittamisesta talousarvioraamin sisällä. Mahdolliset uusien toimintamuotojen pilotoinnit ja nykyisten laajennukset tai jatkamiset tehdään joko ulkopuolisella projektirahoituksella ja -henkilöstöllä tai nykyisiä tehtäviä vähentämällä.

Kaupunginorkesterissa tapahtuu eläkkeelle siirtymisiä vuosien 2017–2019 välillä siten, että muusikoita eläköityy ko. aikana kahdeksan henkilöä. Hallinnon henkilökunnasta ei siirry eläkkeelle suunnitelmakaudella kukaan. Kaikki tehtävät täytetään.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalveluiden henkilöstösuunnitelmassa painotetaan tehtäväkierron toteuttamista erityisesti ohjaustyön ammattiryhmissä. Tietoperustaista johtamista syvennetään organisaation eri tasoilla.

Hallinnollisten tehtävien määrä pienentyy ja resursseja suunnataan asiakaspintaan. Tämä toteutunee erityisesti kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

Vakanssien kokonaismäärään vaikuttaa se, että nuorisosiainkeskus on luopunut Pukinmäessä ja Kivikossa alueellisten nuorisotyöpalvelujen hankkimisesta järjestöiltä ja järjestää sen sijaan näiden alueiden palvelut omana tuotantona.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Taloussuunnitelmavuosina 2017–2019 liikuntapalvelukokonaisuuden henkilökunnasta eläkeiän saavuttaa 33 henkilöä ja eläkkeelle arvioidaan siirtyvän yhteensä noin 40 henkilöä. Eläkkeelle siirtymisten ja rekrytointien yhteydessä kunkin tehtävän kohdalta määritellään tehtävässä tarvittavan osaaminen aikaisempaa tarkemmin.

Informaatioteknologiaan, vuorovaikutukseen, viestintään, hankintoihin ja talouteen liittyvää osaaminen korostuvat. Osaamisen kehittämisessä kiinnitetään huomiota erityisesti moniosaamiseen yli osastorajojen. Esimiesten henkilöstöhallinnon osaaminen korostuu muutoksen johtamisessa, mutta myös uusien henkilöstöhallinnon HR-tietojärjestelmien käyttöön ottamisessa.

Vakituisen henkilökunnan lisäksi liikuntapalvelukokonaisuus käyttää määräaikaista kausityöntekijöitä ja kesätyöntekijöitä sekä henkilöstövuokrausta, korvaamaan poissaoloja ja tasoittamaan kesä- ja talvikausien työvoimatarvetta.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2017–2026

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston suunnittelukauden suurin tilahanke on Keskustakirjasto, jonka suunniteltu valmistumisaika on joulukuussa 2018. Suunnittelukaudella Herttoniemen kirjasto siirtyy uusiin vuokratiloihin (arviolta vuonna 2018) lähikauppakeskus Hertsin tiloihin Herttoniemen metroaseman läheisyyteen.

Laajasalon kirjastorakennukselle etsitään korvaavia tiloja. Suunnitteilla on yhteinen vuokratila nuorisopalveluiden kanssa uudessa kauppakeskuksessa noin vuoden 2018 alkaen. Suunnittelun lähtökohtana on nykyistä huomattavasti pienempi, noin 500m² suuruinen tila.

Taidemuseo on keskittänyt toimipisteensä seitsemästä kahteen. Neliömäärät vakiintuivat vuoden 2016 loppuun mennessä, kun kokoelmakeskuksen tilat on otettu käyttöön.

Yleisillä kulttuuripalveluilla on toimintaa kymmenessä eri toimitilassa. Näistä yksi on toimistona ja yhdeksän kulttuurikäytössä. Taiteilijat ja taidepedagogit tarjoavat erilaisia kulttuuri- ja taidepalveluita Annantalossa, Eläintarhan huvilassa, Harakan saarella, Caisassa, Kanneltalossa, Malmitalossa, Savoy-teatterissa, Stoassa ja Vuotalossa.

Yleiset kulttuuripalvelut eivät esitä suunnitelmakaudella oman palvelutuotannon tilojen lisäämistä. Helsingin uudisrakentamisen hankealueiden kulttuuritarjonta varmistetaan avustustoimintaa suuntaamalla ja yhteistyöhön perustuvia tilahankkeita tutkimalla.

Kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan vuokrasopimus umpeutuu keväällä 2018. Uutta tilaratkaisua suunnitellaan ensisijaisesti toiminnallisten tarpeiden kautta. Tiloja etsitään yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Keskusteluverkostossa on haettu yhteistyön malleja mm. tulevan keskustakirjaston kanssa.

Helsinkiläisen kulttuuri- ja taidekentän tukeminen on merkittävä osa toimialan toimintaa. Monen toimijan suunnitelmissa on muutoksia tilakysymyksiin. Mittavimpia uusista suunnitelmista ovat Tanssin talo ja purettavan Nosturin aiheuttama Elmun tilakysymys.

Kaupunginmuseon merkittävin tilamuutos on Hyrylän kokoelmakeskuksen korvaavan tilan hankkiminen. Kokoelmakeskus sijaitsee Tuusulassa vuoden 2020 asuntomessualueella, joten alueen rakentaminen alkanee vuosina 2018/2019. Yhteisen kokoelmakeskuksen käyttöönotto vuonna 2016 yhdisti kaupunginmuseon aikaisemmat Honkanummen ja Malmin kokoelmakeskukset sekä verstaan yhteen kiinteistöön. Hyrylän kokoelmakeskusta ei raitiovaunujen tiloille asettamien vaatimusten vuoksi voitu keskittää yhteiseen kokoelmakeskukseen, mikä edellyttää erillISRatkaisua.

Vuoden 2017 alussa kaupunginmuseolla on vuokrattuna toimitiloja seitsemässä osoitteessa yhteensä 14 207 m². Tiloista viisi on museo- ja virastokäytössä ja kaksi kokoelmakeskuksia ($\frac{2}{3}$ pinta-alasta). Kaupunginmuseon vuokratkustannukset ja neliömäärä kasvoivat vuoteen 2016 verrattuna muutettaessa Sofiankadun tiloista (2 791 htm²) Elefantti-kortteliin (3 298 htm²). Kaupunginmuseo varautui kasvuun luopumalla vuosina 2010–2013 viidestä museosta.

Kaupunginmuseon neliömäärä yhteisessä kokoelma-keskuksessa on lähes 20 % pienempi verrattuna Honkanummen ja Malmin kokoelmakeskusten sekä verstaan pinta-alaan. Tilankäyttöä on tehostettu hyllytysratkaisuilla ja myös kokoelmapoistoilla, jotta vuokratkustannukset eivät kasva. Vuokratkustannukset ovat hankkeen viivästymisen vuoksi vahvistamatta, joten vertailu ei toistaiseksi ole mahdollista.

Hakasalmen huvilassa käynnistyy keväällä 2017 ikkunoiden peruskorjaus. Pitkään sisäilmaongelmien vuoksi suljettuna ollut Ruiskumestarin talo avataan peruskorjattuna yleisölle kesäkaudeksi 2017.

Orkesteri toimii Musiikkitalossa. Tilat pysyvät ennallaan kaudella 2017–2026.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuuden käyttöön valmistui vuoden 2016 lokakuussa Maunulaan uusi nuorisotila osana kolmen hallintokunnan yhteistä Maunula-taltoa. Tila saatiin käyttöön tammikuussa 2017.

Nykyisiä nuorisotiloja korvaavia toimintatiloja suunnitellaan Pohjois-Haagaan, Laajasaloon, Herttoniemeen ja Malminkartanoon. Keskustassa toimitaan pääasiassa kumppaneiden tiloissa. Vuonna 2017 nykyiset nuorisokahvila Clubin ja Haagan nuorisotalon toiminnot yhdistetään yhdeksi tilaksi.

Musiikin ja muun kulttuurisen toiminnan tiloja sijoitetaan Suvilahden tiiliseen Kaasukelloon. Se toteutuu vuoden 2020 lopussa. Kaasukellon toimintatilat jaetaan Elävän musiikin yhdistys Elmun kanssa. Samalla luovutaan Hapen ja Glorian tiloista.

Jakomäen uudet nuorisotilat toteutetaan Jakomäen peruskoulun lisärakennukseen vuosina 2019–2021. Nykyisen nuorisotalon kiinteistö puretaan asuntorakentamisen vuoksi. Kruunuvuorenrannassa nuorisotila toteutetaan yhteiseen kiinteistöön kasvatuksen ja kulttuurin toimialan ja liikuntapalvelukokonaisuuden kanssa vuonna 2022.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuudella on käytössä tiloja 218 710 htm². Tästä kokonaisuudesta kaupungin omia sisäiseen vuokraukseen kuuluvia vuokrattuja tiloja on yhteensä 184 866 htm².

Omien rakennusten, jotka sijaitsevat kaupunkiympäristön toimialalta vuokratuilla maa-alueilla, yhteismäärä on 26 419 htm². Edellisten lisäksi on vuokrattu vielä ulkopuolisilta tahoilta yhteensä 7 425 htm².

Kaikista tiloista (218 710 htm²) omassa käytössä yhteensä 147 176 htm² ja merkittävä osa (71 534 htm²) on vuokrattu ulkopuolisille tahoille. Näistä ulosvuokratuista tiloista saadaan vuokratuloja yhteensä noin 2 500 000 euroa vuodessa.

Kaupungin omista vuokratuista tiloista maksetaan sisäistä vuokraa noin 16 850 000 euroa vuodessa. Lisäksi maksetaan tilavuokria muille ulkopuolisille toimijoille yhteensä noin 800 000 euroa vuodessa.

Lähivuosille suunnitellut uudet tilat ovat liikuntapaikkojen käyttöä tukevia huolto- ja varastotiloja, jotka lisäävät liikuntapaikkojen ja kaluston käyttöikää sekä vähentävät siten käyttökustannuksia. Muita uusia liikuntatiloja syntyy lähinnä muiden toimijoiden ansiosta tai kumppanuushankkeina.

Jätkäsaaren peruskoulu valmistuu kaupungin investointisuunnitelman mukaan 2019, jolloin koulua palvelevat liikuntatilat Bunkkerissa tulee olla valmiit. Tavoitteena on, että läntinen venesatamatukikohta (noin 1 000 m²) on valmis vuonna 2018 ja Kruunuvuorenrannan liikuntahalli (3 600 m²) on valmis vuonna 2026. Varaudutaan siihen, että liikuntapalvelukokonaisuuden osuus Mäkelänrinteen Urhea-hallin (12 000 m²) rakentamiskustannuksista tulee olemaan 25 %.

Vuoden 2017 kesäkuun alusta alkaen noin 140 koulua ja niiden noin 170 sisäliikuntatilan vapaa-ajan käyttö siirtyy liikuntapalvelukokonaisuudelle.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Kulttuuripalvelukokonaisuus. Kaupunginkirjaston yksikkökustannuksia lisäävät toiminta lakisääteisenä Yleisten kirjastojen keskuskirjastona sekä kaupungin kaksikielisyys. Keskuskirjastotehtävistä saatavaa korvausta ei ole huomioitu yksikkökustannuksia laskettaessa. Kaupunginorkesterin rahoitus asukasta kohden on muita suurimpia kaupunkeja selvästi alhaisemmat. Yhä laajempi kuulijakunta saavutetaan, mm. verkkolähetysten ja kaupunginosataloissa toteutettavien livestream-yleisöesitysten välityksellä. Kaupunginmuseon toiminta on erittäin kustannustehokasta. Museon yksikkökustannukset ovat alhaisemmat kuin muiden suurimpien kaupunginmuseoiden. Kaupunginmuseon palveluita käyttävien asiakkaiden määrätavoite vuodelle 2017 on 550 000. Luvussa on kasvua vuoden 2015 toteumaan nähden 19,4 %. Taidemuseon tilojen keskittäminen tehostaa taidemuseon toimintaa. Tennispalatsissa tavoitellaan kävijämäärien lisäystä, mikä pienentää palveluiden yksikkökustannuksia ja lisää tilan käytön tehokkuutta. Taloussuunnitelmavuosina palveluiden yksikkökustannuksen arvioidaan pienenevän. Yleisille kulttuuripalveluille Hyvinvoiva helsinkiläinen on toiminnan kokonaisvaltainen tavoite. Erityiskohderyhminä ovat mm. maahanmuuttajat ja ikäihmiset. Tutkimusten mukaisia eroja esim. lasten ja nuorten osallistumisessa harrastuksiin pyritään tasaamaan ylihallintokuntaisin tavoittein. Elinvoimaisen Helsingin tavoitteita edistetään tukemalla sekä keskustan kulttuurisia

avaintoimintoja että kaupunkikulttuurista toimintaa koko Helsingin alueella. Toimivaa Helsinkiä rakennetaan kulttuurin keinoin kohdennetulla, asukkaita osallistavalla, Helsingin malliksi nimetyllä aluetyöllä.

Nuorisopalvelukokonaisuuden palvelujen yksikkökustannukset ovat Helsingissä muiden suurten kaupunkien keskiarvoa korkeammat, mutta kustannukset ovat lähentyneet keskiarvoa strategiaohjelman 2013–2016 mukaisesti. Helsingissä on panostettu esimerkiksi kulttuuriseen nuorisotyöhön ja pienryhmätyöhön, joiden yksikkökustannukset ovat avointa talotyötä korkeammat. Nuorisopalvelukokonaisuus hakee tuottavuuden kasvua lisäämällä tilojensa järjestökäyttöä, liikkuvilla työtavoilla, yhteistiloilla muiden hallintokuntien kanssa, nykyistä tehokkaammalla tilankäytöllä uudiskohteissa, parantamalla työhyvinvointia sekä kasvattamalla nuorten vastuutehtävien osuutta toiminnan toteuttamisessa. Sitovia toiminnallisia tavoitteita ja taloutta seurataan kuukausittain tähän kehitetyillä johdon työkaluilla.

Liikuntapalvelukokonaisuuden kustannukset lähenevät muiden suurten kaupunkien keskiarvoa. Toisaalta Helsingissä on laajempi ja laadukkaampi palvelutarjonta sekä korkeampi kustannustaso. Lisäksi Helsingin liikuntapalvelukokonaisuus jakaa avustuksia muita suuria kaupunkeja enemmän. Helsingin liikuntapalvelukokonaisuuden menoista noin viidennes on avustuksia. Helsingin liikuntapalvelut saavat erilaisissa arvioinneissa hyviä arvioita kuntalaisilta. Nettobudjetointi on kannustanut hakemaan uusia tuottomahdollisuuksia ja etsimään kohteita kustannussäästöihin.

Tuottavuutta edistetään sähköisten varaus- sekä ilmoittautumispalveluilla ja tietotekniikkaa hyödynnetään palvelujen tuotannossa ja hallinnossa. Liikuntapaikkojen itsenäistä käyttöä lisätään. Palveluiden tuottamisessa kokeillaan vaihtoehtoisia palvelujen tuotantotapoja. Työvuorojärjestelyjä kehitetään ja määräaikaisen henkilökunnan käyttöä vähennetään määrärahojen supistuessa. Liikuntapalveluita keskitetään liikuntapuistoihin ja kesäaikana suuriin liikuntalaitoksiin. Toimipisteiden kesä- ja talvikausien pituuksia sekä toimipisteiden aukioloaikoja tarkistetaan. Sisäliikuntatilojen päiväkäyttöä tehostetaan jatkamalla päiväkotien sekä peruskoulujen ryhmien maksutonta päiväkäyttöä. Liikuntapaikkojen käyttöastetta lisätään esim. muuttamalla nurmi- ja hiekkakenttiä tekonurmiksi. Toteutetaan energiaa säästäviä kehittämishankkeita ja kiinteistöjen perusparannuksia. Yhteishankinnoilla saadaan säästöjä.

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjasto noudattaa tietoteknisiä järjestelmiä kehittäessään tietotekniikkaohjelman 2015–2017 tavoitteita ja linjauksia

Kaupunginkirjasto hyödyntää toimintaprosessejaan ja niitä tukevia tietojärjestelmiä kehittäessään erilaisia ketteriä kokeiluja yhdessä kaupunkilaisten, kehittäjäyhteisöjen ja Forum Viriumin kanssa. Kirjaston tietojärjestelmäkehitys perustuu pääosin avoimeen lähdekoodiin sekä avoimiin rajapintoihin. Kaupunginkirjaston ICT-ostoissa on tavoitteena toimittajariippuvuuden vähentäminen ja joustavammat ratkaisut

Kaupungin taidemuseo panostaa digitaalisten palveluiden jatkuvaan kehittämiseen ja verkkotoimintojen ajantasaisuuteen. Olemassa olevia kanavia ylläpidetään ja kehitetään. Avoin data,

kaupunkilaisen osallistaminen ja uusien kohderyhmien tavoittelemine otetaan kehittämisessä huomioon. Yhteistyötä tehdään kaupungin muiden toimijoiden kanssa, esim. Visit Helsinki. Kokoelmahallintajärjestelmän vaihtaminen valtakunnalliseen järjestelmään toteutettaneen 2017–2018.

Yleiset kulttuuripalvelut noudattaa Helsingin kaupungin tietotekniikkaohjelmaa ja toimii kaupungin tietotekniikkayksikön ohjeiden mukaan. Yleiset kulttuuripalvelut kehittää digitaalisia palvelujaan sekä tarjoaa käyttäjille tarvittavaa tukea ja opastusta. Käytössä ovat kaikki taloushallintopalvelun tarjoamat järjestelmät ja kulttuurikeskus osallistuu hel.fi-portaalin kehittämiseen. Virasto toimii aktiivisesti tapahtumatietojen avoimen rajapinnan projektissa.

Merkittävimmät tietotekniikan kehittämishankkeet *kaupunginmuseossa* ovat sähköisten palveluiden kehittäminen sekä kokoelmanhallintajärjestelmän vaihtaminen museoiden valtakunnalliseen kokoelmanhallinta-järjestelmään 2018–2019.

Orkesterin kannalta merkityksellisimmät hankkeet ovat avoimena datana tarjottava konserttistoria ja sen hyödynnettäväksi tarjoaminen. Vuorovaikutuksellisuutta ja osallistavuutta edistetään tarjoamalla sosiaalisen median menetelmin tietoa orkesterin toiminnasta ja samalla mahdollisuus osallistua keskusteluun ja palautteen antamiseen. Henkilöstöä koulutetaan ottamalla osaa tietotekniikkaohjelman mukaisiin valmennusohjelmiin.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Vuonna 2017 pääpaino on digitaalisuusohjelman portaittaisessa viemisessä eteenpäin. Henkilöstön osaamista digitaalisuudessa kehitetään edelleen. *Nuorisopalveluilla* on kolme digitaalisuutta edistävää kärkihanketta: Digitaalinen nuorisotyö, Digitalents ja Digiareena. Digitaalisessa nuorisotyössä tavoitteena on muuttaa työtettä niin, että digitaalisuus on luonnollinen työn ja elämän jatke. Digitalents-hankkeessa pyritään rakentamaan mahdollisuus nuorille käyttää kykyjään eri kehittämishankkeissa. Digiareena kokoo eri digiajan työntekijät, arjen ja ilmiöt samaan paikkaan.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelut toimii yhteistyössä keskeisten toimialakumppaneiden, liikelaitosten ja Helsingin kaupungin kilpailuttamien tietotekniikan palvelutoimittajien kanssa.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Vuonna 2017 *kaupunginkirjasto* jatkaa toiminnan tehostamista ydinprosessejaan kehittämällä ja digitalisoimalla. Erityistä huomiota kiinnitetään saumattoman asiointikokemuksen ja eri järjestelmien yhteentoimivuuden mahdollistamiseen.

Uusien asiakastarpeiden vuoksi nykyisen kirjastojärjestelmän asiakkuuden- ja käyttäjähallinnan ominaisuudet eivät enää riitä. Joustavampi käyttäjähallinnan ratkaisu on avainasemassa rakennettaessa saumattomia asiointikokemuksia eri palveluiden välille. Tarvittava tietotekninen arkkitehtuuri määriteltiin vuonna 2016 ja järjestelmähankinnat tehdään vuonna 2017.

Sähköisen tila- ja resurssivarausjärjestelmä Varaamon kehittämisessä keskitytään vuonna 2017 taustaprosessien digitalisointiin sekä saumattoman asiakaskokemuksen luomiseen yli hallintokuntarajojen.

Kirjaston infonäyttöjärjestelmää kehitetään ja sen käyttöä laajentamista jatketaan järjestelmässä mukana olevien muiden hallintokuntien kanssa. Kirjasto vastaa järjestelmän teknisestä kehittämisestä ja ylläpidosta.

Yleisten kulttuuripalveluiden omia ja kaupungin yhteisiä sähköisiä asiointipalveluja kehitetään edelleen. Avustusten sähköisen hakemisen kaupunkiyhteisen tietojärjestelmän kehittäminen on tärkeää, sillä nykyinen järjestelmä ei kaikilta osin toteuta sujuvan asioinnin periaatteita. Sosiaalisen median, sähköisen tiedottamisen ja verkkopalvelujen käyttöä edistetään. Virasto on käynnistänyt sähköisiä tilavarauspalveluja. Viraston oma toiminnanohjausjärjestelmä Elis uusitaan tarkasteluvälin lopulla.

Kaupunginmuseon kuvapalveluiden ja museokaupan verkkokaupan jatkokehittäminen ovat kaupunginmuseon merkittävimpiä sähköisen asioinnin kehittämishankkeita. Sähköistä asiointia lisätään muutenkin osana toimintatapojen ja tietojärjestelmien kehittämistä. Kokoelmatietojen avoimen datan Finna-tiedonhakupalvelua kehitetään edelleen.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Muutetaan tilojen varauskäytännöt vastaamaan nykyaikaa ja luodaan tilojen käytön kokonaisratkaisu. Varaamo.hel.fi -palvelun käyttö vakinaistetaan ja järjestelmään siirretään kaikki viraston tilat. Syvennetään yhteistyötä tulevan toimialan virastojen kanssa ja valmistaudutaan suunnittelemaan toimialan yhteisiä asiakaskokemuksia kuntalaisille. Tiivistetään yhteistyötä valmiiden järjestelmien kehittämisessä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Digitalisoidaan ja luodaan järjestelmiä kehitettäviä osallisuus- ja vuorovaikutusmallin käyttöä varten

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalveluissa sähköisten palveluiden merkittävin hanke on tilavarausjärjestelmän uusiminen. Nykyinen käytössä oleva järjestelmä uudistetaan ja otetaan tuotantokäyttöön. Venepaikkavaraustoimintaan hankitaan uusi järjestelmä. Kassa- ja kulunvalvontajärjestelmää (Enkora) kehitetään ja käyttöä lisätään

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjasto:
106 500 aukiolotuntia

Käyntien määrä 14,4 miljoonaa

Kaupungin taidemuseo:
Kävijämäärä on 145 000 kävijää

Yleiset kulttuuripalvelut:

Tavoite 1: Opetusviraston ja Helsingin kulttuurikeskuksen yhteisessä kulttuurikasvatustyössä luodaan pysyvä verkostorakenne, joka edistää taide- ja kulttuuripalveluiden käyttöä monipuolisina oppimisympäristöinä.

Mittarit: - opetusviraston ja taidetoimijoiden yhteiset foorumit kaksi kertaa vuonna 2017

- opettajien ja taidetoimijoiden koulutukset, kaksi kappaletta vuonna 2017

Tavoite 2: Kehitetään lasten, nuorten ja perheiden aktiivista toimintaa ja vahvistetaan matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia siten, että jokaisella lapsella on mahdollisuus johonkin harrastukseen. Lisätään kaupungin tilojen käyttöä lasten ja nuorten harrastustoimintojen toteutuspaikkoina.

- Mittarit:**
- suunnataan lasten ja nuorten matalan kynnyksen kulttuurisia harrastuspalveluita erityisesti TPO-selvityksen alhaisen osallistumisen alueille: alueille suunnataan vähintään 60 iltapäivä- ja/tai vapaa-ajan kurssia vuonna 2017
 - kohdennetaan taiteen perusopetuksen rahoitusta TPO-selvityksen alhaisen osallistumisen alueille

Tavoite 3: Uudistetaan kulttuurin avustusjärjestelmät muuttuvan kentän tarpeisiin

- Mittari:**
- annetaan vuonna 2017 kulttuuri- ja kirjastolautakunnalle ehdotus, johon pohjautuen taiteen ja kulttuurin toiminta-avustusten jakoperusteet muutetaan vuoden 2018 avustushauista lukien.

Tavoite 4: Savoy-teatteri ja siihen kuuluva Espan lava ovat nettobudjetoitu yksikkö. Yksikön sitova toiminnallinen tavoite on järjestettävien esitysten lukumäärä.

- Mittari:**
- vuonna 2017 tilaisuuksia on yhteensä vähintään 320

Kaupunginmuseo:

Asiakasmäärä: 550 000 asiakasta, johon luetaan museokävijöiden lisäksi muut asiakkaat ja verkkokävijät

Kaupunginorkesteri:

Orkesterin sitova toiminnallinen tavoite on 43 maksullista, Musiikkitalossa järjestettävää sinfoniakonserttia

Nuorisopalvelukokonaisuus

Kaikki käyntikerrat 1 410 000

Nuorten pienryhmät 2500

Toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret 1 430

RuutiBudjetin vakainaistaminen

Liikuntapalvelukokonaisuus

Palveluiden asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasoa tai asiakastyytyväisyys on 3,6 (asteikko 1–5)

Monitoimi- ja uimahalleissa on 1 800 000 käyntikertaa

Muut toiminnalliset tavoitteet

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjasto

Lainoja lasketaan kertyvän 9,3 miljoonaa

Toimitetut varaukset 1,1 miljoonaa

Kaupungin taidemuseo:

Vuoden 2017 näyttelyiden lukumääräksi esitetään 17 näyttelyä. Tämä sisältää myös HAM gallerian näyttelyt. Julkisen taiteen hankkeiden käynnistämisen tavoite on kaksi

Yleiset kulttuuripalvelut:

Tavoite 5: vuoden 2016 aikana määritellyt tukipalveluiden (henkilöstö, talous, ICT, lipunmyynti) pääprosessit on kuvattu 2017

Tavoite 6: Koululuokille suunnattava 5x2 -taideopetus kohdistetaan yhteen peruskoulun ikäluokkiin/
mittari: 5000 oppilasta

Tavoite 7: Varhaiskasvatusviraston ja Helsingin kulttuurikeskuksen yhteistyöhankkeessa ”Snadeille artsumpi Stadi” luodaan yhdessä lasten kanssa uusia kulttuuri- ja taidekasvatuksen toimintamalleja sovituihin päiväkodeissa ja leikkipuistoissa

Mittari: - osahankkeet (vähintään 5 kpl vuonna 2017) on toteutettu ja arvioitu varhaiskasvatusviraston ja Helsingin kulttuurikeskuksen yhteistyönä (varhaiskasvatusvirasto ja kulttuurikeskus)

Tavoite 8: Vahvistetaan maahanmuuttajien roolia taiteen ja kulttuurin kuluttajina ja tuottajina.

Mittari: - Caisan uusi tilaratkaisu (2018) varmistuu 2017 (kyllä/ei)
- sen toiminta suunnitellaan Caisa 2.0 mobiilin toimintamallin mukaisesti (kyllä/ei)

Tavoite 9: Vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäävän kaupunkikulttuurin mahdollisuuksia eri alueilla / Mittari: toteutetaan taide- ja taideoppilaitoksia/ kulttuuriyhteisöjä ja alueiden verkostoja tai kansalaisjärjestöjä osallistavia, yhteisöllisiä tapahtumia ja taidehankkeita 75 kpl kulttuurikeskuksen tiloissa ja niiden ulkopuolella 2017

Kaupunginmuseumuseo:

Tavoite 1: Kokoelmien laajuus: Kokoelmatyötä ohjaa kokoelmapolitiikka, joka määrittelee, miten tutkimus ja konservointi sekä kokoelmien esittäminen, tallennus, kartuttaminen ja säilyttäminen on museossa järjestetty. Kulttuurihistoriallisen kokoelman sekä taidekokoelman muutto kaupunginmuseon ja taidemuseon yhteiseen kokoelmakeskukseen vuosina 2015–2016 oli sekä toiminnallisesti että taloudellisesti erittäin merkittävää. Uusien tilojen käyttöönotto ja varustaminen jatkuvat vuonna 2017, ja vasta vuosi 2018 on yhteisen kokoelmakeskuksen ensimmäinen normaali toimintavuosi

Tavoite 2: Tietokannat ja kokoelmatietojen avaaminen yleisölle: Kaikkia kokoelman osia digitoidaan jatkuvasti suunnitelmallisesti, mikä parantaa asiakaspalvelua ja kokoelman saavutettavuutta. Digitointiohjelmia kehitetään ja metadatan laatua parannetaan huomioimalla yleisöltä tuleva

palaute. Kokoelmia sekä rakennuskulttuuritietokannan kohteita viedään vaihteittain Kansallisen digitaalisen kirjaston Finna -tiedonhakupalveluun mikä lisää niiden saavutettavuutta. Avoin data -strategian mukaisesti vapaasti lisensoituja isoja valokuvatiedostoja voi Finna-palvelun lisäksi ladata maksutta myös museon omasta, syksyllä 2016 avatusta verkkopalvelusta. Rakennusinventoinnit avataan avoimena datana Helsinki Region Infoshareen

Tavoite 3: Näyttelyt ja julkaisut: Lasten kaupungin, Helsingin valitut palat -näyttelyn, Aikakoneen ja kolmen sisäpihan ympärille ryhmittyvien tilojen, vaihtuvien teemojen ja tapahtumien kokonaisuus Aleksanterinkatu 16:ssa on Helsingin kaupunginmuseon lippulaiva ja avoin kohtaamispaikka kaupunkilaisille. Museokokonaisuuden lanseeraus ja siihen liittyvä näyttävä, monipuolinen ohjelmisto on ainutkertaista kaupungin-museon historiassa. Vuonna 2017 tarjotaan kolme näyttelytuotantoa, joiden teemat lähtevät kaupunkielämästä ja itsenäisyyden juhluvuodesta. Musiikkia! – kaupungin soivat muistot -näyttely Hakasalmen huvilassa päättyy 26.2.2017. Syksyllä huvilassa avataan itsenäisyyden juhluvuoteen liittyvä valokuvanäyttely ja aiheesta tehdään julkaisu. Ruiskumestarin talo avataan kesäksi 2017. Itsenäisyyden juhluvuoden kärkihanke on Museoiden yö 6.–7.10.2017. Tapahtuma on pääkaupunkiseudun museoiden lahja 100-vuotiaalle Suomelle

Tavoite 4: Lausunnot ja muistiot: Museoviraston kanssa neuvotellun nelivuotissuunnitelman pohjalta kulttuuriympäristön vaalimisen painopisteinä 2014–2017 ovat modernismin arkkitehtuurin säilyttäminen sekä kulttuuriympäristöohjelmien ja -inventointien edistäminen maakuntamuseon toimialueella. Kulttuuriympäristöyksikkö palvelee vuoden aikana 3 000 asiakasta rakennus- ja arkeologiseen perintöön sekä maankäytön suunnitteluun liittyvissä asioissa. Lausuntoja ja muistioita laaditaan 500.

Tavoite 5: Alueellinen museotyö: Keski-Uudenmaan maakuntamuseona tehtäviin kuuluvat tuki- ja neuvontapalvelut. Museoviraston kanssa neuvotellun nelivuotissuunnitelman painopisteinä ovat Uudenmaan museo-opas -portaalin ylläpito, kokoelmatyön suunnitelmallisuuden lisääminen alueen museoissa sekä alueellisen työn toimintamallien arviointi ja kehittäminen

Kaupunginorkesteri:

Muut toiminnalliset tavoitteet ovat muut konsertit, konserttien kokonaismäärä, kokonaiskuulijamäärä ja täyttöaste. Kaupunginorkesteri soittaa vuonna 2017 noin 110 000 kuulijalle 90–95 konsertissa, mukaan lukien avoimet kenraaliharjoitukset.

Kansallista ja kansainvälistä vierailukonsertointia jatketaan. Aktiivinen ja pitkäjänteinen kiertuetoiminta luo mahdollisuuksia kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi

Nuorisopalvelukokonaisuus

Kaikki käyntikerrat, pienryhmien määrä ja toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret pidetään sitovina toiminnallisina tavoitteina. Uutena tavoitteena lisätään kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti RuutiBudjetin vakinaistaminen.

Nuorisoasiainkeskus seuraa talouttaan ja toimintaansa kolmella suhdeluvulla: toimintakate käyntikertaa kohden, menot 0–28-vuotiaita kohden ja avustukset järjestöille sisältäen nimikkotilojen vuokrat

Liikuntapalvelukokonaisuus

- Laitostoiminnan käyntikerrat 3 774 000 (3 832 000) kappaletta
- Ulkokenttätoiminnan käyntikerrat 4 171 500 (4 352 000) kappaletta

- Uimarantatoiminnan käyntikerrat 789 000 (902 000) kappaletta
- Liikunnanohjauksen käyntikerrat 700 000 (650 000) kappaletta, josta lasten harrasteliikunnan EasySport käyntikerrat 45 000 kappaletta ja nuorten harrasteliikunnan FunAction käyntikerrat 22 000 kappaletta
- Leirinnän yöpymisvuorokaudet 92 000 (92 000) kappaletta
- Kalastusluvat 7 000 (7 000) kappaletta

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston energiansäästötavoitteet on asetettu energiansäästösuunnitelmassa

Kirjastolle on myönnetty Ekokompassi-sertifikaatti. Kirjaston ympäristöpolitiikan perusteita ovat kirjastoaineiston tehokas kierrättäminen, ympäristötietoisuuden lisääminen sekä ympäristökuormituksen vähentäminen.

Kaupungin taidemuseon toiminnan keskittämällä kahteen toimipisteeseen saavutetaan energiansäästöä lisääviä ja ympäristökuormitusta vähentäviä vaikutuksia. Taidemuseon toiminta edellyttää kuitenkin museo-olosuhteiden ylläpidon. Taidemuseon sitova energiansäästötavoite on 12 % vuoden 2010 kokonaisenergiakulutuksesta. Taidemuseon ympäristöryhmä suunnittelee ja jalkauttaa myös jokapäiväiseen toimintaan liittyviä toimenpiteitä.

Yleiset kulttuuripalvelut laatii vuosittain ympäristöraportin. Sähköisen viestinnän osuutta lisätään kehittämällä viraston sähköisiä viestintäpalveluita. Myös avustusten hakulomakkeet toimivat sähköisesti. Vuokralaisilta, kaupungin avustuksen saajilta sekä kaupunkitapahtumien järjestäjiltä edellytetään jätteiden lajittelua sekä kestäväen kehityksen periaatteella tuotettujen astioiden käyttöä.

Energiansäästöneuvottelukunnan esityksen mukaisesti yleisten kulttuuripalvelujen energiansäästötavoite on 12 % vuoden 2010 kokonaisenergiakulutuksesta mukaan lukien aiempien vuosien säästötavoitteet. Yleiset kulttuuripalvelut laati energiansäästötavoitteita koskevan toimintasuunnitelman vuoden 2016 loppuun mennessä.

Merkittävin energiankulutuksen osa on tilojen energiatehokkuus. Ilmanvaihdon ja lämmityksen edustaessa kulutuksesta noin kahta kolmasosaa on näihin kulutuseriin voitava vaikuttaa yhdessä tilakeskuksen kanssa säätötekniikan ja käyttökoulutuksen ollessa keskeiset ratkaisuvälineet.

Kaupunginmuseon energiansäästötavoite on Energiansäästöneuvottelukunnan esittämä tavoitteen mukainen.

Kaupunginorkesteri: Musiikkitalon suunnittelussa on huomioitu energiatehokkuus. Orkesterin toiminta on kestäväen kehityksen mukaista toimintaa.

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisotyöyksiköiden ympäristönuoriso-ohjaajat perehdytetään arjen energiansäästötoimenpiteisiin ja energiankulutuksen seurantaan. Niissä toimipaikoissa, joissa kulutusta on mahdollista seurata, pyritään 2 % vuosittaiseen energiankulutuksen vähenemiseen painottaen toimipaikkoja, joissa kulutus on suurta. Yhteistyössä Palmian ja Tilakeskuksen kanssa jatketaan toimivimpien energiaratkaisujen toteuttamista.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelu seuraa ja raportoi energiankulutuksestaan energiasäästöneuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti. Kulutusseurannassa ovat kaikki kohteet, joissa kulutetaan sähköä tai kaukolämpöä. Energiansäästön edistämissuunnitelma päivitetään vuosittain.

Ympäristöä koskevat toiminnalliset tavoitteet:

- Venesatamien jätehuoltoa parannetaan
- Lajittelevaa jätehuoltoa laajennetaan
- Liikuntatapahtumissa edellytetään jätteiden keräämistä ja kierrättämistä sekä yleistä siisteyttä

Kiinteistöjen sähkön, kaukolämmön ja veden kulutuksen seurantaa kehitetään

Kulttuurin palvelukokonaisuus

Kaupunginkirjasto

Määrä- ja taloustavoitteet

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet						
Lainat, kpl	8 827 319	8 800 000	10 200 000	9 300 000	9 300 000	9 400 000
Toimitetut varaukset	1 054 415			1 100 000	1 100 000	1 100 000
Kirjastokäynnit, kerta	6 132 858	6 500 000	5 900 000	6 200 000	6 300 000	8 100 000
Verkkokäynnit, kerta	8 430 958	8 000 000	8 400 000	8 200 000	8 200 000	8 200 000
Käynnit, yhteensä	14 563 816	14 500 000	14 300 000	14 400 000	14 500 000	16 300 000

Tehokkuus/taloudellisuus

Menot /laina €	4,29	4,2	3,70	3,89	3,89	3,84
Menot /käynnit €	2,6	2,55	2,65	2,51	2,49	2,22
Menot /asukas €	60,34	58,54	60,01	56,94	56,35	55,78
Tulot/laina €	0,38	0,31	0,32	0,32	0,28	0,33
Tulot / asukas €	5,32	4,28	5,13	4,73	4,05	4,73
Toimintakate/laina €	-3,92	-3,89	-3,38	-3,56	-3,61	-3,52
Toimintakate/asukas €	-55,02	-54,26	-54,88	-52,21	-52,30	-51,05
Aineistomenot/laina €	0,36	0,38	0,32	0,36	0,36	0,36

Aineistomenot/asukas €	4,99	5,25	5,19	5,25	5,25	5,25
Lainat/kokoelma	4,8	4,72	5,47	4,99	4,73	4,78
Kokoelma/asukas	2,9	2,96	2,97	2,94	3,06	3,03
Kirjastokäynnit m ²	169	177	158	168	137	174

Toiminnan laajuustiedot

Aukiolotunnit	103 912	102 000	106 000	106 500	106 500	106 500
(sitova tavoite						
Lainat/aukiolotunti	85	86	96	87	87	88
Käynnit/aukiolotunti	140	142	134	135	136	153
Käynnit/henkilötyövuosi	32 009	31 522	30 870	31 304	31 522	35 435
Aukiolotunnit/1000 as.	165	162	169	168	166	164
Lainat/henkilötyövuosi	19 401	19 130	22 174	20 217	20 217	20 435
Henkilötyövuodet/1000 as.	0,72	0,73	0,73	0,72	0,72	0,71

Tuotannontekijämäärä

(31.12.)

Kirjastot	37	37	37	37	37	38
Kirjastoautot	2	2	2	2	2	2
Laitoskirjastot	9	9	9	9	9	9
Kokoelma, kpl	1 835 000	1 865 000	1 865 000	1 865 000	1 965 000	1 965 000

Resurssit

Henkilötyövuosi	455	460	460	460	460	460
Tilat m ²	36 395	36 707	36 707	36 932	46 076	46 476

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tuottavuus (2014=100)	102	105	112	103	102	104

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	36 395	36 707	36 707	36 932	46 076	46 476
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	169	177	158	168	137	174

Kaupungin taidemuseo

Määrä- ja taloustavoitteet

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritetavoitteet						
Kävijämäärä yhteensä	92 786	145 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Uusien julkisen taiteen hankkeiden käynnistäminen	2	2	2	2	2	2
Näyttelyt	19	17	17	17	17	17
Tehokkuus/taloudellisuus						
Menot €/asukas	10,03	10,23	10,23	9,96	9,81	9,73
Toiminnan laajuustiedot						
Näyttelyiden laajuus						
Näyttelykävijät	92 786	145 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Verkkokävijät	153 576	150 000	150 000	160 000	170 000	180 000
Yhteensä	246 362	295 000	295 000	305 000	315 000	325 000
Kokoelmien laajuus						
Karttuva kokoelma	6 180	6214	6 212	6 215	6 220	6 225
Julkiset veistokset	191	193	193	195	197	199
Julkinen taide ja prosenttiperiaate-teokset						
	275	284	281	286	292	298
Deponoinnit (muille mus.)						
	229	37	229	229	229	229
Muut (myös lahj.)						
	2 235	2 371	2 245	2 245	2245	2245
Yhteensä	9 110	9 099	9 160	9 170	9 183	9196
Aukiolotunnit						
	1 456	2 424	2 383	2 431	2431	2431
Resurssit						
Tilat, m²	7 446	7 392	7 392	7 392	7 392	7 392
Henkilöstön määrä (vakinaiset)	66	66	65	65	65	65

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tuottavuus	99,8	152,7	152,7	156,8	159,1	160,5
(Näyttelykäynnin kustannus)						

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	7 446	7 392	7 392	7 392	7 392	7 392
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,08	0,049	0,051	0,051	0,051	0,051
Tilakustannukset/kävijä	14,06	12,97	12,66	12,90	12,90	12,90

Yleiset kulttuuripalvelut (sis. nykyisen kulttuurikeskuksen toiminnan)**Määrä- ja taloustavoitteet**

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
--	------	------	-----------------	------	------	------

Suoritetavoitteet**Taide- ja kulttuuriopetus erityisesti lapsille**

Opetustuntien määrä	15 842	12 000	14 181	15 000	15 000	15 000
Oppilasmäärä yhteensä	18 776	11 000	16 041	14 500	14 500	14 500

Kulttuuritoiminta toimipaikoissa (Stoa, Vuotalo, Malmitalo, Kanneltalo, Annantalo, Caisa)

Esitykset taloissa				1 350	1 350	1 350
Esitykset ja tapahtumat talojen ulkopuolella				120	120	120

, joista yhteisölliset esitykset ja tapahtumat				255	255	255
Taidenäyttelyiden lukumäärä	151	120	106	130	130	130

Tehokkuus/taloudellisuus

Kulttuurikeskuksen menot/asukas €	21,37	21,4	21,83	20,82	20,6	20,39
Kulttuurikeskuksen tulot/asukas €	1,4	1,19	1,61	1,18	1,17	1,15
Toimintakate/asukas, €	-19,98	-20,21	-20,21	-19,64	-19,44	-19,24

Toiminnan laajuustiedot

Kävijöitä toimipaikkojen tilaisuuksissa				320 000	320 000	320 000
Kävijät, näyttelyt	276 182	150 000	190 035	200 000	200 000	200 000
Kävijät, esitykset taloissa				120 000	120 000	120 000
Kävijät, esitykset ja tapahtumat talojen ulkopuolella				45 000	45 000	45 000
, joista kävijät yhteisölliset esitykset ja tapahtumat				21 000	21 000	21 000
Artist in Residence, käyttöpäivät keskimäärin majoitustilat	302	220	220	220	220	220
Tilavuokraukset taiteilijoille, kpl (Harakan saari)	30	30	30	30	30	30
Käsiteltyjä avustuksia, kpl	1 167	990	990	990	990	990
Myönnettyjä avustuksia, kpl	654	400	400	600	600	600

Resurssit

Henkilöstö	105	110	110	111	111	111
Tilat m ²	16 148	16 148	16 148	18 349	16 165	16 165

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
	124	116	116	117	118	119

Määrä- ja taloustavoitteet

Savoy-yksikkö	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
---------------	------	------	-----------------	------	------	------

Suoritetavoitteet**Tehokkuus/taloudellisuus**

Savoy-yksikön menot/asukas, €	2,51	2,21	2,62	2,15	2,13	2,1
Tulot/asukas, €	1,09	0,81	1,22	0,8	0,79	0,78
Toimintakate/asukas, €	-1,42	-1,41	-1,41	-1,35	-1,33	-1,32

Toiminnan laajuustiedot

Savoy'n teatterisalin käyttöpäivät	222	210	220	210	210	210
Savoy'n teatterisalin kävijät	66 403	60 000	86 000	65 000	60 000	60 000
Esplanadin lavan kävijät	76 820	89 700	69 700	60 000	60 000	60 000

Resurssit

Henkilöstö	12	12	12	12	12	12
Tilat m ²	1 969,5	1 969,5	1 969,5	1 969,5	1 969,5	1 969,5

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
	89	101	101	102	103	104

Kulttuurikeskus	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
-----------------	------	------	-----------------	------	------	------

Tilat yhteensä htm ²	18 118	18 118	18 118	20 318	18 134	18 134
---------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään				0,05	0,05	0,05
--	--	--	--	------	------	------

Kaupunginmuseo

Määrä- ja taloustavoitteet

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritettavatavoitteet						
Näyttelyt ja julkaisut	7	9	9	7	7	7
Annetut lausunnot ja muistiot	674	450	450	500	500	500
Kokoelmien laajuus (objektimäärä)						
• kulttuurihistoriallinen kokoelma	453 894	453 698	453 698	453 598	453 498	453 448
• valokuvat	963 484	970 837	970 837	972 837	974 837	976 837
• taide	6 161	6 105	6 170	6 175	6 180	6 185
• arkeologiset kokoelmat	92 329	92 142	92 379	92 429	92 479	92 529
Kokoelmista avattuna Finna-tiedonhakupalvelun kautta	42 622	41 320	45 000	52 500	60 000	67 500
Tehokkuus/taloudellisuus						
Menot €/asukas	12,2	13,57	13,57	11,93	11,82	11,64
Toiminnan laajuustiedot						
Asiakkaiden lukumäärä, josta	460 617	370 000	450 000	550 000	570 000	590 000
• näyttelykävijät	130 864	130 000	130 000	200 000	200 000	200 000
• muut asiakkaat	27 396	10 000	20 000	30 000	30 000	30 000
• verkkokävijät	302 357	230 000	300 000	320 000	340 000	360 000
Resurssit						
Henkilöstön määrä (vakituiset)	72	72	72	72	72	72

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tuottavuus	135	68	68	127	179	179

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	14 931	16 828	16 828	16 998	18 498	16 598
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,03	0,05	0,05	0,03	0,03	0,03

Kaupunginorkesteri**Määrä- ja taloustavoitteet**

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritettavatavoitteet						
Sinfoniakonsertit	46	44	44	43	44	44
Viihdekonsertit	7	4	4	5	5	5
Lasten- ja koululaiskonsertit	36	5	5	5	5	5
Muut konsertit	3	0	0	0	0	0
Tilaukskonsertit	3	3	3	1	2	2
Ulkomaiset konsertit	7	3	3	1	3	3
Kamarimusiikkikonsertit	4	5	5	20	5	5
Avoimet kenraaliharjoitukset	22	20	20	20	20	20
Tehokkuus/taloudellisuus						
Täyttöaste	89	90	89	90	90	90
Toiminnan laajuustiedot						
Kokonaiskuulijamäärä	122 656	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Resurssit						
Toimiston henkilöstö	12	12	12	12	12	12
Orkesterin henkilöstö	102	102	102	102	102	102

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

Orkesterille ei ole asetettu tuottavuustavoitetta.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

Orkesteri toimii Musiikkitalossa. Orkesterin tilat ja yleisömäärät säilyvät vuosina 2015-2019 ennallaan.

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
htm ² suhteessa asiakasmäärään	0,15	0,15	0,15	0,16	0,16	0,16

Nuorison palvelukokonaisuus

Määrä- ja taloustavoitteet

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritettavatavoitteet						
Käyntikertoja	1 473 015	1 410 000	1 410 000	1 410 000	1 410 000	1 410 000
Nuorten pienryhmät	2 378	1 900	1 900	2 500	2 500	2 500
Toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret	-	1 300	1 300	1 430	1 570	1 730
Tehokkuus/taloudellisuus						
Toimintakate/käyntikerta	-19,43	-20,92	-20,92	-20,52	-20,52	-20,52
Menot/0-28-vuotiaat	146,19	149,62	149,62	146,02	145,56	145,14
Avustukset järjestöille ja nimikkotilojen vuokrat/0-28-vuotiaat	8,43	11,27	11,27	12,11	12,07	12,03
Toiminnan laajuustiedot						
Resurssit						
Henkilöstömäärä	344	343	343	347	347	347

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tuottavuus (2014=100)	106	99	99	103	103	104

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	39 721	40 148	40 148	39 754	38 724	38 525
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään Vrt 2012	0,86	0,9	0,9	0,9	0,87	0,87
Hallintokunnan oma mittari						
Pinta-ala/ työntekijä hallinnossa	37,36	38,27	38,27	33,26	33,26	33,27

Liikunnan palvelukokonaisuus**Määrä- ja taloustavoitteet**

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Suoritettavoitteet						
Laitostoiminnan käyttökerrat	3 808 500	3 832 000	3 832 000	3 774 000	3 780 000	3 790 000
Ulkokenttätöiminnan käyttökerrat	4 279 500	4 352 000	4 352 000	4 171 500	4 417 000	4 624 500
Uimarantatoiminnan käyntikerrat	928 500	902 000	902 000	789 000	739 000	739 000
Liikunnanohjauksen käyntikerrat, josta	630 000	650 000	650 000	700 000	650 000	650 000
EasySport käyntikerrat		40 000	40 000	45 000		
FunAction käyntikerrat		15 000	15 000	22 000		
Leirinnän yöpymiskerrat	98 000	92 000	92 000	92 000	92 000	92 000
Venesataman venepaikat, kpl	11 800	11 800	11 800	11 800	11 800	11 800
Kalastusluvat, kpl	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000

Tehokkuus/taloudellisuus

Menot/asukas	129,24	127,01	127,01	125,93	124,64	123,36
Tulot/asukas	26,4	25,48	25,48	25,96	25,07	25,43
Toimintakate/asukas	-102,84	-101,54	-101,54	-99,97	-98,94	-97,93

Toiminnan laajuustiedot**Resurssit**

Henkilöstön määrä yhteensä	480	480	482	482	490	490
----------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Tuottavuuden toteutuminen 2015 - 2019 (tuottavuus 2014=100)

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tuottavuus						
Käyntikertaa kohti	103	107	107	106	108	110
Aukiolotuntia kohti	103	108	108	103	103	103

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019

	2015	2016	ennuste 2016	2017	2018	2019
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	192 291	194 204	192 291	202 199	202 429	202 429

41002 Kulttuurin laitosavustukset

TA-kohdasta maksetaan alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion avustusliitteessä sivulla 3 kohdassa 41705 Suomen Kansallisoopperan säätiö sekä kohdassa 41706 Helsingin teatterisäätiö avustusten ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ajoittuvat maksatukset.

41003 Liikunnan laitosavustukset

TA-kohdasta maksetaan alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion avustusliitteessä sivulla 3 kohdassa 441 Liikuntatoimi / laitos- ja säätiöavustukset mainittujen yhteisöjen avustusten ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017 ajoittuvat maksatukset.

5 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA

51001 Sosiaali ja terveys

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 51001 Sosiaali- ja terveys.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

51001 Sosiaali ja terveys

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

51002 Toimeentulotuki

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 51002 Toimeentulotuki.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

51002 Toimeentulotuki

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

51003 Vastaanottokeskukset

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 51003 Vastaanottokeskukset.

Sen sijaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymässä alkuperäisessä talousarviossa TA-kohdan sitovaksi taloudelliseksi tavoitteeksi vuonna 2017 oli virheellisesti merkitty menot (15 500 000 euroa). Vuodelle 2017 tämän TA-kohdan sitovaksi taloudelliseksi tavoitteeksi on ollut tarkoitus asettaa toimintakate (700 000 euroa).

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta kohdan numero ja nimi muotoon:

51003 Vastaanottokeskukset

TA-kohdan tuloarvio (16 200 000 euroa) ja menoarvio (15 500 000 euroa) säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena, mutta TA-kohdan sitovuustaso muutetaan tällä päätöksellä siten, että sitova taso on vuoden 2017 osalta toimintakate.

TA-kohdan on toimintakate	700 000 euroa
---------------------------	---------------

51004 Apotti

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 51004 Apotti.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

51004 Apotti

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus

Organisaation muuttuminen ei muuta talousarviorakennetta TA-kohdassa 51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus.

Kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymästä alkuperäisestä vuoden 2017 talousarviosta muuttuu tämän TA-kohdan osalta vain kohdan numero ja nimi muotoon:

51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus

TA-kohdan määrärahat säilyvät ennallaan kaupunginvaltuuston 30.11.2016 hyväksymän alkuperäisen vuoden 2017 talousarvion mukaisena.

8 INVESTOINTIOSA

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
8 Investointiosa	Tulot	141 694	44 009	97 685		-141 694
	Menot	-492 641	-97 425	-395 216	2 015	490 626
	Netto	-350 947	-53 416	-297 531	-2 015	348 932

8 01 Kiinteä omaisuus

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
801 Kiinteä omaisuus	Tulot	100 000	42 000	58 000		-100 000
	Menot	-77 371	-8 775	-68 596		77 371
	Netto	22 629	33 225	-10 596		-22 629
80150 Kiinteän omaisuuden myynti	Tulot	100 000	42 000	58 000		-100 000
80101 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oik.	Menot	-10 000	-4 167	-5 833		10 000
80102 Projektialueiden esirakentaminen	Menot	-52 116	-2 495	-49 621		52 116
8010201 Kamppi-Töölönlahden esirakentam.	Menot	-50	-4	-46		50
8010202 Länsisataman esirakentaminen	Menot	-16 100	-471	-15 629		16 100
8010203 Kalasataman esirakentaminen	Menot	-25 319	-1 872	-23 447		25 319
8010204 Kruunuvuorenrannan esirakentam.	Menot	-6 420	-15	-6 405		6 420
8010205 Kuninkaankolmion esirakentaminen	Menot	-470	-52	-418		470
8010206 Pasilan esirakentaminen	Menot	-3 757	-81	-3 676		3 757
8010207 Uudet projektialueet ja muun täyd..	Menot					
80103 Esirakentaminen,täyttötöyt,rakentam.	Menot	-15 255	-2 113	-13 142		15 255
8010301 Muu esirakentaminen, alueiden k.	Menot	-12 755	-1 071	-11 684		12 755
8010302 Täydennysrakennuskorv. ja korvaus	Menot	-2 500	-1 042	-1 458		2 500

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Määräraha osoitetaan kaupunginhallitukselta kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi.

Talousarviokohtaan yhdistetään aiemmin kaupunginhallituksen käytössä olleen kohdan ”8 01 01 Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi” ja kiinteistölautakunnan

käytössä olleen talousarvion alakohdan ”8 01 03 01 Pienehköjen kiinteistöjen ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset” määräraha.

8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Uusi talousarviokohta, johon on yhdistetty aiemmin kaupunginhallituksen käytössä olleelta talousarviokohdalta ”8 01 02, Esirakentaminen, täyttötöyt ja alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet” nimettyjen projektialueiden esirakentamiseen varatut määrärahat.

Uusi talousarvion alakohta ”8 01 02 07 Uusien projektialueiden ja muun täydennysrakentamisen edellyttämät selvitykset, toimenpiteet ja esirakentaminen” mahdollistaa kaupunginhallituksen käyttöön osoitetun esirakentamismäärärahan käyttämisen tarvittaessa myös muiden kuin erikseen nimettyjen projektialueiden esirakentamiseen.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Uusi talousarviokohta, johon on kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitettu aiemmin kaupunginhallituksen käytössä olleiden alakohtien ”8 01 02 10 Muu esirakentaminen” ja ”8 01 02 11 Alueiden käyttöönoton edellyttämät selvitykset ja toimenpiteet” investointimäärärahat. Myös alakohdan ”8 01 03 02 Tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen” määräraha on osoitettu tämän talousarviokohdan alakohdalle ”8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saattaminen”.

Täydennysrakentamiskorvauksiin ja korvausinvestointeihin osoitettu määräraha muodostaa edelleen oman alakohdan ”8 01 03 02 Täydennysrakentamiskorvaukset ja korvausinvestoinnit”.

Määrärahoja käytetään täydennysrakentamisen edellyttämiin investointeihin.

8 02 Rakennukset

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
802 Rakennukset	Menot	-182 883	-48 421	-134 462	-1 900	184 783
80201 Uudis- ja lisärakennushankkeet, Lk	Menot	-51 990	-18 000	-33 990	0	51 990
8020101 Uudisrakennushankkeiden tarvesel.	Menot	-1 000	-900	-100		1 000
8020102 Kasvatus- ja koulutust.uudis.	Menot	-17 630	-4 400	-13 230		17 630
8020103 Kaupunkiympäristöt. uudis- ja korj.r.	Menot					
8020104 Kulttuuri- ja vapaa-aikat.uudis.	Menot				-13 000	13 000
8020105 Sosiaali- ja terveyst.uudis.	Menot	-900	-700	-200		900
8020106 Muut uudisrakennushankkeet	Menot	-32 460	-12 000	-20 460	13 000	19 460
80202 Korjaushankkeet, Lkn käytettäväksi	Menot	-123 213	-26 721	-96 492	-1 900	125 113
8020201 Korjausrakennushankk tarveselvit.	Menot	-1 900	-300	-1 600		1 900
8020202 Kasvatus- ja koulutust.korjausrak.	Menot	-63 646	-19 004	-44 642	-2 268	65 914
8020203 Kaupunkiympäristöt.korjausrakenn.	Menot	-1 609	-421	-1 188	-2 396	4 005
8020204 Kulttuuri- ja vapaa-aikat.korjausr.	Menot	-790	-90	-700	-3 560	4 350
8020205 Sosiaali- ja terveyst.korjausrak.	Menot	-12 280	-2 000	-10 280		12 280

8020206 Muut korjausrakennushankkeet	Menot	-42 988	-4 905	-38 082	6 324	36 664
80203 Kaupungintalokortteleiden kehittäm.	Menot	-7 680	-3 700	-3 980		7 680

8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarvion alakohtien nimet on muutettu uusia toimialoja vastaaviksi. Rakennushankkeet on jaoteltu uuden toimialajaon mukaisesti.

Alakohdalle ”8 02 01 02 Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet” on yhdistetty alakohtien ”8 02 01 01 Opetustoimen uudisrakennushankkeet” ja ”8 02 01 07 Varhaiskasvatusviraston uudisrakennushankkeet” investointimäärärahat.

Alakohdalle ”8 02 01 03 Kaupunkiympäristötoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet” osoitetaan jatkossa mm. aiemmin pelastuslautakunnan käytettäväksi osoitettujen alakohtien ”8 02 05 Pelastustoimi” ja ”8 02 05 Väestönsuojat” uudisrakentamiseen tarkoitetut investointimäärärahat. Vuonna 2017 ei ole käynnissä pelastustoimen uudisrakennushankkeita.

Alakohdalle ”8 02 01 04 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet” yhdistetään talousarviokohtaan ”8 07 08 Liikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja perusparannukset, liikuntalautakunnan käytettäväksi” sisältyneet talonrakentamisen uudisrakentamismäärärahat. Lisäksi alakohdalle on osoitettu aiemmin alakohdalle ”8 02 01 04 Muut tilakeskuksen uudisrakennushankkeet” osoitetut, Keskustakirjaston rakentamiseen varatut investointimäärärahat.

Alakohta ”8 02 01 06 Muut uudisrakennushankkeet” poikkeaa aiemmasta alakohdasta ”8 02 01 04 Muut tilakeskuksen uudisrakennushankkeet” siten, että alakohdalle on osoitettu vain sellaisten hankkeiden investointimäärärahat, jotka rakennetaan liikelaitoksen käyttöön tai jotka koskevat useampaa kuin yhtä toimialaa. Vuonna 2017 näitä hankkeita ovat mm. Staran ja Livin Vuosaaren tukikohta, Staran Jätkäsaaren työtukikohta ja Maunulatalo.

Alakohta ”8 02 01 07 Rakennusten ja liikehuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankkiminen” on uusi.

8 02 02 Korjaushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarvion alakohtien nimet on muutettu uusia toimialoja vastaaviksi. Rakennushankkeet on jaoteltu uuden toimialajaon mukaisesti.

Alakohdalle ”8 02 02 02 Kasvatus- ja koulutustoimialan korjausrakennushankkeet” on yhdistetty alakohtien ”8 02 02 01 Opetustoimen korjaushankkeet” ja ”8 02 02 07 Varhaiskasvatusviraston korjausrakennushankkeet” investointimäärärahat sekä kohdalta ”8 02 02 04 Muut tilakeskuksen korjaushankkeet” ruotsalaisen työväenopiston Dagmarinkadun toimipisteen korjaukseen varatut määrärahat.

Alakohta ”8 02 02 03 Kaupunkiympäristötoimialan korjausrakennushankkeet” sisältää aiemmin pelastuslautakunnan käytettäväksi osoitettujen kohtien ”8 02 05 Pelastustoimi” ja ”8 05 08 Väestönsuojat” korjausrakentamiseen tarkoitetut investointimäärärahat sekä alakohdalta ”8 02 02 04 Muut tilakeskuksen korjaushankkeet” mm. Hakaniemen hallin korjaukseen varatut investointimäärärahat.

Alakohta "8 02 02 04 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjausrakennushankkeet" sisältää aiemmin kohdalle "8 07 Liikuntapaikat, Liik:n käytettäväksi" osoitetuista määrärahoista rakennusten korjaamiseen kohdistuneen osuuden sekä aiemmin alakohdalle "8 02 02 04 Muut tilakeskuksen korjaushankkeet" osoitetut kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle kohdistuvat hankkeet, mm. Malmitalo, ja Suvilahden kaasukellot.

Alakohta "8 02 02 06 Muut korjausrakennushankkeet" poikkeaa aiemmasta alakohdasta "8 02 02 04 Muut tilakeskuksen korjaushankkeet" siten, että alakohdalle on osoitettu sellaisten hankkeiden investointimäärärahat, joita ei ole voitu kohdentaa vain yhdelle toimialalle. Vuonna 2017 tällaisia hankkeita ovat mm. Finlandia-talo ja Lapinlahden sairaalan säilyttävät toimenpiteet. Lisäksi alakohdalle on kohdistettu muut aiemmalla alakohdalla olleet kohdentamattomat korjaushankkeet ja väistötilat.

8 02 03 Kaupungintalokortteleiden kehittäminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 03 Kadut ja liikenneväylät

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
803 Kadut ja liikenneväylät	Menot	-111 994	-18 140	-93 854		111 994
80301 Uudisrakentaminen ja perusparantam.	Menot	-52 154	-3 480	-48 674		52 154
8030101 Uudisrakentaminen	Menot	-14 829	-530	-14 299		14 829
8030102 Perusparantaminen ja liikennejärj.	Menot	-33 925	-2 350	-31 575		33 925
8030103 Muut investoinnit	Menot	-3 400	-600	-2 800		3 400
80302 Projektialueiden kadut, Khn käytet.	Menot	-59 040	-13 570	-45 470		59 040
8030201 Kamppi-Töölönlahti	Menot	-1 430	-20	-1 410		1 430
8030202 Länsisatama	Menot	-11 890	-1 000	-10 890		11 890
8030203 Kalasatama	Menot	-11 070	-4 000	-7 070		11 070
8030204 Kruunuvuorenranta	Menot	-8 500	-1 800	-6 700		8 500
8030205 Pasila	Menot	-20 050	-5 050	-15 000		20 050
8030206 Kuninkaankolmio	Menot	-2 000	-400	-1 600		2 000
8030207 Kruunusillat	Menot	-3 100	-800	-2 300		3 100
8030208 Uudet projektialueet ja muu täyd	Menot	-1 000	-500	-500		1 000
80303 Yhteishankkeet Liikenneviraston ka	Menot	-800	-1 090	290		800

8 03 01 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalla yhdistyy kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi aiemmin omina sitovina talousarviokohtinaan olleet kohdat "8 03 08 Uudisrakentaminen, Ytlkn käytettäväksi", "8 03 09 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt" ja "8 03 13 Muut kadunpidon investoinnit". Lisäksi kohtaan yhdistyy aiemmin kaupunginhallituksen käyttöön osoitetut määrärahat kohdalta "8 03 20 Liityntäpysäköintipaikat, kaupunginhallituksen käytettäväksi".

8 03 01 01 Uudisrakentaminen

Vastaa aiemman talousarvion kohtaa "8 03 08 Uudisrakentaminen, ytlk:n käytettäväksi" sillä erotuksella, että aiempi alakohta "8 03 08 12 Ranta-alueiden kunnostus" on siirretty uudelle alakohdalle "8 03 01 03 Muut investoinnit" ja alakohta "8 03 08 22 Joukkoliikenteen kehittäminen" on siirretty uudelle alakohdalle "8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt".

8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt

Vastaa aiemman talousarvion kohtaa "8 03 09 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt" sillä erotuksella, että aiempi alakohta "8 03 08 22 Joukkoliikenteen kehittäminen" on lisätty.

8 03 01 03 Muut investoinnit

Vastaa aiemman talousarvion kohtaa "8 03 13 Muut kadunpidon investoinnit" sillä erotuksella, että aiempi alakohta "8 03 08 12 Ranta-alueiden kunnostus" ja aiemmin kaupunginhallituksen käyttöön osoitetut määrärahat kohdalta "8 03 20 Liityntäpysäköintipaikat, kaupunginhallituksen käytettäväksi" on lisätty.

8 03 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohdalla on Kruunusillat merkitty omaksi alakohdakseen. Muutoin kohdan sisältö vastaa aiempaa talousarviokohtaa "8 03 30 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi".

8 03 03 Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohta vastaa sisällöltään aiempaa talousarviokohtaa "8 03 10 Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, kaupunginhallituksen käytettäväksi". Aiempaan talousarvioon verrattuna hankkeita ei ole esitetty omina alakohtinaan.

8 04 Puistot ja liikunta-alueet

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
804 Puistot ja liikunta-alueet	Menot	-18 887	-3 670	-15 217	1 900	16 987
80401 Puistot ja liikunta-alueet, Lkn käyt.	Menot	-16 261	-3 320	-12 941	1 900	14 361
80402 Projektialueiden puistot ja liikunt.	Menot	-2 626	-350	-2 276		2 626

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalle on osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi aiemman talousarviokohdan ”8 06 08 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset, yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi” määrärahat sekä kohdalla ”8 07 08 Liikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja perusparannukset, liikuntalautakunnan käytettäväksi” muihin kuin talonrakentamiseen liittyvät, projektialueiden ulkopuolella toteutettavat liikuntapaikka- ja ulkoilualuehankkeet.

8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohdalle osoitetaan projektialueiden puistorakentamiseen varattujen määrärahojen lisäksi ne määrärahat, joilla toteutetaan projektialueilla sijaitsevia liikuntapaikka- ja ulkoilualuehankkeita.

8 05 Irtaimen omaisuuden perushankinta

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
805 Irtaimen omaisuuden perushankinta	Tulot	1 594		1 594		-1 594
	Menot	-65 795	-16 923	-48 872	2 015	63 780
	Netto	-64 201	-16 923	-47 278	-2 015	62 186
80501 Keskushallinto	Menot	-11 746	-2 850	-8 896		11 746
8050101 Kaupunginkanslia	Menot	-752	-407	-345		752
8050102 Keskitetyt tietotekniikkahankinn.	Menot	-10 943	-2 438	-8 505		10 943
8050103 Korkeasaaren eläintarha	Menot	-51	-5	-46		51
80502 Kasvatus- ja koulutustoimiala	Menot	-23 877	-3 500	-20 377		23 877
8050201 Tietotekniikkahankinnat	Menot	-16 459	-1 499	-14 960		16 459
8050202 Muut hankinnat	Menot	-7 418	-2 001	-5 417		7 418
80503 Kaupunkiympäristötoimiala	Tulot	1 594		1 594		-1 594
	Menot	-10 767	-2 664	-8 103	2 015	8 752
	Netto	-9 173	-2 664	-6 509	-2 015	7 158
8050301 Pelastustoimi	Tulot	1 594		1 594		-1 594
8050301 Pelastustoimi	Menot	-4 569	-572	-3 997	0	4 569
8050301 Pelastustoimi	Netto	-2 975	-572	-2 403	0	2 975

8050302 Tietotekniikkahankinnat	Menot	-164	-80	-84		164
8050303 Muut hankinnat	Menot	-3 019	-1 012	-2 007		3 019
8050310 Poistuva Stara	Menot	-3 015	-1 000	-2 015	2 015	1 000
80504 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala	Menot	-4 221	-1 102	-3 119		4 221
8050401 Tietotekniikkahankinnat	Menot					
8050402 Muut hankinnat	Menot	-4 221	-1 102	-3 119		4 221
80505 Sosiaali- ja terveystoimiala	Menot	-15 184	-6 807	-8 377		15 184
8050501 Tietotekniikkahankinnat	Menot	-7 000	-3 377	-3 623		7 000
8050502 Muut hankinnat	Menot	-8 184	-3 430	-4 754		8 184

Talousarviokohtien nimet on muutettu uusia toimialoja vastaaviksi. Määrärahat on jaoteltu uuden toimialajaon mukaisesti.

8 05 01 Keskushallinto

Talousarvikohtaan alle on yhdistetty omaksi alakohdaksi aiemmin omana talousarviokohtanaan ollut kohta ”8 09 23 Korkeasaaren eläintarha”.

8 05 01 01 Kaupunginkanslia

Talousarvioalakohtaan on yhdistetty alakohta ”8 09 10 01 Kaupunginkanslia” sekä kohdat ”8 09 11 Hankintakeskus” ja ”8 09 29 Tietokeskus”.

8 05 01 02 Keskitetyt tietotekniikkahankinnat

Talousarvioalakohtaan numerointi on muuttunut.

8 05 01 03 Korkeasaaren eläintarha

Vastaa aiempaa talousarviokohtaa ”8 09 23 Korkeasaaren eläintarha”.

8 05 02 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

8 05 02 01 Tietotekniikkahankinnat

Talousarviokohtaan on yhdistetty opetustoimen ja varhaiskasvatusviraston tietotekniikkahankintoihin liittyvät alakohdat ”8 09 14 06 Tietotekniikkapalvelut ja kehittäminen” ja ”8 09 33 01 Tietotekniikkahankinnat”.

8 05 02 02 Muut hankinnat

Talousarviokohtaan on yhdistetty opetustoimen ja varhaiskasvatusviraston muihin kuin tietotekniikkahankintoihin liittyvät alakohdat ”8 09 14 07 Muut hankinnat” ja ”8 09 33 02 Muut hankinnat” sekä talousarviokohdat ”8 09 17 Suomenkielinen työväenopisto” ja ”8 09 18 Ruotsinkielinen työväenopisto”.

8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala

Talousarviokohdan alle on yhdistetty omaksi alakohdaksi aiemmin omana talousarviokohtanaan ollut kohta "8 09 06 Pelastustoimi".

8 05 03 01 Pelastustoimi

Vastaa aiempaa talousarviokohtaa "8 09 06 Pelastustoimi".

8 05 03 02 Tietotekniikkahankinnat

Vastaa aiempaa kaupunkisuunnitteluviraston irtaimen omaisuuden hankinnan alakohtaa "8 09 35 03 Tietotekniikkalaitteet".

8 05 03 03 Muut hankinnat

Talousarviokohtaan on yhdistetty kaupunkisuunnitteluviraston muihin kuin tietotekniikkahankintoihin liittyvä irtaimen omaisuuden hankinnan alakohta "8 09 35 05 Muu kalusto" sekä talousarviokohdat "8 09 07 Ympäristökeskus", "8 09 12 Rakennusvirasto", "8 09 36 Kiinteistötoimi", "8 09 37 Rakennusvalvontavirasto", "8 09 38 Asuntotuotantotoimisto" ja "8 09 39 Helsingin kaupungin tukkutori".

8 05 04 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

8 05 04 01 Tietotekniikkahankinnat

Uusi talousarvion alakohta.

8 05 04 02 Muut hankinnat

Talousarviokohtaan on yhdistetty aiemmat talousarviokohdat "8 09 19 Kirjastotoimi", "8 09 20 Kulttuuritoimi", "8 09 21 Kaupunginmuseum", "8 09 22 Kaupungin taidemuseum", "8 09 24 Nuorisotoimi", "8 09 25 Liikuntatoimi" ja "8 09 26 Kaupunginorkesteri".

8 05 05 Sosiaali- ja terveystoimen toimiala

8 05 05 01 Tietotekniikkahankinnat

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 05 05 02 Muut hankinnat

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 05 06 Tarkastusvirasto

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 06 Arvopaperit

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
806 Arvopaperit	Menot	-27 031	-795	-26 236		27 031

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 07 Muu pääomatalous

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
807 Muu pääomatalous	Tulot	40 100	2 009	38 091		-40 100
	Menot	-6 130	-1	-6 129		6 130
	Netto	33 970	2 008	31 962		-33 970
80750 Valtionosuudet ja -avustukset	Tulot	2 000		2 000		-2 000
80751 Rakennusten ja osakkeiden myyntitul.	Tulot	35 000	2 000	33 000		-35 000
80752 Muut pääomatulot	Tulot	3 000		3 000		-3 000
80753 Väestönsuojakorvaukset	Tulot	100	9	91		-100
80701 Lähiörahastosta rahoitettavat hank.	Menot	-5 000	0	-5 000		5 000
80702 Kehittämishankkeet, Kanslian käytett.	Menot	-1 130	-1	-1 129		1 130

Talousarviokohdan alle on siirretty omaksi alakohdaksi aiemmin talousarviokohdan "8 05 Pelastustoimi" alakohtana ollut "8 05 53 Väestönsuojakorvaukset".

8 07 50 Valtionosuudet ja -avustukset

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 07 51 Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 07 52 Muut pääomatulot

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 07 53 Väestönsuojakorvaukset

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 07 01 Lähiörahastosta rahoitettavat hankkeet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Talousarviokohdan osalta on muuttunut vain numerointi.

8 07 02 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi

Talousarviokohtaan on yhdistetty aiemmat talousarvion alakohdat ”8 29 04 Kehittämishankkeet, Kanslian käytettäväksi” ja ”8 21 11 Kärkulla samkommun”.

8 08 Korkeasaaren eläintarhan investoinnit, kaupunginhallituksen käytettäväksi

		TA 2017	Ennuste KK 1-5 2017	TA - Enn KK 1-5 2017	TA- muutokset 2017	Määräraha 2017
		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
808 Korkeasaaren eläintarha, Khn käytett.	Menot	-2 550	-700	-1 850		2 550

Talousarviokohta vastaa sisällöltään aiempaa talousarviokohtaa ”8 08 Korkeasaaren eläintarha”.

TOIMIALAORGANISAATIOON SIIRTYMISEN AIHEUTTAMAT MUUT MUUTOKSET TALOUSARVIOON 2017

Muutos 1

Kaupunginvaltuusto päätti 1.3.2017 perustaa Rakentamispalvelu-liikelaitoksen (Stara) 1.6.2017 alkaen. Liikelaitokseen siirtyy rakentamispalveluviraston nykyinen toiminta ja henkilökunta. Liikelaitoksen tase ja peruspääoma muodostetaan rakentamispalveluviraston 31.5.2017 välitilinpäätöksen perusteella.

Stara-liikelaitos on tehnyt 1.6. – 31.12.2017 väliselle ajalle talousarvioehdotuksen, joka on osana 2017 talousarviomäärärahojen siirto- ja talousarviokohtien yhdistämispäätöstä. Stara-liikelaitoksen talousarvioehdotuksessa esitetään liikelaitoksen tulos- ja rahoituslaskelmat sekä sitovat taloudelliset tavoitteet ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017. Liikelaitoksen peruspääomaksi arvioidaan 24,3 miljoonaa euroa ja peruspääoman tuotto on tehty tätä oletusta vasten. Peruspääoma määräytyy lopullisesti välitilinpäätöksen 31.5.2017 mukaan ja peruspääoman tuotto määräytyy lopullisen peruspääoman mukaan.

Muutos 2

Kaupunginvaltuuston päätöksen 22.6.2016 mukaisesti Oiva-liikelaitos lakkautetaan 31.5.2017 ja toiminnot siirtyvät kaupunginkansliaan. Liikelaitoksen tase puretaan kaupunginkansliaan ja talousarvioon tehdään lakkauttamisen aiheuttamat muutokset peruspääoman tuoton osalta tuloslaskelmaosaan.

Muutos 3

Hallintosäännön 12. luvun 5 § 2. kohdan mukaisesti rahoitusjohtajan tehtävänä on päättää kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarvio- ja tilapäislainojen ottamisesta, lainojen takaisinmaksusta ja lainaehtojen muuttamisesta.

Alkuperäisessä talousarviossa 2017 ovat kaupunginhallituksen johtosäännön mukaisesti edellä mainitut lainoihin liittyvät tehtävät olleet kaupunginjohtajan tehtävinä. Kaupunginhallituksen johtosäännön voimassaolo päättyy 1.6.2017, kun hallintosäännön voimassaolo alkaa.

Tällä päätöksellä hallintosäännön 12. luvun 5 § 2. kohdan mukaisesti alkuperäisessä talousarviossa 2017 sivulla 93 (päätoisehdotukset) kaupunginjohtajalle annetut oikeudet siirtyvät rahoitusjohtajalle.

Muutos 4

Kaupunginvaltuusto on 15.2.2017 päättänyt myöntää vuonna 2016 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella ylitysoikeuksia vuoden 2017 talousarvioon. Ylitysesitysten yhteismäärä on käyttötaloudessa 20,957 milj. euroa ja investointiosassa 135,62 milj. euroa.

Tässä asiakirjassa aiempina esitetyissä uusille talousarviokohdille siirrettävissä määrärahoissa sekä talousarviokohtien määrärahojen yhdistämisissä **ei ole huomioitu** kaupunginvaltuuston 15.2.2017 päättämiä ylitysoikeuksia.

Käyttötalouden osalta kaupunginvaltuuston 15.2.2017 päättämät ylitysoikeudet siirtyvät uusille talousarviokohdille seuraavasti:

TA-luku/kohta	Euroa
10402 Käyttövarat, kaupunginhallituksen käytettäväksi	10 000 000
• Siirtyy TA-kohtaan 13001 Kaupunginhallituksen käyttövarat	
10403 Vieraanvaraisuus, kaupunginjohtajan käytettäväksi	100 000
• Siirtyy TA-kohtaan 15001 Toimielinten toimintakustannukset	
11001 Kaupunginkanslia	470 000
• Siirtyy TA-kohtaan 14001 Kaupunginkanslia	
11002 Keskitetty tietotekniikka	1 200 000
• Siirtyy TA-kohtaan 14001 Kaupunginkanslia	
11403 Menovaraus, kaupunginhallituksen käytettäväksi	7 526 000
• Siirtyy TA-kohtaan 13001 Kaupunginhallituksen käyttövarat	
13913 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi	1 000 000
• Siirtyy TA-kohtaan 14001 Kaupunginkanslia	
511 Kaupunkisuunnittelutoimi	87 000
• Siirtyy TA-kohtaan 31001 Kaupunkirakenne (3 Kaupunkiympäristön toimiala)	
52105 Avustukset asuintalojen hissien rakentamiseen, kiinteistölautakunnan käytettäväksi	574 000
• Siirtyy TA-kohtaan 31001 Kaupunkirakenne (3 Kaupunkiympäristön toimiala)	

Investointiosan osalta kaupunginvaltuuston 15.2.2017 päättämät ylitysoikeudet siirtyvät uusille talousarviokohdille seuraavasti:

TA-luku/kohta

	TA2017 Euroa	Muutettu TA2017 Euroa
8 01 Kiinteä omaisuus		
8 01 02 Esirakentaminen, täyttötöyt ja alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet, Khn käyt.	19 084 000	
• Siirtyy kohtaan 8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, Khn käyt.		11 744 000
• Siirtyy kohtaan 8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, Kympltkn käyt.		7 340 000
8 01 03 Kiinteistöjen hankinta ja rakentamiskelpoiseksi saattaminen sekä kaavoituskorvaukset, Klkn käytettäväksi	3 955 000	
• 8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, Kympltkn käyt.		3 955 000
8 02 Talonrakennus		
8 02 01 Tilakeskuksen uudis- ja lisärakennushankkeet, Klkn käytettäväksi	14 600 000	
• Siirtyy kohtaan 8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet, Kympltkn käytettäväksi		14 600 000
8 02 02 Tilakeskuksen korjaushankkeet, Klkn käytettäväksi	20 680 000	
• Siirtyy kohtaan 8 02 02 Korjaushankkeet, Kympltkn käytettäväksi		20 680 000
8 02 04 Kaupungintalokorttelien kehittäminen, Khn Käytettäväksi	980 000	
• Siirtyy kohtaan 8 02 03, Kaupungintalokorttelien kehittäminen, Khn käytettäväksi		980 000

TA-luku/kohta

	TA2017 Euroa	Muutettu TA2017 Euroa
8 02 05 Pelastustoimen rakennukset, Pelkn käytettäväksi	2 073 000	
Siirtyy kohtaan 8 02 02 Korjaushankkeet, Kympltn käytettäväksi		2 073 000
8 03 Kadut, liikenneväylät ja radat		
8 03 08 Uudisrakentaminen, Ytlkn käytettäväksi	1 900 000	
Siirtyy kohtaan 8 03 01 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, Kympltn käytettäväksi		1 900 000
8 03 09 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt, Ytlkn käytettäväksi	14 820 000	
Siirtyy kohtaan 8 03 01 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, Kympltn käytettäväksi		14 820 000
8 03 10 Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, Khnn käytettäväksi	2 412 000	
Siirtyy kohtaan 8 03 03 Yhteishankkeet Liikenne- viraston kanssa, Khnn käytettäväksi		2 412 000
8 03 20 Liityntäpysäköintipaikat, Khn käytettäväksi	1 370 000	
Siirtyy kohtaan 8 03 01 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, Kympltn käytettäväksi		1 370 000
8 03 30 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi	22 780 000	
Siirtyy kohtaan 8 03 02 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi		22 780 000

TA-luku/kohta

	TA2017 Euroa	Muutettu TA2017 Euroa
8 05 Väestösuojat		
8 05 08 Väestönsuojat, Pelkn käytettäväksi	691 000	
Siirtyy kohtaan 8 02 02 Korjaushankkeet, Kympltn käytettäväksi		691 000
8 06 Puistorakentaminen		
8 06 08 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus, Ytlkn käytettäväksi	670 000	
Siirtyy kohtaan 8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, Kympltn käytettäväksi		670 000
8 06 30 Projektialueiden puistot, Khn käyt. Khn käytettäväksi	1 670 000	
Siirtyy kohtaan 8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, Khn käytettäväksi		1 670 000
8 07 Liikuntarakentaminen		
8 07 08 Liikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja perusparannukset, Lilkn käytettäväksi	2 523 000	
Siirtyy kohtaan 8 02 02 Korjaushankkeet, Kympltn käytettäväksi		645 300
Siirtyy kohtaan 8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, Kympltn käytettäväksi		1 877 700
8 08 Korkeasaaren eläintarha		
8 08 08 Korkeasaaren rakennusten ja tarhojen suunn. jne., Ytlkn käytettäväksi	1 170 000	
Siirtyy kohtaan 8 08 Korkeasaaren eläintarhan investoinnit, Khn käytettäväksi		1 170 000

TA-luku/kohta

	TA2017 Euroa	Muutettu TA2017 Euroa
8 09 Irtaimen omaisuuden perushankinta		
8 09 06 Pelastustoimi	3 382 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala		3 382 000
8 09 07 Ympäristökeskus	79 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala		79 000
8 09 10 Kaupunginkanslia	4 530 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 01 Keskushallinto		4 530 000
8 09 12 Rakennusvirasto	127 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala		127 000
8 09 14 Opetusvirasto	1 699 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 02 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala		1 699 000
8 09 17 Suomenkielinen työväenopisto	15 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 02 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala		15 000
8 09 19 Kirjastotoimi	298 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 04 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala		298 000

TA-luku/kohta

	TA2017 Euroa	Muutettu TA2017 Euroa
8 09 20 Kulttuuritoimi	268 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 04 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala		268 000
8 09 22 Kaupungin taidemuseo	124 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 04 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala		124 000
8 09 32 Sosiaali- ja terveystoimisto	1 611 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 05 Sosiaali- ja terveystoimen toimiala		1 611 000
8 09 33 Varhaiskasvatusvirasto	964 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 02 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala		964 000
8 09 35 Kaupunkisuunnittelutoimi	110 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala		110 000
8 09 36 Kiinteistötoimi	500 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala		500 000
8 09 37 Rakennusvalvonta	300 000	
• Siirtyy kohtaan 8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala		300 000

TA-luku/kohta

	TA2017 Euroa	Muutettu TA2017 Euroa
8 22 Arvopaperit, Khn käytettäväksi	2 180 000	
• Siirtyy kohtaan 8 06 Arvopaperit, Khn käytettäväksi		2 180 000
8 29 Muu pääomatalous		
8 29 03 Lähiörahastosta rahoitettavat hankkeet, Khn käytettäväksi	7 027 000	
• Siirtyy kohtaan 8 07 01 Lähiörahastosta rahoitettavat hankkeet, Khn käytettäväksi		7 027 000
8 29 04 Kehittämishankkeet, Kanslian käytettäväksi	753 000	
• Siirtyy kohtaan 8 07 02 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi		753 000

Kaupunginvaltuuston 15.2 päättämät ylitysoikeudet siirretään uusille talousarviokohdille enintään edellä luetellun mukaisina. Ylitysoikeuksista viedään taloussuunnittelu- sekä kirjanpitojärjestelmiin kuitenkin vain tilinpäätöksessä 2016 ylitysoikeuden perusteena oleva käyttämättä jäänyt määräraha, joka voi olla edellä lueteltua summaa pienempi.

Vuoden 2017 talousarvion noudattamisohjeiden eräiden päätösten päivittäminen

Tämän kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanopäätöksessä kaupunginhallitus tulee päättämään seuraavista muutoksista kaupunginhallituksen 7.12.2016 päättämiin vuoden 2017 talousarvion noudattamisohjeisiin. Täytäntöönpanopäätöksessä tullaan lautakunnille antamaan määräaika laatia tulosbudjetit uusille talousarviokohdille myönnettyille määrärahoille ajanjaksolle 1.6. – 31.12.2017.

Lisäksi kaupunginhallituksen 7.12.2016 päättämissä vuoden 2017 talousarvion noudattamisohjeissa kaupunginjohtajalle annetut tehtävät (koskien päätösvaltaa ulkopuolisten tilojen ja tilaelementtien vuokraamisesta sekä henkilö- ja pakettiautojen hankkimisesta) tullaan täytäntöönpanopäätöksessä ohjaamaan hallintosäännössä päätetyn toimivallan mukaisesti kansliapäällikölle.

1 KESKUSHALLINTO		
11001	Vaalien järjestäminen, Keskusvaalilautakunnan käytettäväksi	brutto
12001	Tarkastuslautakunta ja -virasto	brutto
130	Kaupunginhallitus	
13001	Kaupunginhallituksen käyttövarat	brutto
13002	kaupunginhallituksen avustukset	brutto
14001	Kaupunginkanslia	brutto
150	Keskitetysti maksettavat menot	
15001	Toimielinten toimintakustannukset, Kaupunginkanslian käytettäväksi	brutto
15002	Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, Kaupunginkanslian käytettäväksi	brutto
15003	Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, Kaupunginkanslian käytettäväksi	brutto
15004	Keskitetty hanketoiminta, Kaupunginkanslian käytettäväksi	netto
15005	Työmarkkinatuen kuntaosuus, Kaupunginkanslian käytettäväksi	brutto
16001	Korkeasaaren eläintarha	netto
2 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA		
21001	Kasvatus ja koulutus	brutto
3 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA		
31001	Kaupunkirakenne	brutto
31002	Rakennukset	netto
31003	Asuntotuotanto	netto
31004	HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet	brutto
31005	Pelastuslaitos	brutto
4 KULTTUURI JA VAPAA-AJAN TOIMIALA		
41001	Kulttuuri ja vapaa-aika	netto
41002	Kulttuurin laitosavustukset	brutto
41003	Liikunnan laitosavustukset	brutto
5 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA		
51001	Sosiaali- ja terveys	brutto
51002	Toimeentulotuki	brutto
51003	Vastaanottokeskukset	netto
51004	Apotti	netto
51005	HUS-kuntayhtymän maksuosuus	brutto
7 TULOSLASKELMAOSA		
7020414	Strara-liikelaitoksen peruspääoman tuotto (uusi perustettava TA-kohta liikelaitoksen perustamisen myötä)	
Ei muita muutoksia talousarviorakenteeseen		

8 INVESTOINTIOSA	
8 01	Kiinteä omaisuus
8 01 50	Kiinteän omaisuuden myynti
8 01 01	Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset Kymplkn käytettäväksi
8 01 02	Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, Khn käytettäväksi
8 01 02 01	Kamppi-Töölönlahden esirakentaminen
8 01 02 02	Länsisataman esirakentaminen
8 01 02 03	Kalasataman esirakentaminen
8 01 02 04	Kruunuvuorenrannan esirakentaminen
8 01 02 05	Kuninkaankolmion esirakentaminen
8 01 02 06	Pasilan esirakentaminen
8 01 02 07	Uusien projektialueiden ja muun täydennysrakentamisen edellyttämät selvitykset, toimenpiteet ja esirakentaminen
8 01 03	Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, Kymplkn käytettäväksi
8 01 03 01	Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saattaminen
8 01 03 02	Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit
8 02	Rakennukset
8 02 01	Uudis- ja lisärakennushankkeet, Kymplkn käytettäväksi
8 02 01 01	Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset
8 02 01 02	Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet
8 02 01 03	Kaupunkiympäristötoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet
8 02 01 04	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet
8 02 01 05	Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet
8 02 01 06	Muut uudisrakennushankkeet
8 02 01 07	Rakennusten ja liikehuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankkiminen
8 02 02	Korjaushankkeet, Kymplkn käytettäväksi
8 02 02 01	Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset
8 02 02 02	Kasvatus- ja koulutustoimialan korjausrakennushankkeet
8 02 02 03	Kaupunkiympäristötoimialan korjausrakennushankkeet
8 02 02 04	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjausrakennushankkeet
8 02 02 05	Sosiaali- ja terveystoimialan korjausrakennushankkeet
8 02 02 06	Muut korjausrakennushankkeet
8 02 03	Kaupungintalokortteleiden kehittäminen, Khn käytettäväksi

8 03	Kadut ja liikenneväylät
8 03 01	Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, Kymplkn käytettäväksi
8 03 01 01	Uudisrakentaminen
	Eteläinen suurpiiri
	Läntinen suurpiiri
	Keskinen suurpiiri
	Pohjoinen suurpiiri
	Koillinen suurpiiri
	Kaakkoinen suurpiiri
	Itäinen suurpiiri
	Östersundomin suurpiiri
	Meluesteet
8 03 01 02	Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt
	Katujen peruskorjaukset
	Siltojen peruskorjaukset
	Päällysteiden uusiminen
	Joukkoliikenteen kehittäminen
	Liikennejärjestelyt
	Jalankulun ja pyöräilyn väylät
8 03 01 03	Muut investoinnit
	Täytemaan vastaanottopaikat
	Lumenvastaanottopaikat ja hiekkasiilot
	Yleiset käymälät
	Ranta-alueiden kunnostus
	Liityntäpysäköintipaikat
8 03 02	Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi
8 03 02 01	Kamppi-Töölönlahti
8 03 02 02	Länsisatama
8 03 02 03	Kalasatama
8 03 02 04	Kruunuvuorenranta
8 03 02 05	Pasila
8 03 02 06	Kuninkaankolmio
8 03 02 07	Kruunusillat
8 03 02 08	Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen
8 03 03	Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, Khn käytettäväksi
8 04	Puistot ja liikunta-alueet
8 04 01	Puistot ja liikunta-alueet, Kymplkn käytettäväksi
8 04 01 01	Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset
8 04 01 02	Liikuntapaikat ja ulkoilualueet
8 04 02	Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, Khn käytettäväksi
8 04 02 01	Kamppi-Töölönlahti alueen puistot
8 04 02 02	Länsisataman puistot ja liikunta-alueet
8 04 02 03	Kalasataman puistot
8 04 02 04	Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet
8 04 02 05	Pasilan puistot
8 04 02 06	Kuninkaankolmion puistot

8 05	Irtaimen omaisuuden perushankinta
8 05 50	Pelastustoimi, tulot
8 05 01	Keskushallinto
8 05 01 01	Kaupunginkanslia
8 05 01 02	Keskitetyt tietotekniikkahankinnat
8 05 01 03	Korkeasaaren eläintarha
8 05 02	Kasvatus- ja koulutustoimiala
8 05 02 01	Tietotekniikkahankinnat
8 05 02 02	Muut hankinnat
8 05 03	Kaupunkiympäristötoimiala
8 05 03 01	Pelastustoimi
8 05 03 02	Tietotekniikkahankinnat
8 05 03 03	Muut hankinnat
8 05 04	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala
8 05 04 01	Tietotekniikkahankinnat
8 05 04 02	Muut hankinnat
8 05 05	Sosiaali- ja terveystoimiala
8 05 05 01	Tietotekniikkahankinnat
8 05 05 02	Muut hankinnat
8 05 06	Tarkastusvirasto
8 06	Arvopaperit
8 06 01	HITAS-osakkeiden hankkiminen, Kymplkn käytettäväksi
8 06 02	Muut kohteet, Khn käytettäväksi
8 06 03	Helsinki Stadion Oy:n osakkeiden merkintä, Khn käytettäväksi
8 07	Muu pääomatalous
8 07 50	Valtionosuudet ja -avustukset
8 07 51	Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot
8 07 52	Muut pääomatulot
8 07 53	Väestönsuojakorvaukset
8 07 01	Lähiörahostosta rahoitettavat hankkeet, Khn käytettäväksi
8 07 02	Kehittämishankkeet, Kanslian käytettäväksi
8 08	Korkeasaaren eläintarha, Khn käytettäväksi
9 RAHOITUSOSA	
	Ei muutoksia talousarviorakenteeseen